



Sept. 29. 1. 1949.
C.D.

Lačna Trojica.



Javnik in goji „KATHREINERJEVE TVORNICE ZA SLAGNO JAVO.“

*Dobri di. To je Kathreinerjeva kava!
A druga dva. To je za nas pijača prava!*

Velike prednosti, ki jih ima

Kathreinerjeva Kneippova sladna kava

se priznavajo in vpoštevajo čimdalje bolj. Kathreinerjeva kava spaja na nedosežen način izkušene zdravstvene lastnosti domačega sladnega izdelka s tako priljubljenim vonjem in okusom zrnate kave. Te dobiva z izvlečkom iz svežega plodu kavine črešnje na Kathreinerjev način, ki so ga najboljši zdravniki priznali za izvrstnega.

Kathreinerjeva Kneippova sladna kava

je vzor dobre kave za zajtrk in južino v vsaki rodbini. Iz zmesi na pol iz Kathreinerjeve in na pol iz zrnate kave, ki jo pripraviš kakor po navadi, dobiš pijačo, ljubko in prijetno po okusu, pa tudi jako koristno zdravju; vrhutega si precej prihraniš z njo.

Kathreinerjeva Kneippova sladna kava

ima brezprimerno prednost, da tudi »čista« t. j. brez primešane zrnate kave, tekne jako prijetno, da je lahko prebavna, krvotvorna in redilna. Bolnikom in otrokom, ki jo zaradi okusnosti pijejo čimdalje rajši, naj bi se odslej sploh ne dajala nobena druga kava.

Kathreinerjeva Kneippova sladna kava

se prodaja samo v izvirnih zavojih z varstveno znamko »Župnik Kneipp«. Vljudno prosimo, da pri nakupovanju ne zahtevate kar samo »sladne kave«, ampak da jemljete zgolj izvirne zavojke (kaktšnega kaše ta podoba) z imenom

»Kathreiner«.



Največje priznanje London 1903 'Grand Prix'
diplomo in častni križec



je dobil

kranjski redilni prašek za prašiče.

Doktorja pl. Trnkóczy-ja redilno in varstveno sredstvo
se pomeša med krmo pa tudi že pujskom. En
zavitek za 50 vin. zadostuje za tedne.

Naprodaj pri trgovcih; po pošti pet zavitkov iz
glavne zaloge

lekarna Trnkóczy, Ljubljana.

Zahvalna pisma, tudi uradno poverjena, prihajajo vsak dan.

Uradno poverilo.

Predloženi prepis se popolnoma strinja pisanemu originalu na
dopisnici, katera ima znamke za 4 filerje in 2 vinarja.

LJUBLJANA, tretjega oktobra eden tisoč devetsto ena.

(Notarski pečat.)

IVAN PLANTAN, c. kr. notar.

Spoštovani gospod! Moji prašiči niso žrli, tudi so bili sila revni!
Slučajno sem dobil od enega mojih ljudi za poskušnjo en zavojček
redilnega praška za prašiče. Clovek se mora kar čuditi! Ne morem
svojih prašičev dovolj krmiti, strašansko veliko požro tako, da so
se čez nekoliko dni močno izredili, hvalu temu izbornemu sred-
stvu. Morem isto vsakemu najbolje priporočiti in ga bodem tudi
priporočal.

Prosim z obratno pošto pet zavojev redilnega praška za prašiče.

Belišče, Slavonija, 31. oktobra 1900.

Z velespoštovanjem

JOSIP ENGLISH, železniški nadziratelj.



Rudolf Weber

urar

c. kr. zaprisežni
zvedenec

LJUBLJANA, 'Stari trg šte. 16

Velika zaloga vsakovrstnih ur, zlata
in srebra, kakor tudi optičnega blaga.

Nove gramofone z glasovno, ročno in varstveno
zboljšane omarico, zelo priljubljeno med
duhovščino, po društvih in med zasebniki.



Gramofon avtomate

za gostilne zelo pridobitne, prodajam
tudi na obroke.



Imam veliko
zalogo
najnovejše plošče
katere zame-
nujem za stare.

Vnanja naročila se rešujejo z obratno pošto.

Edina narodna trgovina z železnino

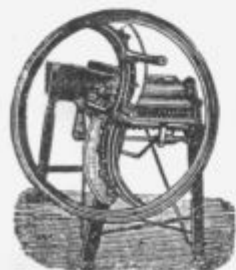
, Merkur ' P. Majdič Celje



Bogata zaloga razne železnine,
▼▼▼▼▼ pločevin in jekla,
železnega pohištva, ▼▼▼▼▼
▼ peči in štedilnikov, kuhinjske
posode, sesalk za vodnjake in v
druge svrhe, vodovodnih cevi iz
kamenščine.

Poljedelski stroji vseh
▼ vrst in iz najboljših
tovarn. ▼▼▼▼▼
▼ Traverze in cement.

Najboljše umetno gnojilo
Tomaževa žindra.





POSOJILNICA

v Celju

v lastni hiši „Narodni dom“.

Ta, leta 1881. z neomejeno zavezo ustanovljen zavod, šteje nad **4100** zadružnikov, kateri imajo vplačanih deležev nad 95.000 K ter ima 5.600.000 K hranilnih vlog in nad 320.000 K rezervnega zaklada. 

 Hranilne vloge obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$ ter plačuje rentni davek sama. Posojila pa se dajo na osebni in na hipotekarni kredit po $5\frac{1}{2}\%$. 

 Uradni dan je vsak torek in petek dopoldne. 



Južno-štajerska hranilnica

v Celju, „Narodni dom“

za katero jamčijo okraji: Sevnica, Gornji grad, Šoštanj, Vranksko in Šmarje pri Jelšah za popolno varnost vlog in za njihovo po pravih določeno obrestovanje do neomejene visokosti, ima sedaj čez tri milijone osemstotisoč kron hranilnih vlog.

Hranilnica posluje s strankami vsak torek in petek dopoldne, za druga opravila pa je uradnica odprta vsaki dan ob navadnih urah.

Hranilne vloge obrestuje po 4% in pripisuje obresti poluletno h kapitalu ter plačuje rentni davek hranilnica sama in ga ne odtegne vlagateljem tako, da dobe isti popolnoma nad 4% obrestii.

Izposojuje pa na zemljiško varnost po 5 odstotkov.





GVAIZ: DOBRE MOJE KOKOŠI.



***** LETO XV. *****



ILUSTROVANI
NARODNI KOLEDAR

1904.



* UREDIL IN IZDAL *

DRAGOTIN HRIBAR

*** V CELJU. ***

17504/15



22337

4. 2. 1928

Leto 1904

je prestopno leto ter ima 366 dni med temi je 67 nedelj in praznikov.



Leto 1904 je 6617. leto julijanske perijode, 8004. po stvarjenju sveta. — Židovsko leto 5664., ki se je začelo dne 22. kimovca 1903, je redno navadno leto, ki ima 354 dni ter jenja dne 9. kimovca 1904, nakar se začne 10. kimovca židovsko leto 5665., ki je nadštevilno prestopno leto in šteje 385 dni. — Mohamedansko leto 1321., ki se je začelo 30. sušča 1903, je prestopno leto, ki šteje 355 dni in jenja 17. sušča 1904, nakar se prične 18. sušča prestopno mohamedansko leto 1322., ki šteje 355 dni.

Časoštetje.

	Let
Po štetju novejših Judov, ki se začne l. 3760. pred Kristusovim rojstvom	5664
Po zgradbi Rima, 753 pred Kr. roj.	2657
Od Kristusovega rojstva	1904
Od razdejanja Jeruzalema	1835
Od ustanovitve Dunaja na mestu starega gorskega mesteca Veana	1604
Po konštantinopolitanski éri od zgradbe Carigrada, 330 let po Krist. roj.	1574
Od začetka selitve narodov	1531
Odkar je bil premagan Atila na Katalonskem polju	1453
Od razpada zahodnjerrimskega cesarstva	1429
Od začetka turškega časošetja (hedžra)	1322
Od Mohamedovega bega iz Meke v Medino	1321
Od početka križarskih vojsk	809
Od rojstva Rudolfa habsburškega	686
Od nastopa vladarstva Habsburžanov v Avstriji	622
Odkar je bila velika kuga na Dunaju	555
Od iznajdbe strelnega smodnika po Bertoldu Schwarzu	554
Od ustanovitve vseučilišča na Dunaju	539

	Let
Od iznajdbe tiskarske umetnosti leta 1440.	464
Od odkritja Amerike	412
Od odkritja pomorske poti v Indijo po Vascu de Gama	407
Od prvega obleganja Dunaja po Turkih	376
Od iznajdbe kolovrata	374
Od gregorijanske poprave koledarja leta 1582. po papežu Gregoriju XIII.	322
Od odkritja Avstralije	293
Od drugega obleganja Dunaja po Turkih	220
Od iznajdbe drevesnega cepljenja s popkom po vrtnarju Holtu	174
Od iznajdbe parnega stroja po Jamesu Wattu (Angleško)	141
Od iznajdbe železnice po Edgeworthu (Angleško)	126
Od smrti Marije Terezije	124
Od odprave robstva v Avstriji po cesarju Jožefu II.	123
Od iznajdbe plinove razsvetljave	103
Od vpeljave avstrijske cesarske časti v letu 1804.	100
Od iznajdbe parobroda po Rob. Fultonu (Amerika)	97
Od bitke pri Lipskem	91
Od prvega poskusa z Resljevim vijakom za parobrode	74
Od iznajdbe elektro-magnetične telegrafije	60
Od iznajde šivalnega stroja	59
Od nastopa vlade Njega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. v letu 1848.	56
Od odprave tlake in desetine	56
Od podelitve februarске ustave	44
Od odprave suženjstva v Severni Ameriki	41
Od odpretja Sueškega prekopa	36
Od vpeljave meterske mere v Avstriji	29

Sodnijske počitnice.

Ob nedeljah, kakor tudi na božični dan se ne smejo vršiti obravnave. Odreditev obravnave na kak drug praznik je dovoljena le, ako je nevarnost zamude (§ 221. civ.-pravd. r.).

Kot prazniki morajo veljati: 1. in 6. prosiniec, svečnica, oznanenje Device Marije, Kristusov vnebohod, velikonočni in binkoštni ponedeljek, dan presv. Rešnjega telesa, god sv. Petra in Pavla, vnebovzetje Marije Device, rojstvo Marije Device, god vseh svetnikov, preč. spočetje Marije Device, 26. gruden, dan deželnega patrona in razun tega za vsako sodnijo oni verski prazniki, ob katerih dneh v dotičnem sodnem kraju

kraju običajno miruje opravični promet. Zadnjo vrsto praznikov določini naznani predsednik deželnega nadsodišča za posamezne dele svojega področja (§ 44. just. min. odredbe z dne 5. vel. travna 1897, št. 112 drž. zak.). Sodne počitnice trajajo šest tednov; začno se pri vseh sodiščih dne 15. mal. srpana in trajajo do vštetege 25. vel. srpana. Med sodnimi počitnicami se vrše obravnave samo o počitniških stvareh (§§ 222. in 223. civ.-pravd. reda in § 47. just. min. odredbe z dne 5. vel. travna 1897, št. 112. drž. zak.).

Godovinska števila za leto 1904.

Gregorijanski koledar.

Zlato število	5	Rimsko število	2
Epakta ali lunino kazalo .	XIII	Nedeljska črka	CB
Solnčni krog	9	Letni značaj ali god. št. .	13

Julijanski koledar.

Zlato število	5	Rimsko število	2
Epakta ali lunino kazalo .	XXV	Nedeljska črka	DC
Solnčni krog	9	Letni značaj ali god. št. .	—

Dvorni prepovedani časi,

kadar so zaprta c. kr. dvorna gledališča.

Dne 28. rožnika (na večer pred smrtnim dnevom Nj. Veličanstva cesarja Ferdinanda I.). Dne 9. kimovca (na večer pred smrtnim dnevom Nj. Veličanstva pokojne cesarice Elizabete). — Vsled posebnih zadržkov se prelože lahko ti dnevi po najvišjem odloku.

Državni prepovedani časi.

Javni plesi in bali so prepovedani zadnje tri dni velikega tedna, v dan presv. Rešnjega telesa in 24. grudna, o Veliki noči in Binkoštih. — Druge javne veselice, n. pr. koncerti in slične muzikalne priredbe, razstave itd., so prepovedane zadnje tri dni velikega tedna in 24. grudna. — Igre v gledališčih so prepovedane zadnje tri dni velikega tedna, v dan presv. Rešnjega telesa in 24. grudna. Na velikonočno in binkoštno nedeljo in 25. grudna se smejo gledališke igre predstavljati le v dobrodelne namene in z dovoljenjem dotične politične oblasti.

Premakljivi prazniki.

Za katolike in protestante.

Ime Jezus	17. prosinca.
Septuagesima	31. prosinca.
Pepelnica	17. svečana.
Marija Devica sedem žalosti	25. sušca.
Velika noč	3. malega travna.
Križevo (prošnji dnevi)	9., 10. in 11. velikega travna.
Vnebohod	12. velikega travna.
Binkošti	22. velikega travna.
Sv. Trojica	29. velikega travna.
Sv. Rešnje Telo	2. rožnika.
Srce Jezusovo	10. rožnika.
Angeljska nedelja	4. kimovca.
Ime Marijino	11. kimovca.
Rožnenska nedelja	2. vinotoka.
Posvečenje cerkvá	16. vinotoka.
1. adventna nedelja	27. listopada.

Od Božiča do pepelnice je 54 dni ali 7 tednov in 5 dni. Predpust traja 41 dni ali 5 tednov in 6 dni. Po razglašenju Gospodovem so 3 nedelje, po Binkoštih 26, po sv. Trojici 25, predpustnih nedelj pa 6. Post se začne 17. svečana, konča pa 2. malega travna. Postna dōba je 46 dni. — Novo leto pade na petek, in Božič na soboto.

Za Grke in Ruse.

Triodium	18. prosinca.
Septuagesima	25. prosinca.
Pepelnica	11. svečana.
Velika noč	28. sušca.
Vnebohod	6. velikega travna.
Binkošti	16. velikega travna.
1. adventna nedelja	28. listopada.

Letni vladar za leto 1904 je Mars.

Med vsemi planeti solnčnega ozvezdja je Mars naši zemlji najpodobnejši. Oddaljen je poldrugikrat tako daleč od solnca, kakor naša zemlja in rabi vsled tega za enkratni obrat okolu solnca celih 687 zemejskih dni. Leto je torej na Martu skoraj dvakrat tako dolgo kakor na zemlji. Okrog sebe pa se zavrti v 24 in pol ure, torej je

dan na Martu samo pol ure daljši, kakor pri nas na zemlji. Martova os je približno ravno tako nagnjena kakor zemeljska os, zato se opazujejo na Martu ravno takšne podnebne razmere kakor na zemlji. Opazilo se je na obeh tečajih bele pege, katere se večajo ali manjšajo, kakor je namreč dotični tečaj bližje ali dalje od solnca. Zato smatrajo zvezdoznanci te pege za velika snežna ali ledena polja. Površje Martovo je tudi sicer jako zanimivo, kajti cela površina je vsa prekrizana, kakor bi položil mrežo nanjo. Mnogo se je že pisalo o tej mreži, katero večinoma smatrajo za nekake kanale, ki vežejo morja med seboj, kajti tudi morja se opazujejo na Martu. Zvezdoznanci so nekako prišli do prepričanja, da so podnebne razmere na Martu v toliko podobne našim zemeljskim, da je življenje na Martu popolnoma mogoče in da ni izključeno, da so na Martu živa bitja. Seveda dokazati to se še ni nikomur posrečilo. Morda se posreči našim potomcem. Najboljši poznavalec Marta je milanski zvezdoznanec Giovanni Schiaparelli, od katerega imamo najboljše Martove zemljevide. Mars ima dva meseca, ki sta zelo majhna. Prvi ga obkroži v 8 urah, drugi v 30. Odkril jih je leta 1877. profesor Kall.

Letni časi.

Pomlad se začne 21. sušca ob 2. uri 4 minutah zjutraj.
 Poletje se začne 21. rožnika ob 9. uri 56 minut zvečer.
 Jesen se začne 23. kimovca ob 12. uri 45 minut opoldne.
 Zima se začne 22. grudna ob 7. uri 19 minut zjutraj.

Mrkovi solnca in lune v letu 1904.

(Čas je računat po srednjem dunajskem času.)

V letu 1904 mrkne solnce dvakrat, luna letos ne mrkne. V naših krajih ne bomo videli nobenega solnčnega mrka.

1. **Obročasti solnčni mrk dne 17. sušca.** Začetek ob 3. uri 42 minut zjutraj. Konec ob 9. uri 50 minut zjutraj. Videli bodo ta mrk v vzhodnem delu Afrike, v jugovzhodnem delu Azije, v Indijskem oceanu in v zahodnem delu Velikega oceana.

2. **Popolni solnčni mrk dne 9. in 10. kimovca.** Začetek je ob 7. uri 14. minut zvečer, konec ob 12. uri 26 minut zjutraj. Mrk bodo videli v Velikem oceanu in zahodnem delu Južne Amerike.

Kvaterni postni dnevi.

Za katolike:

24. svečana, 25. velikega travna, 21. kimovca in 14. grudna.

Za Grke in Ruse:

18. svečana, 19. velikega travna, 15. kimovca in 15. grudna.

Letni značaj.

Leto 1904 bo bolj suho kot mokro. Ne bo brez dežja, a prevladovala bo suša. Pomlad bo suha, mrzla z mnogo slane in mrzlimi vetrovi. Poletje bo zelo vroče in tudi noči bodo tople. Jesen bo tudi bolj suha, kakor mokra, zmrzovalo bo že v oktobru, november bo zopet bolj gorak, pred adventom najbrž ne bo snežilo. Zima bo precej mrzla, bolj suha kot mokra, ali vendar zelo nestanovitna.

Knauerjev stoletni koledar prerokuje:

Prosinec je suh in ne preveč mrzel. Svečan je prve dni dovolj ugoden, od 13. do 18. sneg, do konca meseca mraz. Sušec prične z mrazom, 8. do 9. dež in sneg, od 10. do 21. mraz, pa večinoma lepi dnevi. Mali traven mrzel do 10., potem južno do 23., do konca meseca lepo. Veliki traven se začne z gromom, do 8. mrzlo, potem nekoliko odneha, od 11. do 20. mrzlo, do konca lepo in toplo. Rožnik prinese prve dni slano, potem pusto vreme, 9. slana, potem do konca meseca pusto, hladno, deževno vreme. Mali srpan se začne z veliko vročino skoraj vsak dan grom, lepo do 12., potem pusto in deževno do konca. Veliki srpan prinese meglo, dnevi so lepi in topli, vroče do konca. Kimovec prične z lepim vremenom do 13., potem nekoliko hladno, jesensko, potem zopet lepo do 28., ko se zopet naoblači. Vinotok je v začetku deževen, 10. slana do 15., nato zopet lepo, od 27. do 30. precej mrzlo. Listopad mrzel do 10., popoldnevi pa večinoma topli, 11. pusto vreme do 13., ko zopet začne zmrzovati do 30. Gruden je v začetku pust in mrzel, 10. sneg, hud mraz do 19., ko začne deževati, pa zopet takoj mraz do konca meseca.

Deželni patroni.

Češko: Janez Nepomuk (16. velikega travna) in Venceslav (28. kimovca). — Bukovina: Janez Novi od Suczave (14. rožnika). — Dalmacija: Hijeronim (30. kimovca). — Galicija: Mihael (29. kimovca) z izjemo krakovskega okraja. — Koroško: Jožef (19. sušca).

— Kranjsko: Jožef (19. sušca) in Jurij (24. malega travna), se praznuje dne 23. malega travna. — Krakovski okraj: Stanislav (7. velikega travna), se praznuje dne 8. velikega travna. — Hrvatsko: Elija (20. malega srpana) in Rok (16. velikega srpana). — Primorsko: Jožef (19. sušca). — Moravsko: Ciril in Metod (5. malega srpana). — Spodjeavstrijsko: Leopold (15. listopada). — Gornjeavstrijsko: Leopold (15. listopada.) — Solnograško: Rupert (24. kimovca). — Šlesko: Hedviga (15. vinotoka). — Sedmograško: Ladislav (27. rožnika). — Slavonija: Janez Krstnik (24. rožnika). — Štajarsko in Severno Tirolsko: Jožef (19. sušca). — Južno Tirolsko: Virgilij (26. rožnika). — Trst (mesto in okolica): Just (2. listopada). — Ogrsko: Štefan, kralj (20. velikega srpana).

Vremenski ključ

s katerim vsakdo lahko izve vreme za vse leto naprej, ako le vé, kdaj se luna izpremeni, to je: ob kateri uri nastopi prvi krajec ☉, ščip ☽, zadnji krajec ☾ in mlaj ☽.

Ta ključ je sestavil slavni zvezdogled J. W. Herschel in dunajska kmetijska družba ga je leta 1839. spoznala za najzanesljivejšega. Pomeni pa, kadar se luna izpremeni.

O uri	Po leti	Po zimi	O uri	Po leti	Po zimi
od 12. opol. do 2. popol.	veliko dežja	sneg in dež	od 12. do 2. po noči	lepo	mrzlo, če ni jugozapad
od 2. do 4. popoldne	izpre- membno	lepo in pri- jetno	od 2. do 4. zjutraj	mrzlo z dežjem	sneg in vihar
od 4. do 6. popoldne	lepo	lepo	od 4. do 6. zjutraj	dež	sneg in vihar
od 6. do 10. zvečer	lepo pri sev. ali zapadu dež pri jugu ali jugozap.	dež in sneg pri jugu ali jugozapadu	od 6. do 10. dopoldne	izpre- membno	dež pri se- verozopadu sneg pri izhodniku
od 10. do 12. po noči	lepo	lepo	od 10. do 12. opoldne	veliko dežja	mrzlo in mrzel veter

Opomba. Vse leto se razdeli na dva dela, t. j. na leto in zimo; za leto velja čas od dne 15. malega travna do 16. vinotoka, ostali čas pa velja za zimo. — Da se more na ta ključ bolj zanašati, nego na druge koledarje, prepričali so se učenjaki po večletnih opazovanjih.





Koledar 1904



Hrvatsko: Siečanj. — Češko: Leden. — Poljsko: Styczeń.

Rusko: Январь.

Dan	Katoliška imena	Nebesna znamenja	
1 Petek	Novo leto. Obrezovanje Gosp.	☽	
2 Sobota	Makarij, opat; Martinijan, škof.		
1. teden.	Ko je bil Herod umrl. Mat. 2.	☽	
3 Nedelja	Ned. pred razgl. Gosp. Genovefa, d.	☽ ob 6. uri 53 min. zjutraj.	
4 Ponedelj.	Tit, škof; Izabela, kraljica.		
5 Torek	Telesfor, pap. muč.; Simeon Stolpn.		
6 Sreda	Sv. 3 kralji ali razglašenje Gosp.		
7 Četrtek	Valentin, škof; Lucijan, mučenec.		
8 Petek	Severin, opat; Bogoljub, mučenec.		
9 Sobota	Julijan in Bazilisa, mučenca.		
2. teden.	Ko je bil Jezus 12 let star. Luk. 2.		☽ Zadnji krajec 9. ob 10. uri 16 min. zvečer.
10 Nedelja	1. po razgl. Gosp. Pavel I., pap.		☽ Mlaj 17. ob 4. uri 52 min. zvečer.
11 Ponedelj.	Higin, pap. m.; Pavlin, škof.		
12 Torek	Arkadij, mučenec; Ernest, škof.		
13 Sreda	Veronika, dev.; Bogomir; Leoncij, šk.		
14 Četrtek	Hilarij, škof; Feliks iz Nole, spozn.		
15 Petek	Pavel, pušč.; Maver, opat; Romed.		
16 Sobota	Marcel, papež; Ticijan, škof.		
3. teden.	O ženitnini v Kani Galilejski. Jan. 2.	☽	
17 Nedelja	2. po razgl. Gosp. Ime Jezus, Anton, p.	☽ Prvi krajec 25. ob 9. uri 46 min.	
18 Ponedelj.	Sv. Petra stol v Rimu; Priska, muč.		
19 Torek	Kanut, kralj; Marij in Marta, muč.		
20 Sreda	Fabijan in Boštijan, mučenca.		
21 Četrtek	Neža, dev. muč.; Majnrad, opat.		
22 Petek	Vincencij in Anastazij, muč.		
23 Sobota	Zaroka Marije Dev.; Emerencijana.		
4. teden.	Jezus ozdravi gobavca. Mat. 8.	☽ Dolgost dneva: od 8 ur 21 min. do 9 ur 22 min. Dan se zdaljša za eno uro 1 min.	
24 Nedelja	3. po razgl. Gosp. Timotej, škof.	☽ Solnce stopi 21. ob 12. uri 3 min. opoldne v znam. vodnarja.	
25 Ponedelj.	Izpreobrnitev Pavla.		
26 Torek	Polikarp, škof, Pavla, vdova.		
27 Sreda	Janez Zlatoust, cerkveni učenik.		
28 Četrtek	Julijan, škof; Marjeta, devica.		
29 Petek	Francišek Sal., škof; Konštatín, m.		
30 Sobota	Martina, dev.; Janez, milošč., škof.		
5. teden.	O delavcih v vinogradu. Mat. 20.	☽	
31 Nedelja	1. predpepelnična. Peter Nol., sp.		

Hrvatsko: Veljača. — Češko: Unor. — Poljsko: Luty.

Rusko: Февраль.

D a n	Katoliška imena	Nebesna znamenja
1 Pondelj.	Ignacij, škof. muč.	
2 Torek	Svečnica. Darovanje Gospodovo.	☉
3 Sreda	Blaž, škof; Oskar, škof.	
4 Četrtek	Andrej Kor., škof; Veronika, dev.	Ščip 1. ob 5. uri
5 Petek	Agata, dev. muč.; Japonski mučenci.	39 min. zvečer.
6 Sobota	Doroteja, dev. m.; Tit, škof.	
6. teden. O sejalcu in semenu. Luk. 8.		☾
7 Nedelja	2. predpepelnična. Romuald, opat.	Zadnji krajec 8.
8 Pondelj.	Janez Mat., spozn.; Juvencij, škof.	ob 11. uri 2 min.
9 Torek	Čiril Aleks., šk.; Apolonija, d. m.	dopoldne.
10 Sreda	Šolastika, devica; Viljem, puščavn.	
11 Četrtek	Adolf, škof; Deziderij (Željko).	☿
12 Petek	Humbelina, devica; Evlalija, dev.	
13 Sobota	Katarina, devica; Jordan, zvel.	Mlaj 16.
7. teden. Jezus ozdravi slepca. Luk. 18.		ob 12. uri 10 min.
		opoldne.
14 Nedelja	3. predpepn. Valentin (Zdravko), m.	
15 Pondelj.	Favstin in Jovita, mučenca.	☽
16 Torek	Pust. Julijana, dev. muč.	
17 Sreda	† Pepelnica. Donat in tov.	Prvi krajec 24.
18 Četrtek	Simeon, škof; Flavijan, škof.	ob 12. uri 14 min.
19 Petek	Julijan, sp.; Konrad, sp.; Viktor, m.	opoldne.
20 Sobota	Eleuterij, šk. muč.; Evharij, škof.	
8. teden. Jezusa hudič skuša. Mat. 4.		Dolgost dneva:
21 Nedelja	1. postna (kvat.). Maksimilijan, škof.	od 9 ur 24 min.
22 Pondelj.	Stol sv. Petra v Antiohiji.	do 10 ur 55 min.
23 Torek	Peter Damijan, škof; Romana, dev.	Dan se zdaljša
24 Sreda	† Kvatre. Prestopni dan.	za 1 uro 30 min.
25 Četrtek	Matija, apostol.	
26 Petek	† Kvatre. Valburga, opatinja.	Solnce stopi 20.
27 Sobota	† Kvatre. Marjeta Kortonska, sp.	ob 2. uri 30 min.
9. teden. Jezus se izpremeni na gori. Mat. 17.		zjutraj v
		znamenje rib.
28 Nedelja	2. postna. Leander, škof.	
29 Pondelj.	Roman, opat; Ožbolt.	

Hrvatsko: Ožujak. — Češko: Březen. — Poljsko: Marzec.

Rusko: Мартъ.

D a n		Katoliška imena	Nebesna znamenja
1	Torek	Albin, škof; Hadrijan, m.	
2	Sreda	Simplicij, papež; Blaženi Karol.	☉
3	Četrtek	Kunigunda, ces.; Avsterij, m.; Feliks.	Ščip 2. ob 3. uri
4	Petek	Kazimir, sp.; Lucij I., papež.	54 min. zjutraj.
5	Sobota	Friderik (Miroslav), spozn.; Evzebij.	
10. teden.		Jezus izžene hudiča iz mutca. Luk. 11.	☾ Zadnji krajec 9. ob 2. uri 6 min. zjutraj.
6	Nedelja	3. postna. Fridolin, opat,	
7	Ponedelj.	Tomaž Akvinski, c. uč.; Perpetua.	
8	Torek	Janez od Boga, sp.; Filemon, muč.	
9	Sreda	(Sredpostna). Frančiška Rim, vd.	☉
10	Četrtek	40 mučencev; Kaj in Aleksander, m.	Mlaj 17. ob 6. uri
11	Petek	Heraklij, mučenec; Cozim, mučenec.	45 min. zjutraj.
12	Sobota	Georg I., papež; Teofanez, opat.	
11. teden.		Jezus nasiti 5000 mož. Jan. 6.	☾ Prvi krajec 24. ob 10. uri 42 min. zvečer.
13	Nedelja	4. postna. Rozina, vd.: Ansov, sp.	
14	Ponedelj.	Matilda, kralj.; Pavlina.	
15	Torek	Longin, m.; Klemen Hofbauer.	
16	Sreda	Hilarij in Tacijan, m.; Heribert, šk.	☉
17	Četrtek	Patricij, škof; Jedert, devica.	Ščip 31. ob 1. uri
18	Petek	Ciril Jeruzalemski, šk.; Edvard, kr.	50 min. zjutraj.
19	Sobota	Jožef, ženin Device Marije.	
12. teden.		Judje hočejo Jezusa kamenjati. Jan. 8.	Dolgost dneva: od 10 ur 59 min. do 12 ur 43 min. Dan se zdaljša za 1 uro 44 min. Začetek spoml. 21. ob 2. uri 4 min. zjutraj. Noč in dan sta enako dolga.
20	Nedelja	5. postna (tiha). Feliks in tov.	
21	Ponedelj.	Benedikt, opat; Serapijon, mučenec.	
22	Torek	Oktavijan, muč.; Benvenut, škof.	
23	Sreda	Viktorijan, muč.; Miklavž F., muč.	
24	Četrtek	Gabrijel, arhangel; Epigmenij, muč.	
25	Petek	Oznanjenje Mariji Devici.	
26	Sobota	Emanuel, muč.; Dizma, desni razb.	
13. teden.		Jezus jezdi v Jeruzalem. Mat. 21.	Solnce stopi 21. ob 2. uri 4 min. zjutraj v znamenje ovna.
27	Nedelja	6. postna (cvetna). Rupert, škof.	
28	Ponedelj.	Janez Kap., spozn.; Guntram, kralj.	
29	Torek	Ciril, škof, Jona, mučenik.	
30	Sreda	Kvirin, muč., Angela F., vdova.	
31	Četrtek	† Veliki četrtek. Modest, šk.	

Hrvatsko: Travanj. — Češko: Duben. — Poljsko: Kwiecień.

Rusko: Апрель.

D a n		Katoliška imena	Nebesna znamenja
1	Petek	† Veliki petek. Hugon, škof.	☾
2	Sobota	† Vel. sobota. Frančišek Pavl., sp.	
14. teden.		O vstajenju Gospodovem. Mark. 16.	Zadnji krajec 7. ob 6. uri 59 min. zvečer.
3	Nedelja	Velika noč ali vstajenje Gospodovo.	☉
4	Pond.	Veliki ponedeljek. Izidor, škof.	
5	Torek	Vincencij Ferer, spoznavalec.	☽
6	Sreda	Sikst, papež; Celestin, papež.	
7	Četrtek	Herman, spoznav.; Eberhard, pušč.	☽
8	Petek	Albert, škof; Dionizij, škof.	
9	Sobota	Marija Kleofa.	Mlaj 15. ob 10. uri 59 min. zvečer.
15. teden.		Jezus se prikaže pri zaprtih vratih. Jan. 20.	☽
10	Nedelja	1. povelik. (bela). Ecehijel, prerok.	☽
11	Pondelj.	Leon I. Vel., papež.	
12	Torek	Julij, papež; Zenon, škof.	☽
13	Sreda	Hermenegild, muč.; Justin, muč.	
14	Četrtek	Tiburcij, Val. in Maks., m.; Lamb. sp.	☽
15	Petek	Helena, kralj.; Anastazija, dev.	
16	Sobota	Turibij, šk.; Kalist, m.; Drago, sp.	Ščip 29. ob 11. uri 42 min. zvečer.
16. teden.		Jezus — dobri pastir. Jan. 10.	☽
17	Nedelja	2. povelikonočna. Rudolf, muč.	☽
18	Pondelj.	Apolonij, muč.; Elevation, škof.	
19	Torek	Krescencija, m.; Leon IX., p.; Ema.	☽
20	Sreda	Marcelin, šk.; Neža, dev.; Sulpicij, m.	
21	Četrtek	Anzelm, škof; Bruno, spoznavalec.	☽
22	Petek	Soter in Kaj, papeža in mučenca.	
23	Sobota	Adalbert (Vojteh), škof; Viljem.	Dolgost dneva: od 12 ur 46 min. do 14 ur 5 min.
17. teden.		Jezus napove svoj odhod. Jan. 16.	Dan se zdaljša za 1 uro 30 min.
24	Nedelja	3. povelikonočna. Jurij, mučenec.	☽
25	Pondelj.	Marko, evangelist; Armin, mučenec.	
26	Torek	Klet, papež, Marcelin, papež.	☽
27	Sreda	Peregrin, duh.; Anastazij, p.; Cita, d.	
28	Četrtek	Pavel od križa; Vital, mučenec.	☽
29	Petek	Peter, m.: Robert, op.; Antonija, d. m.	
30	Sobota	Katarina Sienska, d.; Marijan, m.	Solnce stopi 20. ob 1. uri 47 min. zjutraj v znamenje bika.

Hrvatsko: Svibanj. — Češko: Květen. — Poljsko: Maj.
 Rusko: Mañ.

D a n	Katoliška imena	Nebesna znamenja
18. teden. Grem k njemu, ki me je poslal. Jan. 16.		
1	Nedelja 4. povelik. Filip in Jakob, ap.	☾
2	Pondelj. Atanazij, škof; Sekund, mučenec.	Zadnji krajec 7. ob 12. uri 56 min. zjutraj.
3	Torek Najdba sv. križa.	
4	Sreda Florijan (Cvetko), muč.; Monika, vd.	
5	Četrtek Pij V., pap.; Irenej, šk.; Angel, muč.	
6	Petek Janez Ev. pred lat. vr.; Judita, muč.	
7	Sobota Stanislav, šk. muč.; Gizela, kraljica.	
19. teden. Kar bote v mojem imenu prosili. Jan. 16.		
8	Nedelja 5. povelik. Prikazen Mihaela arh.	☀
9	Pondelj. Gregor Nac., šk. (Križev teden).	Mlaj 15. ob 12. uri 4 min. opoldne.
10	Torek Antonin, šk. (Križev teden).	
11	Sreda Mamert, škof. (Križev teden).	
12	Četrtek Kristusov vnebohod. Pankracij, m.	
13	Petek Servacij, škof; Glicerija, devica.	
14	Sobota Bonifacij, muč.; Viktor in Korona.	
20. teden. Jezus govori o pričevanju sv. Duha. Jan. 15.		
15	Nedelja 6. povelik. Zofija, mučenica.	☽
16	Pondelj. Janez Nepom., muč.; Ubald, škof.	Ščip 29. ob 10. uri dopoldne.
17	Torek Paškal, spoznav.; Maksima, devica.	
18	Sreda Venancij, mučenec.	
19	Četrtek Celestin, papež; Ivo, spoznavalec.	
20	Petek Bernardin, spozn.; Bazila, muč.	
21	Sobota † Feliks, spoznav.; Valens, muč.	
21. teden. Jezus govori o sv. Duhu in ljubezni. Jan. 14.		
22	Nedelja Binkošti. Prihod sv. Duha. Helena, d.	Dolgost dneva: od 14 ur 28 min. do 15 ur 44 min. Dan se zdaljša za 1 uro 16 min.
23	Pond. Binkoštni ponedeljek. Deziderij, šk.	
24	Torek Mar. Dev. pomoč kristj.; Ivana, dev.	
25	Sreda † Kvatre. Gregor VII., papež.	
26	Četrtek Filip Nerej, spozn.; Eleverij, m.	
27	Petek † Kvatre. Magdalena Pac., d.	
28	Sobota † Kvatre. Avguštin, škof.	
22. teden. Meni je dana vsa oblast. Mat. 28.		
29	Nedelja 1. pobink. Sv. Trojica. Maksim, šk.	Solnce stopi 21. ob 1. uri 54 min. popoldne v zna- menje dvojčkov.
30	Pondelj. Ferdinand, kralj; Feliks I., papež.	
31	Torek Angela, dev.; Petronila, dev. muč.	

Hrvatsko: Lipanj. — Češko: Červen. — Poljsko: Czerwiec.
Ruskó: Июнь.

D a n		Katoliška imena	Nebesna znamenja
1	Sreda	Gracijana, muč., Juvencij, muč.	☾ Zadnji krajec 6. ob 6. uri 58 min. zjutraj.
2	Cetrtek	Sv. Rešnje Telo. Marcellin, muč.	
3	Petek	Klotilda, kraljica; Oliva, devica.	
4	Sobota	Frančišek Kar., spozn.; Kvirin, šk.	
23. teden.		Prilika o veliki pojedini. Luk. 14.	
5	Nedelja	2. pobink. Bonifacij, škof.	☉ Mlaj 13, ob 10. uri 16 min. zvečer.
6	Pondelj.	Norbert, šk.; Bertrand, spozn.	
7	Torek	Robert, opat; Lukrecija.	☽ Prvi krajec 20. ob 4. uri 16 min. popoldne.
8	Sreda	Medard, škof; Maksim, škof.	
9	Četrtek	Primož in Felicijan, m.; Pelagija, m.	
10	Petek	Srce Jezusovo. Marjeta, kraljica.	
11	Sobota	Barnaba, apostol.	
24. teden.		Prilika o izgubljeni ovci. Luk. 15.	
12	Nedelja	3. pobink. Janez Fak., spozn.	☽ Ščip 27. ob 9. uri 29 min. zvečer. <i>4. ura</i> <i>5. ura</i> <i>6. ura</i> Dolgost dneva: od 15 ur 45 min. do 16 ur.
13	Pondelj.	Anton Padovanski, spoznavalec.	
14	Torek	Bazilij, škof; Elizej, prerok.	
15	Sreda	Vid, Modest in Krescencija, muč.	
16	Četrtek	Franc Regij, sp.; Beno, šk.; Jošt, op.	
17	Petek	Adolf, škof; Lavra, nuna.	
18	Sobota	Feliks in Fort., m.; Marka in Marc.	
25. teden.		O velikem ribjem lovu. Luk. 5.	
19	Nedelja	4. pobink. Julijana Falk., dev.	☽ Dan se zdaljša do 21. za 17 min. in se skrajša do 30. za 2 min. Začetek poletja 21. ob 9. uri 56 min. zvečer.
20	Pondelj.	Silverij, papež; Florentina, devica.	
21	Torek	Alojzij, spozn.; Alban, muč.	
22	Sreda	Ahacij, m.; Pavlin, šk.; Nicej, šk.	
23	Četrtek	Eberhard, škof; Cenon, škof.	
24	Petek	Janez Krstnik (rojstvo). Kres.	
25	Sobota	Viljem, opat; Prosper, škof.	
26. teden.		O farizejski pravičnosti. Mat. 5.	
26	Nedelja	5. pobink. Janez in Pavel, muč.	☽ Najdaljši dan, najkrajša noč. Solnce stopi 21. ob 9. uri 56 min. zvečer v znamenje raka.
27	Pondelj.	Hema, vd.; Vigilij, šk.; Ladislav.	
28	Torek	† Leon II., papež; Irenej, spozn.	
29	Sreda	Peter in Pavel, apostola.	
30	Četrtek	Spomin sv. Pavla, apost.; Oton, sp.	

Hrvatsko: Srpanj. — Češko: Červenec. — Poljsko: Lipiec.

Rusko: Июль.

D a n	Katoliška imena	Nebesna znamenja
1 Petek	Teobald, pušč.; Julij; Pambo, opat.	
2 Sobota	Obiskovanje Mar. Dev.; Procesij, m.	
27. teden.	Jezus nasiti 4000 mož. Mark. 8.	☾
3 Nedelja	6. pobink. Bertram, škof.	Zadnji krajec 5.
4 Ponedelj.	Urh, škof; Berta, devica.	ob 12. uri
5 Torek	Ciril in Metod, slov. ap.; Filomena.	o polnoči.
6 Sreda	Izaija, prerok; Dominika, muč.	<i>10.00</i>
7 Četrtek	Vilibald, škof; Pulherija, kraljica.	☉
8 Petek	Elizabeta, kraljica; Kilijan, škof.	Mlaj 13. ob 6. uri
9 Sobota	Anatolija, dev.; Veronika Jul., dev.	33 min. zvečer.
28. teden.	O lažnjivih prerokih. Mat. 7.	
10 Nedelja	7. pobink. Amalija, devica.	<i>11.00</i>
11 Ponedelj.	Pij I, papež; Peter F.	<i>12.00</i>
12 Torek	Mohor in Fortunat, mučenika.	☾
13 Sreda	Marjeta, d. m.; Anaklet, p.; Evgen, šk.	Prvi krajec 19.
14 Četrtek	Bonaventura, šk. uč.; Just, muč.	ob 9. uri 54 min.
15 Petek	Henrik I, cesar; Vladimír, kralj.	zvečer.
16 Sobota	Škapul. Dev. Marija Karmelska.	
29. teden.	O krivičnem hišniku. Luk. 16.	
17 Nedelja	8. pobink. Aleš, spoznavalec.	☉
18 Ponedelj.	Kamil Lel., sp., Friderik (Miroslav).	Ščip 27. ob 10. uri
19 Torek	Vincencij P., spozn.; Makrina, muč.	47 min. dopold.
20 Sreda	Marjeta, d. m.; Elija, pr.; Ceslav, sp.	<i>11.00</i>
21 Četrtek	Danijel, pr.; Olga; Prakseda, dev.	Dolgost dneva:
22 Petek	Marija Magd., spok.; Teofil, muč.	od 15 ur 59 min.
23 Sobota	Apolinar, šk. in uč.; Liborij, škof.	do 15 ur 2 min.
30. teden.	Jezus se joka nad Jeruzalemom. L. 19.	Dan se skrajša
24 Nedelja	9. pobink. Kristina, dev. muč.	za 57 min.
25 Ponedelj.	Jakob, apostol; Krištof, mučenec.	Solnce stopi 23.
26 Torek	Ana, mati M. D.; Valens.	ob 8. uri 55 min.
27 Sreda	Pantaleon, muč.; Natalija, muč.	zjutraj v znam.
28 Četrtek	Inocencij, papež; Viktor, mučenec.	leva.
29 Petek	Marta, dev.; Beatriks, dev.; Olaf, kr.	Začetek
30 Sobota	Abdon in Senen, muč.; Julita, muč.	pasjih dni.
31. teden.	O farizeju in cestinarju. Luk. 18.	
31 Nedelja	10. pobink. Ignacij (Ognjeslav) Loj.	

Hrvatsko: Kolovoz. — Češko: Srpen. — Poljsko: Sierpień.

Rusko: Августъ.

D a n		Katoliška imena	Nebesna znamenja
1	Ponedelj.	Vezi Petra, ap.; Makabejski bratje.	
2	Torek	Porcijunkula. Alfonz Liguori, spoz.	☾
3	Sreda	Najdba sv. Stefana; Lidija, vdova.	
4	Četrtek	Dominik, spoznav.; Agabij, škof.	Zadnji krajec 4.
5	Petek	Marija Devica snežna; Ožbolt, kr.	ob 3. uri 8 min.
6	Sobota	Gospodova spremenitev; Sikst II., p.	popoldne.
32. teden.		Jezus ozdravi gluhtonemega. Mark. 7.	<i>il jacobson</i>
7	Nedelja	11. pobink. Kajetan, spoznav.	☉
8	Ponedelj.	Cirjak, Larg in Smaragd, mučenci.	Mlaj 11. ob 2. uri
9	Torek	Roman, mučenec; Emigdij, škof.	4 min. popold.
10	Sreda	Lavrencij, mučenec; Hugon, škof.	
11	Četrtek	Tiburcij, muč.; Suzana, dev. muč.	☽
12	Petek	Klara, devica; Hilarija, mučenica.	
13	Sobota	† Hipolit in Kasijan, m.; Radegunda.	Prvi krajec 18.
33. teden.		O usmiljenem Samarijanu. Luk. 10.	ob 5. uri 33 min.
			zjutraj.
14	Nedelja	12. pobink. Evzebij, spozn.	☉
15	Pond.	Vel. gosp. Vnebovzetje Marije Dev.	
16	Torek	Rok, spoznav.; Joahim, oče Mar. Dev.	Ščip 26.
17	Sreda	Liberat, m.; Sibila, d.; Benedikta, op.	ob 2. uri 7 min.
18	Četrtek	Helena, kraljica; Agapit, mučenec.	zjutraj.
19	Petek	Ludovik Tol., škof; Julij, mučenec.	
20	Sobota	Bernard, opat; Štefan, kralj.	
34. teden.		Jezus ozdravi deset gobovih. Luk. 17.	Dolgost dneva:
			od 15 ur
21	Nedelja	13. pobink. Ivana Frančiška, vdova.	do 13 ur 26 min.
22	Ponedelj.	Timotej, mučenec; Hipolit, škof.	Dan se skrajša
23	Torek	Filip Ben., spoznav.; Bogovoljka.	za eno uro
24	Sreda	Jernej, apostol; Ptolomej, škof.	34 min.
25	Četrtek	Ludovik (Ljudevít), kr.; Patricija, d.	Solnce stopi 23.
26	Petek	Cefirin I, papež; Samuel, mučenec.	ob 3. uri 42 min.
27	Sobota	Jožef Kal., sp.; Natalija; Gebhard, šk.	popoldne v
35. teden.		O božji previdnosti. Mat. 6.	znamenje device.
28	Nedelja	14. pobink. Srce Marijino.	Konec
29	Ponedelj.	Obglavljenje Janeza Krstnika.	pasjih dni.
30	Torek	Roza Limanska, dev.; Hermet, muč.	
31	Sreda	Rajmund, spozn.; Izabela, devica.	

Hrvatsko: Rujan. — Češko: Září. — Poljsko: Wrzesień.

Rusko: Сентябрь.

D a n	Katoliška imena	Nebesna znamenja
1 Četrtek	Egidij, opat; Verena, dev. muč.	☾
2 Petek	Stefan, kralj; Antonin, mučenec.	
3 Sobota	Evfemija, Tekla, Erazma, Doroteja.	
36. teden. Jezus obudi mladeniča v Najmu. L. 7.		Zadnji krajec 3. ob 4. uri 4 min. jutraj.
4 Nedelja	15. pobink. Angelska. Rozalija.	☉
5 Ponedelj.	Laurenčij Just., šk.; Viktorin, škof.	
6 Torek	Hermogen, mučenec; Pelagij, muč.	☽
7 Sreda	Bronislava, nuna; Regina, dev. muč.	
8 Četrtek	Mala gospojnica. Rojstvo Mar. Dev.	
9 Petek	Korbijan, šk.; Gorgonij, muč.	☽
10 Sobota	Nikolaj Tol., spozn.; Pulherija, dev.	
37. teden. Jezus ozdravi vodeničnega. Luk. 14.		Prvi krajec 16. ob 4. uri 18 min. zvečer.
11 Nedelja	16. pobink. Ime Marijino.	☉
12 Ponedelj.	Macedonij, šk.; Gvidon, spozn.	
13 Torek	Matern, m.; Virgilij, m.; Ancijat, m.	☽
14 Sreda	Povišanje sv. križa; Notburga, d.	
15 Četrtek	Nikomed, muč.; Evtropija, vdova.	
16 Petek	Ljudmila, vdova; Kornelij, muč.	☽
17 Sobota	Lambert, šk. muč.; Hildegarda, op.	
38. teden. O največji zapovedi. Mat. 22.		Dolgost dneva: od 13 ur 22 min. do 11 ur 42 min. Dan se skrajša za 1 uro 40 min. Začetek jeseni 23. ob 12. uri 45 min. popold.
18 Nedelja	17. pobink. Jožef Kupertin, sp.	☉
19 Ponedelj.	Januarij, šk. muč.; Arnulf, spoznav.	
20 Torek	Ėvstahij, muč.; Suzana, mučen.	☽
21 Sreda	† Kvatre. Matevž, apostol.	
22 Četrtek	Mavricij in tov., muč.; Emeran, šk.	
23 Petek	† Kvatre. Tekla, dev. muč.	☽
24 Sobota	† Kvatre. Marija Dev. reš. ujet.	
39. teden. Jezus ozdravi mrtvoudnega. Mat. 9.		Noč in dan sta enako dolga. Solnce stopi 23. ob 12. uri 45 min. v znamenje tehtnice.
25 Nedelja	18. pobink. Kleofa, spozn.	☉
26 Ponedelj.	Justina, dev. muč.; Ciprijan, muč.	
27 Torek	Kozma in Damijan, m.; Kaj, škof.	☽
28 Sreda	Venčeslav, kr.; Marcijal, muč.	
29 Četrtek	Mihael, arhangel; Evtihij, muč.	
30 Petek	Hieronim, sp., cerkv. uč.; Honorij, šk.	

Hrvatsko: Listopad. — Češko: Říjen. — Poljsko: Październik.

Rusko: Октябрь.

D a n		Katoliška imena	Nebesna znamenja
1	Sobota	Remigij, škof; Areta, mučenica.	
40. teden.		O kraljevi ženitnini. Mat. 22.	☾
2	Nedelja	19. pobink. Rožnega venca.	
3	Ponedelj.	Kandid, muč.; Evald, mučenec.	Zadnji krajec 2.
4	Torek	Frančišek Seraf., spoznavalec.	ob 2. uri 58 min.
5	Sreda	Placid in tov., muč.; Gala, vdova.	zvečer.
6	Četrtek	Bruno, spozn., Fida, dev. muč.	
7	Petek	Justina, devica; Marko, škof.	
8	Sobota	Brigita, vdova; Simeon, spoznavalec.	☉
41. teden.		Jezus ozdravi kraljičevega sina. Jan. 4.	Mlaj 9.
9	Nedelja	20. pobink. Dionizij, šk. muč.	ob 6. uri 30 min.
10	Ponedelj.	Frančišek Borg., spozn.; Gereon, m.	zjutraj.
11	Torek	Nikazij, škof; Firmin, škof.	
12	Sreda	Maksimilijan, šk. m.; Serafin, spozn.	
13	Četrtek	Edvard, kralj; Koloman, mučenec.	
14	Petek	Kalist, papež; Domicijan, škof.	
15	Sobota	Terezija, d.; Brunon, šk.; Avrelija, m.	Prvi krajec 16.
42. teden.		Prilika o kraljevem računu. Mat. 18.	ob 7. uri zjutraj.
16	Nedelja	21. pobink. Posvečevanje cerkva.	☽
17	Ponedelj.	Hedvika, kr.; Viktor, škof.	
18	Torek	Luka, evangelist; Asklepija, d. muč	Ščip 24. ob 12. uri
19	Sreda	Peter Alk., spozn.; Etbin, opat.	1 min. opoldne.
20	Četrtek	Janez Kancijan, sp.; Felicijan, m.	
21	Petek	Uršula, dev. muč.; Hilarijon, opat.	
22	Sobota	Kordula, dev. muč.; Marija Saloma.	Dolgost dneva:
43. teden.		Dajte cesarju, kar je cesarjevega. Mat. 22.	od 11 ur 39 min.
23	Nedelja	22. pobink. Janez Kap.	do 9 ur 24 min.
24	Ponedelj.	Rafael, arhangel; Kristina, muč.	Dan se skrajša
25	Torek	Krisant in Krišpin, m.	za 1 uro 42 min.
26	Sreda	Evarist, p. muč.; Lucijan in Marcel.	
27	Četrtek	Frumencij, škof; Sabina, muč.	
28	Petek	Simon in Juda, ap.; Fidelij, m.	Solnce stopi 23.
29	Sobota	Narcis, škof; Hijacint, mučenec.	ob 9. uri 24 min.
44. teden.		Jezus obudi Jairovo hčer. Mat. 9.	zvečer v znam.
30	Nedelja	23. pobink. Klavdij, muč.	škorpijona.
31	Ponedelj.	† Volfgang (Volbenk), šk.; Lucila, d.	

Hrvatsko: Studeni. — Češko: Listopad. — Poljsko: Listopad.

Rusko: Ноябрь.

D a n	Katoliška imena	Nebesna znamenja
1 Torek	God vseh svetnikov.	
2 Sreda	Vseh vernih duš; Just, mučenec.	
3 Četrtek	Viktorin, šk. muč.; Hubert, škof.	☾
4 Petek	Karol Boromej, škof; Modesta, dev.	Zadnji krajec 1.
5 Sobota	Caharija, oče Janeza Krstnika.	ob 12. uri 19 min.
45. teden. O dobrem semenu. Mat. 13.		☽ zjutraj.
6 Nedelja	24. pobink. Lenart, opat.	☉
7 Ponedelj.	Prosdocim, škof; Engelbert, škof.	Mlaj 7. ob 4. uri
8 Torek	Bogomir, škof; Deodat, mučenec.	42 min. zvečer.
9 Sreda	Božidar (Teodor), m.; Orest, muč.	
10 Četrtek	Andrej Avel., spozn.; Trifon, muč.	☽
11 Petek	Martin, škof; Mena, mučenec.	Prvi krajec 15.
12 Sobota	Martin, pap. muč.; Livin, šk. muč.	ob 1. uri 41 min.
46. teden. O goršičnem zrnu. Mat. 13.		☽ zjutraj.
13 Nedelja	25. pobink. Stanislav Kostka, sp.	☉
14 Ponedelj.	Jozafat Kunč., šk. m.; Serapijon, m.	Ščip 23.
15 Torek	Leopold, vojvoda; Jedert, devica.	ob 4. uri 17 min.
16 Sreda	Edmund, škof; Otmar, opat.	☽ zjutraj.
17 Četrtek	Gregorij, škof; Viktorija, muč.	
18 Petek	Odon, opat; Evgen, spozn.; Hilda.	☾
19 Sobota	Elizabeta, kraljica; Poncijan, p. m.	Zadnji krajec 30.
47. teden. O razdejanju Jeruzalema. Mat. 24.		ob 8. uri 43 min. zvečer.
20 Nedelja	26. pobink. Varstvo Dev. Mar.	
21 Ponedelj.	Darovanje Mar. Dev.; Kolumban, sp.	Dolgost dneva:
22 Torek	Cecilija, dev. muč.; Maver, mučen.	od 9 ur 54 min.
23 Sreda	Klemen, pap. muč.; Felicita, muč.	do 8 ur 38 min.
24 Četrtek	Janez od križa, sp.; Hrizogon, m.	Dan se skrajša
25 Petek	Katarina, dev. muč.; Jukunda, muč.	za eno uro
26 Sobota	Konrad, škof; Silvester, opat.	16 min.
48. teden. O poslednji sodbi. Luk. 21.		Solnce stopi 22.
27 Nedelja	1. adventna. Virgil, škof.	ob 6. uri 21 min.
28 Ponedelj.	Jakob iz Marke; Eberhard, škof.	v znamenje
29 Torek	Saturnin, mučenec; Filomen, muč.	strelca.
30 Sreda	Andrej, apostol; Justina, devica.	

Hrvatsko: Prosinac. — Češko: Prosinec. — Poljsko: Grudzień.

Rusko: Декабрь.

D a n	Katoliška imena	Nebesna znamenja
1 Četrtek	Eligij, škof; Natalija, dev. muč.	☉ Mlaj 7. ob 4. uri 52 min. zjutraj.
2 Petek	Bibijana, muč.; Pavlina, dev.	
3 Sobota	Francišek Ksaverij, sp.; Lucij, šk.	
49. teden. Janez Krstnik v ječi. Mat. 11.		
4 Nedelja	2. adventna. Barbara, dev. muč.	☽ Prvi krajec 14. ob 11. uri 12 min. zvečer.
5 Ponedelj.	Saba, opat; Krišpin, mučenec.	
6 Torek	Miklavž (Nikolaj), šk.; Dionizija.	
7 Sreda	† Ambrozij, šk.; Agaton, mučenec.	
8 Četrtek	Prečisto spočetje Marije Device.	
9 Petek	Peter Forezij, škof; Sirij, škof.	
10 Sobota	Loretanska M. B.; Melhijad, pap. m.	
50. teden. Janez Krstnik pričuje o Kristusu. Jan. 1.		☼ Ščip 22. ob 7. uri 6 min. zvečer.
11 Nedelja	3. adventna. Damaz, papež.	☽ Zadnji krajec 29. ob 4. uri 51 min. zjutraj.
12 Ponedelj.	Sinezij, m.; Epimah, m.; Maksencij.	
13 Torek	Lucija, devica muč.; Otilija, devica.	
14 Sreda	† Kvatre. Spiridijon, škof.	
15 Četrtek	Jernej, škof; Kristina, devica.	
16 Petek	† Kvatre. Evzebij, škof muč.; Albina.	
17 Sobota	† Kvatre. Lazar, škof; Berta.	
51. teden. Janez Krst. poklican v prerokovanje. L. 3.		Dolgost dneva: od 8 ur 36 min. do 8 ur 21 min. Dan se skrajša do 22. za 18 min. in se zdaljša do 31. za 3 min. Začetek zime 22. ob 7. uri 19 min. zjutraj.
18 Nedelja	4. adventna. Gracijan šk.; Vunebald.	☽ Najkrajši dan, najdaljša noč. Solnce stopi 22. ob 7. uri 19 min. v znam. kozla.
19 Ponedelj.	Nemezij, muč., Favsta, vdova.	
20 Torek	Liberat mučen.; Peter Kanizij, sp.	
21 Sreda	Tomaž, apostol; Glicerij, mučenec.	
22 Četrtek	Demetriј in Honorat, m.; Cenon, m.	
23 Petek	Viktorija, devica; Dagobert, kralj.	
24 Sobota	† Adam in Eva; Irmina, devica.	
52. teden. Izšel je ukaz od cesarja Avgusta. L. 2.		
25 Nedelja	Božič. Rojstvo Gospodovo.	☽ Najkrajši dan, najdaljša noč. Solnce stopi 22. ob 7. uri 19 min. v znam. kozla.
26 Pond.	Štefan, mučenec; Arhelaj, škof.	
27 Torek	Janez, evangelist; Fabiola, vdova.	
28 Sreda	Nedolžni otročiči; Kastor, m.	
29 Četrtek	Tomaž, šk. muč.; Trofim, muč.	
30 Petek	David, kr.; Liberij, m.; Nicefor, m.	
31 Sobota	Silvester, papež; Pavlina, mučenica.	

Narodna krstna imena.

Prosinec.

1. Čedomil, Živana.
2. Zlatan, Miljeva.
3. Anastazija, Bistra.
4. Dobromir, Bosiljka.
5. Berivoj, Grozdana.
6. Svetozar, Darinka.
7. Svetoslav, Vukmira.
8. Radoslav, Liljana.
9. Vladimir, Nikosava.
10. Dobroslav, Nevinka.
11. Zdravko, Kronoslava.
12. Blagoje, Blagojila.
13. Bogašin, Zorislava.
14. Trdoslav, Neda.
15. Radoslav, Vranika.
16. Strezivoj, Tomislava.
17. Ratislav, Deša.
18. Trpimir, Vera.
19. Hranimir, Beloslava.
20. Živojin, Tihoslava.
21. Večvit, Janja.
22. Sviloj, Dikosava.
23. Vratislav, Voljica.
24. Cijaslav, Milislava.
25. Radosin, Kosava.
26. Vsevlad, Dušana.
27. Selimir, Slavoja.
28. Dragomil, Draga.
29. Branimir, Gorislava.
30. Desislav, Gordijana.
31. Unislav, Divna.

Svečan.

1. Budimil, Kazimira.
2. Dobrošin, Ljubomira.
3. Daroslav, Vojsava.
4. Munislav, Bojana.
5. Vukmil, Jagoda.
6. Žudislav, Malina.
7. Žalimir, Drenka.
8. Zvezdodrag, Primisla.
9. Obrad, Blagoslava.
10. Vojmil, Krasa.
11. Dedoslav, Dobrana.
12. Zvonimir, Deda.
13. Vrativoj, Tratinčica.
14. Zdravko, Nevesin.
15. Vojadin, Ljuboslava.
16. Mildrag, Dobrana.
17. Strahomir, Vesela.
18. Bratomil, Dragoslava.
19. Ostoj, Malojka.
20. Dragovan, Stanislava.
21. Miroslav, Dabiživa.
22. Gojслав, Tomanija.
23. Čudomil, Koviljka.
24. Pravoslav, Divka.
25. Vladoj, Nikna.
26. Inoslav, Ojdana.
27. Krešimir, Krsanka.
28. Kremen, Kremenica.

Sušec.

1. Belin, Gostimira.
2. Tešimir, Milena.
3. Mislav, Kruna.
4. Sladoje, Vukava.
5. Radomir, Danica.
6. Ninoslav, Zvezda.
7. Svetorad, Kosana.
8. Modin, Žegava.
9. Danimir, Bojka.
10. Dragoje, Stana.
11. Onimir, Radola.
12. Sodislav, Božana.
13. Svetovid, Roža.
14. Nevenko, Dušomila.
15. Velislav, Iстана.
16. Žarilo, Ljubislava.
17. Budimir, Obrenija.
18. Slavoljub, Pava.
19. Molislav, Zlata.
20. Prosislav, Vlada.
21. Branimir, Tuga.
22. Pačemil, Milojka.
23. Dražislav, Plana.
24. Jaroslav, Krasa.
25. Predrag, Vida.
26. Srčan, Zejna.
27. Stanimir, Srčna.
28. Prosegoj, Uma.
29. Pranivoj, Draža.
30. Pribislav, Radula.
31. Mojmir, Hotena.

Mali traven.

1. Mutimir, Vuga.
2. Gojmir, Miroslava.
3. Žarko, Istislava.
4. Selislav, Dušica.
5. Dabiživ, Hvalislava.
6. Neradin, Čudna.
7. Radivoj, Stanisava.

8. Upravda, Viljenica.
9. Ljuban, Milija.
10. Krasoje, Srčanica.
11. Vitislav, Rada.
12. Ljubomir, Milutina.
13. Kajmir, Njegojica.
14. Godimir, Jelača.
15. Gostirad, Vica.
16. Tješivoj, Božislava.
17. Radojica, Gorinka.
18. Slaviša, Gradislava.
19. Tihorad, Kosenka.
20. Dragislav, Gospava.
21. Ljuboslav, Dragomira.
22. Ljutomir, Gruba.
23. Vojslav, Vladaja.
24. Jurislav, Rusa.
25. Tugomir, Kita.
26. Zdeslav, Sekana.
27. Jerin, Raduna.
28. Živoje, Slavica.
29. Siniša, Tankoslava.
30. Samorad, Večenega.

Veliki traven.

1. Ljutovid, Vojka.
2. Vlatovid, Živana.
3. Mladen, Senčanica.
4. Cvetoslav, Skorosava.
5. Desirad, Mezima.
6. Dragovit, Utvija.
7. Stanislav, Ognjana.
8. Budislav, Pribisava.
9. Skorovoj, Prvinica.
10. Negoslav, Dvorna.
11. Tehomil, Ljerka.
12. Stojmir, Uglješa.
13. Dragoslav, Jasna.
14. Svetolić, Srdana.
15. Berislav, Jaromira.
16. Vukovoj, Mladena.

17. Dušoje, Smiljana.
18. Medan, Mladica.
19. Pređivoj, Vitoslava.
20. Milodar, Pauna.
21. Negomir, Jelina.
22. Obren, Boža.
23. Milorad, Budislava.
24. Daslav, Cveta.
25. Nosimir, Krasuljica.
26. Milivoj, Dragica.
27. Vukašin, Darosava.
28. Jaromir, Milica.
29. Krajslav, Dana.
30. Goluban, Tihomila.
31. Bojslav, Despina.

Rožnik.

1. Radovan, Deva.
2. Velimir, Ljuba.
3. Vrativoj, Radosava.
4. Milojko, Dika.
5. Hrvatina, Rudjina.
6. Milutin, Dobroslava.
7. Prieslav, Veselica.
8. Višeslav, Pukana.
9. Čedomil, Kalina.
10. Prelimir, Dostana.
11. Rusmir, Lušica.
12. Hrvoje, Draguška.
13. Žitomir, Zorica.
14. Radoslav, Zlatana.
15. Vidoslav, Rosanda.
16. Dragomir, Vladislava.
17. Tratomir, Dragina.
18. Bodin, Urica.
19. Netko, Vukosava.
20. Maroje, Milava.
21. Vekoslav, Vera.
22. Miloš, Stanislava.
23. Gostimir, Dragija.

24. Janislav, Emina.
25. Momčilo, Grlica.
26. Markomir, Hrana.
27. Vladislav, Nehota.
28. Tolislav, Zorana.
29. Peroslav, Jerina.
30. Pavlimir, Gojslava.

Mali srpan.

1. Bogoslav, Gorka.
2. Vukmir, Dragomana.
3. Radmil, Nada.
4. Belizar, Levinka.
5. Leledrag, Marula.
6. Domogoj, Dobrija.
7. Vukašin, Negoda.
8. Dorislav, Milolika.
9. Hvalimir, Istojka.
10. Stojan, Ljubica.
11. Medo, Miloslava.
12. Jaroslav, Saviša.
13. Dragan, Jekoslava.
14. Slobodin, Dragojila.
15. Radalj, Jasika.
16. Bogdan, Vratislav.
17. Držislav, Javra.
18. Miroslav, Lejja.
19. Radoš, Krajslava.
20. Večemir, Čika.
21. Vitemir, Zora.
22. Pribina, Dragota.
23. Godemir, Brana.
24. Ratimir, Preda.
25. Boljedrag, Ljepava.
26. Bratoslav, Jana.
27. Dušan, Gleda.
28. Svetomir, Dabra.
29. Klonimir, Dobrila.
30. Vitadrag, Marčula.
31. Boleslav, Jelenica.

Veliki srpan.

1. Dedomir, Veka.
2. Bojan, Lepasava.
3. Stražimir, Mirača.
4. Hranko, Ljubačica.
5. Tisoslav, Dabrina.
6. Dobrobit, Vlastica.
7. Damir, Vidojka.
8. Godeslav, Veranica.
9. Našemir, Libišna.
10. Ozrin, Jurica.
11. Bolemir, Vojka.
12. Dobrogost, Tekana.
13. Tvrtko, Stamenka.
14. Jeroslav, Dobrina.
15. Dragomir, Miljana.
16. Branislav, Nemira.
17. Davarad, Majda.
18. Želimir, Branislava.
19. Ljudevit, Zatica.
20. Krunoslav, Žarka.
21. Želidrag, Mirjana.
22. Ostrivoj, Moma.
23. Semivit, Milaša.
24. Borivoj, Zlatava.
25. Dragorad, Nika.
26. Zidimir, Perunika.
27. Ljubidrag, Rosava.
28. Milogaj, Stanava.
29. Želided, Pauša.
30. Ljubomir, Milka.
31. Mildrag, Novka.
8. Semidrag, Mrena.
9. Tetomil, Petkana.
10. Vsemir, Sina.
11. Nepostoj, Rakita.
12. Slavan, Nikolena.
13. Većedrag, Pola.
14. Zremil, Površena.
15. Znanoslav, Rajna.
16. Sodimir, Ljudmila.
17. Prvan, Miluka.
18. Vitodrag, Smiljka.
19. Radobul, Prija.
20. Blagoslov, Razim.
21. Celimir, Petka.
22. Jelašin, Slavna.
23. Sadivoj, Struja.
24. Uroš, Taša.
25. Sterad, Sokolica.
26. Ljubivoj, Stojzlava.
27. Vojdrag, Ravimira.
28. Častimir, Vidica.
29. Bogomir, Voja.
30. Stetrag, Jekica.

Vinotok.

1. Pribimir, Dragana.
2. Miran, Čudislava.
3. Vitomil, Petna.
4. Tegodrag, Stanislava.
5. Svinidrag, Dumnuka.
6. Bunoslav, Ljubna.
7. Hudislav, Dragonica.
8. Stojdrag, Dragosta.
9. Nadislav, Svetina.
10. Stremil, Odola.
11. Kupivoj, Negoslava.
12. Drugislav, Priba.
13. Sebislav, Rosica.
14. Budvoj, Sestrena.
15. Radislav, Trnjina.
16. Drživoj, Velena.

Kimovec.

1. Hranislav, Rajka.
2. Tolimir, Nenada.
3. Tomidrag, Vujana.
4. Milovan, Lepa.
5. Nedamisl, Ružica.
6. Osvin, Nedeljka.
7. Radonica, Nišava.

17. Branko, Mira.
18. Grdimir, Travica.
19. Irislav, Spasenija.
20. Predislav, Raša.
21. Stojslav, Preja.
22. Zorislav, Stamena.
23. Duševlad, Živka.
24. Mališa, Blagota.
25. Raosav, Zlatija.
26. Nikodin, Vranica.
27. Lovorka, Srebra.
28. Bislav, Mila.
29. Gradimir, Vojsava.
30. Slavovit, Vladika.
31. Srečko, Stojlava.
24. Zoran, Jeca.
25. Kolomir, Ljubojla.
26. Leget, Radejka.
27. Goroslav, Vedrana.
28. Krajmir, Lelija.
29. Skoromir, Rastislava.
30. Hrabroslav, Mijana.

Gruden.

1. Ljubomil, Cvenija.
2. Levin, Neša.
3. Rado, Bogomila.
4. Dragotin, Veruša.
5. Mirko, Savina.
6. Ratislav, Maja.
7. Stislav, Zdenka.
8. Kazimir, Živka.
9. Sebislav, Rusmir.
10. Večemir, Golobica.
11. Davorin, Višnjica.
12. Braslav, Zakovica.
13. Gorislav, Nevenka.
14. Smislan, Borislava.
15. Radislav, Vučica.
16. Večerin, Krunija.
17. Satovit, Ljubava.
18. Kazimir, Oliva.
19. Gradislav, Jelisava.
20. Vladiboj, Vidosava.
21. Grmislav, Pavija.
22. Jezdimir, Vujaka.
23. Draguš, Ravijojla.
1. Mladin, Smina.
2. Tihomir, Vojna.
3. Drago, Raduka.
4. Mihovil, Velika.
5. Gromila, Stojana.
6. Slavič, Vladovita.
7. Veselin, Višesava.
8. Mojslav, Toda.
9. Slavislav, Savica.
10. Tatomir, Mira.
11. Vladimir, Živka.
12. Široslav, Uzdanica.
13. Dobro, Vitača.
14. Vojmir, Zorislava.
15. Vlastimir, Cvetana.
16. Smiljan, Bogoslava.
17. Strojslav, Simana.
18. Restoje, Kraja.
19. Uglješa, Vuksana.
20. Boživoj, Zrnka.
21. Tomislav, Modrica.
22. Prerad, Zvezdana.
23. Ozrislav, Kupina.
24. Stojadin, Dunja.
25. Božidar, Zornica.
26. Hreljo, Zlatka.
27. Pelislav, Dragana.
28. Vuk, Zenica.
29. Vratoje, Vrhoslava.
30. Branimir, Soka.
31. Blažena.

Rodopis vladajoče hiše avstrijske.

FRANC JOŽEF I., cesar avstrijski, kralj ogrski, češki itd., rojen v Schönbrunu dne 18. vel. srpana 1830. l., je nastopil vladu po odpovedi strica cesarja Ferdinanda I. in po odstopu svojega očeta nadvojvode Franca Karola, dne 2. grudna 1848. l., ter bil 8. roznika 1867. l. v Budi slovesno kronan kraljem ogrskim. Poročil se je dne 24. malega travna 1854. l. s kraljicino ELIZABETO (Amalijo Evgenijo), hčerjo kraljeve Visokosti vojvode Maksa Bavarskega, rojeno v Posenhofnu dne 24. grudna 1837. l.; umrla dne 10. kimovca 1898. l.

Otroci:

GIZELA (Lujiza Marija), cesaričina in nadvojvodinja avstrijska, kraljicina ogrska, češka itd., rojena v Laksenburgu dne 12. malega srpana 1856. l.; poročena dne 20. malega travna 1873. l. z Leopoldom, kraljičem bavarskim, rojenim dne 9. svečana 1846. l.

RUDOLF (Franc Karol Jožef), naslednik, rojen v Laksenburgu dne 21. velikega srpana 1858. l., poročen na Dunaju dne 10. velikega travna 1881. l. s ŠTEFANIJO, nadvojvodinjo avstrijsko, hčerjo Leopolda II., kralja belgijskega, rojena v Bruselju dne 21. velikega travna 1864. l. Umrl v Mayerlingu pri Dunaju dne 30. prosinca 1889. l.

Hči ELIZABETA (Marija Henrijeta Štefanija Gizela), cesaričinja in nadvojvodica avstrijska, kraljičinja ogrska, češka itd., rojena v Laksenburgu dne 2. kimovca 1883. l.

MARIJA VALERIJA (Matilda Amalija), cesaričina in nadvojvodica avstrijska, kraljicina ogrska, češka itd., rojena v Budi 22. malega travna 1868. l., poročena dne 31. malega srpana 1890. l. z nadvojvodo FRANCEM SALVATORJEM, sinom nadvojvode Karola Salvatorja, rojenim dne 21. velikega srpana 1866. l.

Otroci: 1. ELIZABETA FRANČIŠKA, rojena 27. prosinca 1892. l. 2. FRANC KAROL SALVATOR, rojen 17. svečana 1893. l. 3. HUBERT SALVATOR, rojen 30. malega travna 1894. l. 4. HEDVIGA, rojena 24. kimovca 1896. l. 5. TEODOR SALVATOR, rojen 9. vinotoka 1899. l. 6. JEDERT, rojena 19. listopada 1900. 7. MARIJA, rojena 19. listopada 1901. l.

Bratje našega cesarja in kralja:

1. Nadvojvoda MAKSIMILIJAN I. (Ferdinand Jožef), cesar Mehikanski, rojen dne 6. malega srpana 1832. l.; poročen dne 27. malega srpana 1857. l. z nadvojvodico MARIJO CHARLOTO, hčerjo Leopolda I., kralja belgijskega, roj. dne 7. rožnika 1840. l.; umrl dne 19. rožnika 1867. l.

2. Nadvojvoda KAROL LUDOVİK, c. in. kr. general konjice, rojen v Schönbrunnu dne 30. malega srpana 1833. l.; tretjič poročen dne 23. malega srpana 1873. l. z MARIJO TEREZIJJO, hčerjo kraljeve Visokosti Don Miguela, infanta portugalskega, rojeno dne 24. velikega srpana 1855. l.; umrl 19. velikega travna 1896. l.

Otroci družega zakona:

FRANC FERDINAND, nadvojvoda avstrijski d'Este, c. in kr. podmaršal, lastnik c. in kr. pehotnega polka št. 19, in načelnik car. ruskemu dragonskemu polku št. 26, rojen v Gradcu dne 18. grudna 1863. l.; morg. poročen 1. malega srpana 1900 z ZOFIJO, rojeno grofico Chotek.

OTON FRANC JOŽEF, nadvojvoda avstrijski, c. in kr. generalmajor, lastnik c. in kr. ulanskega polka št. 1, rojen v Gradcu dne 21. malega travna 1865. l.; poročen 2. vinotoka 1886. l. z MARIJO JOŽEFINO, hčerjo kraljeve Visokosti kralja Jurija saksonskega, rojeno dne 31. velikega travna 1867. l.

Sinova: 1. KAROL, rojen dne 17. velikega srpana 1887. l.
2. MAKSIMILIJAN, rojen dne 13. malega travna 1895. l.

FERDINAND KAROL LUDOVİK, nadvojvoda avstrijski, c. in kr. polkovnik, rojen na Dunaju 27. grudna 1868. l.

MARGARETA ZOFIJA, rojena dne 13. velikega travna 1870. l.; poročena dne 24. prosinca 1893. l. s kraljevo Visokostjo vojvodo Albertom virtemberškim.

Otroci tretjega zakona:

MARIJA ANUNCIJATA, rojena dne 31. malega srpana 1876. l.
ELIZABETA, rojena dne 7. malega srpana 1878. l.

3. Nadvojvoda LUDOVİK VIKTOR, c. in kr. podmaršal, lastnik c. in kr. pehotnega polka št. 65, in načelnik carskemu ruskemu pehotnemu polku „Tomsk“ št. 39, rojen na Dunaju dne 15. velikega travna 1842. leta.

Roditelji Njega Veličanstva cesarja in kralja:

FRANC KAROL (Jožef), cesarjevič in nadvojvoda avstrijski, kraljevič ogrski, češki itd., rojen dne 7. grudna 1802. l., sin cesarja

Franca I. in druge mu soproge Marije Terezije, umrl dne 8. sušca 1878. l., poročen dne 4. listopada 1824. l. z nadvojvodicco ZOFIJO (Frideriko Dorotejo), hčerjo kraljevega Veličanstva Maksimilijana I., kralja bavarskega, rojeno dne 27. prosinca 1805. l., umršo na Dunaju dne 28. vel. travna 1872. l.

Bratje in sestre starega očeta in njihovi potomci.

Cesariči in cesaričinje, nadvojvode in nadvojvodice avstrijske, kraljiči in kraljičine ogerske in češke.

ALBREHT, c. in kr. vojskovodja, rojen 3. velikega srpana 1817. l., poročen 1. velikega travna 1844. l. s Hildegardo, bavarsko kraljičino, vdovec 2. malega travna 1864., umrl 18. svečana 1895. l.

Hči: MARIJA TEREZIJA ANA, rojena 15. malega srpana 1845. l., poročena 18. prosinca 1865. l. s Filipom, knezom virtemberškim.

ELIZABETA (Frančiška Marija), hči nadvojvode Jožefa Palatina, rojena 17. prosinca 1831. l. (od 15. grudna 1849. l. vdova po nadvojvodi Ferdinandu Karlu d'Este), drugič poročena na Dunaju 18. malega travna 1854. l. z nadvojvodo Karlom Ferdinandom, zopet vdova od 20. listopada 1874. l.

Otroci: FRIDERIK, rojen 4. rožnika 1856. l., poročen 8. vinotoka 1878. l. z Izabelo kroy-dülmisko. Otroci: Marija Kristina, rojena 17. listopada 1879. l.; Marija Ana, rojena 6. prosinca 1882. l.; Henrijeta, rojena 10. prosinca 1883. l.; Gabrijela, rojena 14. kimovca 1887. l.; Izabela, rojena 17. listopada 1888. l.; Marija, rojena 15. prosinca 1893. l.; Albreht, rojen 24. malega srpana 1897. l. — MARIJA KRISTINA, rojena 21. velikega travna 1858. l.; poročena dne 29. listopada 1897. l. z Alfonzom XII., kraljem španskim, vdova od dne 25. listopada 1885. l. — KARL ŠTEFAN, rojen dne 5. kimovca 1860. l., poročen 28. svečana 1886. l. z Marijo Terezijo, hčerjo nadvojvode Karla Salvatorja. Otroci: Eleonora, rojena 28. listopada 1886. l.; Renata, rojena 2. prosinca 1888. l.; Karl Albreht, rojen 18. grudna 1888. l.; Mehthildis, rojena 11. vinotoka 1891. l.; Leo, rojen 5. velikega travna 1893. l.; Viljem, rojen 10. svečana 1895. l. — EVGEN FERDINAND, veliki in nemški mojster; rojen v Seelowitz-u 21. velikega travna 1863. l.

MARIJA KAROLINA, rojena 10. kimovca 1825. l., poročena na Dunaju 21. svečana 1852. l. z nadvojvodo Rajnerjem, rojenim 11. prosinca 1827. l.

VILJEM (Fran Karol), veliki in nemški mojster, c. in kr. feldcajgmojster, rojen 21. malega travna 1827. l.; umrl 29. malega srpana 1894. leta.

JOŽEF (Karol Ludovik), general konjice, lastnik c. in kr. pešpolka št. 37. in najvišji poveljnik deželne brambe dežel ogrske krone; rojen 2. sušca 1833. l.

Soproga MARIJA KLOTILDA, princezinja saksonsko-koburg-gota; rojena 8. mal. srpana 1846. l.; poročena v Koburgu 12. vel. travna 1864. l.

Otroci: Marta Doroteja Amalija, rojena 14. rožnika 1867. l., poročena na Dunaju 5. listopada 1896. l. z Nj. kr. Vis. nadvojvodo Ludovikom orleanskim. — Margareta Klementina, rojena 6. malega srpana 1870. l., poročena v Budapešti 15. velikega srpana 1900. l. s knezom turntakšičkim Albertom. — Jožef Avgust, dragonski nadporočnik, rojen 9. velikega srpana 1872. l., poročen 15. listopada 1893. l. v Monakovem z Avgusto, bavarsko princezinjo, hčerjo Leopolda, bavarskega princa, rojeno v Monakovem 28. malega travna 1875. l. Otroka: Jožef Fran, rojena 28. sušca 1895. l.; Gizela, rojena 5. malega srpana 1897. l. — Elizabeta Henrijeta, rojena 9. sušca 1883. l. — Klotilda Marija Amalija, rojen 9. velikega travna 1884. l.

MARIJA (Henrijeta Ana), rojena 13. velikega srpana 1836. l., poročena 22. velikega srpana 1853. l. z Leopoldom II., kraljem Belgijcev. umrla 19. kimovca 1902.

LEOPOLD, c. in kr. general konjice, lastnik c. in kr. pešpolka št. 53, šef rusko-kazanskega dragonskega polka št. 9 in pruskega grenadirskega polka št. 6, rojen 6. rožnika 1823. l.

ERNST, c. in kr. general konjice, lastnik c. in kr. pešpolka št. 48; rojen 8. velikega srpana 1824. l.

RAJNER, c. in kr. feldcajmojster, najvišji poveljnik deželne brambe v državnem zboru zastopanih kraljestev in dežel, lastnik c. in kr. pešpolka št. 59, načelnik pruskega filirskega polka št. 39; rojen 11. prosinca 1827. l.

Soproga: MARIJA KAROLINA, druga hči nadvojvode Karla; rojena 10. kimovca 1825. l.; poroč. 24. svečana 1852. l.

MARIJA ANTONIJA, sicilska princezinja, rojena 19. grudna 1814. l.; vdova od 29. prosinca 1870. l. po umrlem nadvojvodi Leopoldu II., velikem vojvodi toskanskem. Otroci iz družega zakona:

1. MARIJA IZABELA, rojena 21. velikega travna 1834. l., poročena 10. malega travna 1850. l. z Don Francesco di Paolo, grofom trapanskem, kraljevim princem obeh Sicilij, vdova od 24. kimovca 1892. l.

2. FERDINAND IV., veliki vojvoda toskanski, rojen 10. rožnika 1835. l., c. in kr. feldmaršal-lajtenant in lastnik c. in kr. pešpolka št. 66, poročen v drugem zakonu 11. prosinca 1868. l. z ALICO, princezinjo parmsko. — Otroci iz družega zakona: Leopold Ferdinand, c. in kr. podpolkovnik, rojen 2. grudna 1868. l. Lujiza Antonijeta Marija, rojena 2. kimovca 1870. l., omožena 21. listopada 1891. l. s princem Friderikom

Avgustom, vojvodom saksonskim, Jožef Ferdinand Salvator, c. in kr. stotnik, rojen 24. velikega travna 1872. l. Peter Ferdinand Salvator, rojen 12. velikega travna 1874. l. Henrik Ferdinand Salvator, rojen 13. svečana 1878. l. Ana Marija Terezija, rojena 17. vinotoka 1879. l. Marjeta Marija, rojena 13. vinotoga 1881. l. Germana Marija Terezija, rojena 11. kimovca 1884. l. Neža Marija Terezija, rojena 20. sušca 1891. l.

3. KAROL SALVATOR, rojen 30. malega travna 1839. l., umrl 18. prosinca 1892. l., poročen 19. kimovca 1861. l. z Marijo Imakulato, siciljsko princezinjo, rojena 14. malega travna 1844. l. Otroci: Marija Terezija, rojena 18. kimovca 1862. l.; poročena 28. svečana 1886. l. z nadvojvodo Štefanom. Leopold Salvator, rojen 15. vinotoka 1863. l., poročen 24. vinotoka 1889. l. s princezinjo Blanko Burbonsko, rojeno 7. kimovca 1868. l. Otroci: Marija Dolores Beatrica, rojena 5. velikega travna 1891. l.; Marija Imakulata, rojena 9. kimovca 1892. l.; Marjeta Rajnerija, rojena 8. velikega travna 1894. l.; Rajner Karl, rojen 21. listopada 1895. l.; Leopold Marija, rojen 30. prosinca 1897. l.

Fran Salvator, c. in kr. polkovnik, rojen 21. velikega srpana 1866. l., poročen v lšlu 31. malega srpana 1890. l. z nadvojvodinjo Marijo Valerijo, hčerjo Njega c. in kr. apost. Vel. cesarja Franca Jožefa I., rojen 22. mal. travna 1868. l. (Otroci: glej spredaj.)

KAROLINA MARIJA IMAKULATA, poročena 30. vel. travna 1894. l. s princem Avgustom Leopoldom saksonsko-koburg-gotaškim, vojvodo saksonskim, roj 5. kimovca 1896. l. Albreht Salvator, rojen 22. listopada 1871. l., umrl 27. svečana 1896. l. Marija Imakulata Rajnerija, rojena 3. kimovca 1878. l.

4. MARIJA LUJIZA ANUNCIJATA, rojena 31. vinotoka 1845. l., poročena 31. velikega travna 1865. l. s knezom Karlom Ibsenburg-birštanskim; vdova od 4. malega travna 1899. l.

5. LUDOVIK SALVATOR, polkovnik, rojen 4. vel. travna 1847. l.



Sedanji vladarji evropski.

Sveti oče. Pij X., rojen dne 2. rožnika 1835. l., za papeža izvoljen dne 4. vel. srpana 1903.

Andora. Republika z generalnim svetovalstvom 24 članov.

Anglija. Kralj Edvard VII., cesar indijski, rojen 9. listopada 1841., vlada z dne 22. prosinca 1901., poročen z Aleksandro, princezinjo dansko.

Bavarsko. Kralj Oton I., rojen dne 27. malega travna 1848. l. deželni upravitelj z dne 10. rožnika 1886. l. Kraljič Luitpold, rojen dne 12. sušca 1821. l.

Belgija. Kralj Leopold II., rojen dne 9. malega travna 1835. l., vlada z dne 10. grudna 1865. l., vdovec po Mariji Henriki, nadvojvodi avstrijski, umrl 19. kimovca 1902.

Bolgarija. Knez Ferdinand I. (kraljič koburžanski), rojen dne 26. svečana 1861. l., voljen dne 17. velikega srpana 1887. l., vdovec po Mariji Lujizi parmski, umrl 31. prosinca 1899.

Črna gora. Knez Nikolaj I., rojen dne 7. vinotoka 1841. l., vlada z dne 14. velikega srpana 1860. l., poročen z Mileno Petrovno Vukotičevo,

Dansko. Kralj Kristijan IX., rojen dne 8. malega travna 1818. l., vlada z dne 15. listopada 1863. l., vdovec po Lujizi, deželni grofici hesen-kazelski, umrl 29. kimovca 1898.

Francija. Predsednik Emil Loubet, izvoljen dne 18. svečana 1899; rojen 31. grudna 1838. l.

Grško. Kralj Jurij I., rojen dne 24. grudna 1845. l., vlada z dne 31. vinotoka 1863. l., poročen z Olgo Konstantinovno, princezinjo rusko.

Italija. Kralj Viktor Emanuel III., rojen 11. listopada 1869. l., vlada z dne 29. malega srpana 1900. l., poročen z Jeleno, princezinjo črnogorsko.

Monako. Knez Albert Honorus Karol, rojen dne 13. listopada 1848. leta, vlada z dne 10. kimovca 1889. l., poročen z Alico, vdovo po knezu Richelieu.

Nizozemsko. Kraljica Viljemina, rojena dne 31. vel. srpana 1880. l., vlada z dne 23. listopada 1898. l., poročena s Henrikom, princem meklenburg-šverinskim.

Portugalsko. Kralj Karol I., rojen dne 28. kimovca 1863. l., vlada z dne 19. vinotoka 1889. l., poročen dne 22. velikega travna 1886. l. z Marijo Amalijo, hčerjo grofa pariškega.

Prusija. Viljem II., nemški cesar in pruski kralj, rojen dne 27. prosinca 1859. l., vlada z dne 15. rožnika 1888. l., poročen z Avgusto Viktorijo, vojvodico šlesvik-holštansko.

Rumunija. Kralj Karol I., rojen dne 20. malega travna 1839. l., vlada po izvolitvi kakor knez z dne 20. malega travna 1866. l., proglašen kraljem dne 26. sušca 1881. l., poročen z Elizabeto, kneginjo wiesdsko.

Rusija. Car Nikolaj II., rojen dne 18. velikega travna 1868. l., vlada od novembra 1894. l., poročen z Aleksandro Feodorovno, princezinjo hesensko.

Saksonsko. Kralj Jurij, rojen dne 8. velikega srpana 1832. l., vlada z dne 16. rožnika 1902. l., poročen z Marijo Ano, infantinjo portugalsko.

San Marino. Republika z dvema predsednikoma, voljenima na 6. mesecev.

Srbija. Kralj Peter I. Karadjordjevič, rojen l. 1846., proglašen dne 15. junija 1903.

Španija. Kralj Alfonz XIII., rojen dne 17. velikega travna 1886. l.

Švedija in Norvegija. Kralj Oskar, rojen dne 21. prosinca 1829, vlada z dne 18. kimovca 1872. l., poročen z Zofijo, vojvodico nasavsko.

Švica. Zvezna republika s predsednikom, vsako leto na novo voljenim.

Turčija. Veliki sultan Abdul Hamid II., rojen dne 22. kimovca 1842, vlada z dne 1. kimovca 1876. l.

Virtemberško. Kralj Viljem II., rojen dne 25. svečana 1848. l., vlada z dne 6. vinotoka 1891. l., v drugič poročen s Charloto, princezinjo šavmburg-lipsko.

Mere in uteži.

Nov zistem mer in utež je decimalen, t. j. deli se s številom deset, kar jako olajšuje računanje.

Osnovne ednote novi meri in novim utežem so: 1. meter, 2. liter, 3. gram, 4. ar.

Mnogokratniki teh osnovnih ednot se izražajo s tem, da se spredaj postavijo števniki: deka pomeni 10krat, hekto 100krat, kilo 1000krat, myria 10000krat.

Za podrazdelitev se rabijo števniki: deci za desetino, centi za stotino, mili za tisočino.

1 kilogram (*kg*) = 100 dekagramov (*dkg*) = 1000 gramov (*g*).
1 dekagram = 10 gramov.

1 hektoliter (*hl*) = 100 litrov, 1 liter (*l*) = 10 decilitrov (*dl*) = 10 centilitrov (*cl*), 1 deciliter = 10 centilitrov.

1 meter (*m*) = 10 decimetrov (*dm*) = 100 centimetrov (*cm*) = 1000 milimetrov (*mm*). 1 decimeter = 10 centimetrov = 100 milimetrov.
1 centimeter = 10 milimetrov.

Žrebanje avstro-ogrskih srečk v letu 1904.

Mesec in dan	Štev. žrebanja	Vrsta srečk	Imenovana (nom.) vrednost	Število srečk in serij, ki se imajo žrebatl	Glavni dobitek	Najmanjši dobitek	Zapadejo dne
kron							
2. jan.	99	4 odst. drž. srečke iz l. 1854. (žr. s.)	162 5	86	žreb. premij		1. apr. 1904
2. "	155	Kreditne srečke	100	3400	300000	400	1. jul. "
2. "	44	4 odst. tržaške srečke po 50 glđ.	50	968	20000	100	10. jan. "
2. "	34	5 odst. srečke za reguliranje Dunava	100	5779	140000	200	5. jan. "
2. "	48	Krakovske srečke	20	6010	50000	60	2. jul. "
2. "	39	Ljubljanske srečke	20	315	50000	60	2. jul. "
2. "	54	Avstr. rdečega križa srečke	10	2000	70000	28	5. jan. "
4. "	49	Inomostne srečke	20	3880	30000	60	3. jul. "
7. "	58	Soľnograške srečke	20	7273	40000	60	5. jul. "
7. "	68	3 odst. avstr. zem.-kr. dolž. pisma II. izd.	100	500	100000	200	1. avg. "
15.	103	Kneza Salma srečke	42	1180	84000	126	15. jul. "
1. febr.	88	5 odst. drž. srečke iz l. 1860 (žr. s.)	500	200	žreb. premij		1. maj. "
1. "	58	Grofa St. Genoisa srečke	42	5000	105000	168	1. avg. "
15.	113	3 odst. avstr. zemij.-kred. srečke I. izd.	100	1800	90000	200	1. jun. "
1. mar.	110	Srečke za zidanje bazilike v Budimpešti	5	2100	30000	13	1. maj. "
1. "	38	Ogrskega rdečega križa srečke	5	2000	40000	14	1. apr. "
1. "	53	Dunajske komunalne srečke	100	2700	400000	300	1. jun. "
1. apr.	99	4 odst. drž. srečke iz l. 1854 (žr. pr.)	262 5	4300	210000	630	30. jun. "
1. "	58	4 odst. srečke o reguliranju Tise	100	3600	180000	240	1. jul. "
1. "	80	Rudolfove srečke	10	1950	30000	24	1. jul. "
2. maj.	88	5 odst. drž. srečke iz l. 1860 (žr. pr.)	500	5200	600000	1200	1. avg. "
5. "	69	3 odst. avstr. zem.-kredit. srečke II. izd.	100	500	100000	200	1. febr. 1905
16. "	114	3 odst. avstr. zem.-kredit. srečke I. izd.	100	1800	90000	200	1. dec. 1904
16. "	55	4 odst. ogr. hipot. pripor. dolžna pisma	100	2800	70000	200	15. avg. "
16. "	96	Ogrske premijske srečke	100	2500	200000	328	15. nov. "
16. "	42	Jó-sziv-srečke	2	5450	20000	4	2. jun. "
2. jun.	142	Državne srečke iz l. 1864	100	4500	300000	400	1. sept. "
15.	51	Budimske srečke	40	1000	40000	130	15. dec. "
1. jul.	100	4 odst. državne srečke iz l. 1854 (žr. s.)	262 5	86	žreb. premij		1. okt. "
1. "	55	Avstr. rdečega križa srečke	10	2900	40000	28	4. jul. "
1. "	156	Kreditne srečke	100	3400	300000	400	2. jan. 1905
1. "	111	Dunajske komunalne srečke	100	2100	400000	300	1. okt. 1904
15. "	104	Kneza Salma srečke	42	1180	82000	126	15. jan. 1905
30. "	78	Kneza Claryja srečke	42	900	52500	126	30. jan. "
1. avg.	89	5 odst. državne srečke iz l. 1860 (žr. s.)	500	270	žreb. premij		3. nov. 1904
16. "	115	3 odst. avstr. zem.-kredit. srečke I. izd.	100	1800	90000	200	1. dec. "
1. sep.	54	Ogrskega rdečega križa srečke	5	3800	20000	14	1. okt. "
1. "	39	Srečke za zidanje bazilike v Budimpešti	5	3100	20000	13	3. nov. "
5. "	70	3 odst. avst. zem.-kredit. srečke II. izd.	100	500	100000	200	1. febr. 1905
15.	50	Kneza Palifija srečke	42	4000	84000	135 5	15. mar. "
1. okt.	100	4 odst. državne srečke iz l. 1854 (žr. pr.)	262 5	4300	63000	630	31. dec. 1904
1. "	59	4 odst. srečke o reguliranju Tise	100	3600	180000	240	2. jan. 1905
2. nov.	89	5 odst. drž. srečke iz l. 1860 (žr. pr.)	500	5400	600000	1200	1. febr. "
2. "	112	Dunajske komunalne srečke	100	2100	400000	300	1. febr. "
15. "	97	Ogrske premijske srečke	100	2350	300000	336	15. maj. "
15. "	56	4 odst. ogr. hipot. priporit. dolžna pisma	100	2800	70000	200	15. febr. "
15. "	43	Jó-sziv-srečke	2	5450	30000	4	1. dec. 1904
16. "	116	3 odst. avstr. zem.-kredit. srečke I. izd.	100	1800	90000	200	1. jun. 1905
1. dec.	143	Državne srečke iz l. 1864	100	4500	300000	400	1. mar. "

Žrebanje v Avstriji dovoljenih inozemskih srečk v letu 1904.

Mesec in dan	Štev.	Vrsta srečk	Nominalna vrednost in vrednosta (valuta)	Dobitek (po vrednosti srečk)		Dobitki zapadejo dne
				naj-večji	naj-manjši	
žrebanja						
2. jan.	41	3 in pol odst. ljubeškesr. (žr. pr.)	tolarji 50	1000	58	1. apr. 1904
2. "	82	Saksonsko-Mein. srečke (žr. pr.)	j. n. gld. 7	žreb. premij		1. febr. "
2. "	38	3 odst. hamburške srečke (žr. pr.)	tolarji 50	J. s. s 60 tol.		1. mar. "
14. "	78	5 odst. ruske srečke iz l. 1864	rublji 100	200000	135	14. apr. "
14. "	98	2 odst. knež. srbske srečke	franki 100	80000	100	14. febr. "
14. "	46	Srbske državne srečke (tob.)	" 10	100000	13	14. febr. "
1. febr.	82	Saksonsko-Mein. srečke (žr. pr.)	j. n. gld. 7	5000	9	1. maj. "
1. "	204	Turške srečke	franki 400	300000	400	1. mar. "*)
1. "	71	Finske srečke (žr. s.)	tolarji 10	žreb. premij		1. maj. "
1. "	125	Brunšv. srečke (žr. s.)	" 20	" "	" "	31. mar. "
1. "	72	Italijanske srečke križa	lire 25	20000	33	9. febr. "
1. mar.	38	4 odst. bavarske srečke (žr. s.)	tolarji 100	žreb. premij		1. maj. "
14. "	76	5 odst. ruske srečke iz l. 1866	rublji 100	200000	135	14. jun. "
31. "	125	Brunšv. srečke (žr. pr.)	tolarji 20	60000	26	31. jun. "
1. apr.	205	Turške srečke	franki 400	600000	400	1. maj. "*)
1. "	37	4 odst. badenske srečke (žr. s.)	j. n. gld. 175	žreb. premij		1. jun. "
1. maj	126	Brunšv. srečke (žr. s.)	tolarji 20	" "	" "	30. jun. "
1. "	38	4 odst. bavarske srečke (žr. pr.)	" 100	40000	100	1. jun. "
1. "	73	Italijanske srečke križa	lire 25	35000	33	9. maj. "
1. "	71	Finske srečke (žr. pr.)	tolarji 10	10000	13	1. avg. "
1. "	99	2 odst. knež. srbske	franki 100	80000	100	14. avg. "
14. "	47	Srbske državne srečke (tob.)	" 10	25000	13	14. jun. "
1. jun.	206	Turške srečke	" 400	300000	400	1. jul. "*)
1. "	37	4 odst. badenske srečke (žr. pr.)	j. n. gld. 175	175000	175	1. avg. "
30. "	126	Brunšv. srečke (žr. pr.)	tolarji 20	15000	26	30. sept. "
1. jul.	83	Saksonsko-Mein. srečke (žr. pr.)	j. n. gld. 7	žreb. premij		1. avg. "
14. "	79	5 odst. ruske srečke iz l. 1864	rublji 100	J. s. s 135 rub.		1. okt. "
1. avg.	127	Brunšv. srečke (žr. pr.)	tolarji 20	žreb. premij		30. sept. "
1. "	83	Saksonsko-Mein. srečke (žr. pr.)	j. n. gld. 7	10000	9	2. nov. "
1. "	72	Finske srečke (žr. s.)	tolarji 10	žreb. premij		1. nov. "
1. "	207	Turške srečke	franki 400	600000	400	1. sept. "*)
1. "	70	Italijanske srečke križa	lire 25	20000	33	9. avg. "
14. sept.	77	5 odst. ruske srečke iz 1866	rublji 100	J. s. s 135 rub.		13. dec. "
14. "	100	2 odst. knež. srbske srečke	franki 100	80000	100	14. okt. "
14. "	48	Srbske državne srečke (tob.)	" 10	75000	13	14. okt. "
30. "	127	Brunšv. srečke (žr. pr.)	tolarji 20	30000	26	30. dec. "
1. okt.	42	3 in pol odst. libiške srečke	" 50	žreb. premij		2. jan. 1905
1. "	207	Turške srečke	franki 400	300000	400	1. nov. 1904
1. nov.	128	Brunšv. srečke (žr. s.)	tolarji 20	žreb. premij		31. dec. "
1. "	72	Finske srečke (žr. pr.)	" 10	10000	13	1. febr. 1905
1. "	47	3 odst. oldenburške srečke	" 40	10000	40	1. febr. "
2. "	71	Italijanske srečke križa	lire 25	35000	33	1. febr. "
1. dec.	209	Turške srečke	franki 400	600000	400	1. jan. "*)
31. "	128	Brunšv. srečke (žr. pr.)	tolarji 20	15000	26	30. mar. "

*) Izplača se samo vsota 58 odst. celega dobitka.

OPOMBA. Vse druge tu navedene srečke se ne smejo v Avstriji niti kupovati, niti prodajati ali sicer spraviti v promet; v slučaju, da se to zgodi, se konfiskujejo Pismene pošiljatve, ki so z istimi v zvezi, pošta ne dostavlja, ampak jih izroči sodnji.

Lestvica za pristojbine kolekov.

Lestvica I.

Za menice in trgovske denarne nakaznice.

Za znesek do	150 K	K	—10	čez	2700 do	3000 K	K	2—
čez	150	„	300 „	„	3000	„	6000 „	4—
„	300	„	600 „	„	6000	„	9000 „	6—
„	600	„	900 „	„	9000	„	12000 „	8—
„	900	„	1200 „	„	12000	„	15000 „	10—
„	1200	„	1500 „	„	15000	„	18000 „	12—
„	1500	„	1800 „	„	18000	„	21000 „	14—
„	1800	„	2100 „	„	21000	„	24000 „	16—
„	2100	„	2400 „	„	24000	„	27000 „	18—
„	2400	„	2700 „	„				

in tako dalje za vsakih 3000 K 2 K več, pri čemer se ostanek manj nego 3000 K smata za celih 3000 K.

V domačih deželah izdane menice, ako se kolekujejo po tej lestvici, ne smejo imeti daljšega plačilnega roka nego šest mesecev, v inozemstvu izdane pa ne daljšega nego 12 mesecev. Sicer pa se morajo kolekovati po lestvici II.

Pod izrazom „domače dežele“ se razumejo dežele, zastopane v avstrijskem državnem zboru, menice, ki niso izdane v okrožju teh dežel, veljajo za inozemske.

Za menice, izdane v deželah ogrske krone, ostanejo še nadalje v veljavi določbe z dne 2. vinotoka 1868. l. in se mora pri teh menicah odračunati pri določevanju, koliko je od njih po sedanjem zakonu plačati pristojbine, znesek, ki se je pri izdaji menice plačal kralj. ogrskim financam s kolekovimi znamkami ali pa neposredno po propisih.

Ako se kaka menica izda v več izvodih (sekunda, tertia itd.), se mora plačati od vsakega ista pristojbina, kakor od prvega.

Od menic, izdanih v inozemstvu in glasečih se na inozemstvo, je plačati 4 v pristojbine za vsakih 200 K, ako kroži v naši državi. Ostanek, manjši nego 200 K, se smatra za celih 200 K.

Pristojbine za menice, ki se izdajo v domačih deželah, plačati je poprej nego so se na papir, ki je namenjen za menico, podpisale stranke — za menice, ki so se izdale v inozemstvu, pa preden začne krožiti po naši državi, in če menica ni plačljiva, le v inozemstvu, pa vsekako tekom 14. dni, ko je prišla v domače dežele.

Dolžnosti kolekovanja menic more se tako-le zadostiti.

- a) ako se rabijo kolekovane uradne golice;
- b) ako se rabijo uradne golice, ki pa niso zadosti kolekovane ali pa tudi druge golice, ali pa se golice niti ne rabijo, pa s tem, da se za toliko, kolikor je pristojbine, oziroma popolnilne pristojbine plačati, prilepi kolekov na zadnji strani papirja, na kateri se piše menica, predno se je menica napravila. Koleki se morajo pri zato pooblaščenem uradu z uradnim pečatom prekolekovati.

Dan in mesec prekolekovanja, ako se že ne razvidi iz odtiska, mora dotični urad vpisati v vsako znamko.

Uradno prekolekovanje se ne sme več izvršiti, ako ima papir že kak podpis izdajnika, prejemnika ali žiranta ali sploh kad podpis stranke; vsako drugačno plačevanje s koleki, kakor prekolekovanje kolekov s privatnim pečatom kakega urada, ki za to ni upravičen, je neveljavno.

- c) Ako pa gre za plačilo pristojbine od menice, in sicer, ako je ta stran še nepopisana ob zgornjem robu; drugače pa po poslednjem inozemskem zapisku tako, da nad koleki ni nobenega prostora več za žirovanje ali kak drug zapis, in se ima preskrbeti, da se po točki b) tega paragrafa pravočasno uradno prekolekuje. Pisati čez koleke, kakor je bila do sedaj navada, ni več dovoljeno.

Ako se kolekovina ni plačala ali pa vsaj v zakonitem znesku ne, ali pa ne pravočasno, ali pa ne na predpisan način, določa nov zakon globo, ki je petdesetkrat tolika, kolikršna je pristojbina po lestvici.

Trgovskim nakaznicam že prej dovoljena ugodščina, da je od njih plačati le po 10 v, ako je njihov obrok k večjemu osem dni, velja še vedno.

Za trgovske račune (note, konti, izkaze) se je odredilo, da so računi do 20 K kolekovine prosti, — čez 20 K do 100 K se plača 3 v, — čez 100 K pa 10 v pristojbine.

Kolekovina se pa mora tudi plačati, ako se taki računi vpletó v tekst kakega trgovskega pisma. Globa kakor pri menicah.

Lestvica II.

Za pravna pisma.

	Do	40 K	K —14	čez	3200 do	4000 K	K 12:50
čez	40	80	—26	"	4000	4800	15—
"	80	120	—38	"	4800	6400	20—
"	120	200	—64	"	6400	8000	25—
"	200	400	1:26	"	8000	9600	30—
"	400	600	1:88	"	9600	11200	35—
"	600	800	2:50	"	11200	12800	40—
"	800	1600	5—	"	12800	14400	45—
"	1600	2400	7:50	"	14400	16000	50—
"	2400	3200	10—				

Čez 16000 K se za vsakih 800 K plača 2 K 50 v, pri čemer se ostanek, ki ne znaša 800 K, smatra za polnega.

Po tej lestvici kolekujejo se dolžna pisma z dovoljenjem vknjižbe ali brez njega, pobotnice, odstopna pisma, plačilne nakaznice, razen trgovskih, zakupne pogodbe, stave, srečke privatnih loterij i. dr., in sicer se je pri dolžnih pismih določil znesek prejetega posojila, pri pobotnicah znesek prejetega plačila, pri odstopnih pismih znesek, za katerega se je pravica odstopila, pri nakaznicah nakazani znesek, pri zakupnih pogodbah skupni znesek zakupnine, pri stavah stavljeni znesek, pri srečkah privatnih loterij pa cena vsake posamezne srečke.

Lestvica III.

Za pravne posle.

	Do	20 K	K —14	čez	1600 do	2000 K	K 12:50
čez	20	40	—26	"	2000	2400	15—
"	40	60	—38	"	2400	3200	20—
"	50	100	—64	"	3200	4000	25—
"	100	200	1:26	"	4000	4800	30—
"	200	300	1:88	"	4800	5600	35—
"	300	400	2:50	"	5600	6400	40—
"	400	800	5—	"	6400	7200	45—
"	800	1200	7:50	"	7200	8000	50—
"	1200	1600	10—				

Čez 8000 K se plača za vsakih 400 K 2 K 50 v, pri čemer se znesek, ki ne znaša 400 K, smatra za polnega.

Po tej lestvici se kolekujejo dolžna pisma, katera se glasé na prinosnika, pogodbe za služenje, pogodbe delniških društev, ki se osnujejo za več nego 10 let, družbene pogodbe, potrdila o dobitkih

v loteriji, pogodbe, s katerimi se kupi upanje premičnin, kupne in menjalne pogodbe radi premičnin i. dr., in sicer je določen pri dolžnih pismih znesek, ne katerega se glasi; pri pogodbah v služenju znesek skupne plače, katero ima dobiti oni, koji stopa v službo, — ako pa v pogodbi ni določeno, koliko časa ima služba trajati, se kolekovina odmeri po trikratni letni plači. Pri pogodbah delniških društev in družbenih pogodbah se kolekovina odmeri po znesku vkupne društvene glavnice, pri potrdilih o dobitkih, po znesku dobitka, pri kupnih, menjalnih in drugih pogodbah radi premičnin, po znesku vrednosti.

Vloge, s katerimi se pri oblastvu naznanja samostojna vršitev prostega obrta, ali s katerimi se oblastvo prosi koncesije, ki je potrebna za vršitev obrta, morajo biti kolekovane:

- | | |
|---|--------------------|
| a) na Dunaju | od prve pole K 12— |
| b) v mestih, ki imajo nad 50.000 prebivalcev | " " " " 8— |
| c) v mestih, ki imajo od 10.000 do 50.000 prebivalcev | " " " " 6— |
| d) v mestih, ki imajo 5.000 do 10.000 prebivalcev | " " " " 4— |
| e) v vseh drugih krajih | " " " " 3— |

Ako treba še druge pole, kolekuje se z 1 K.

Prošnje za tobačne tražike in loterijske kolekture, za dovoljenje da sme godba javno igrati, da smejo biti gostilne, krčme in kavarne čez policijsko uro odprte, da se smejo kazati znamenitosti, prirejati koncerti, gimnastične in gledališke predstave, se kolekujejo po 2 K od vsake pole.

Pri prvih in drugih vlogah ima se pristojbina plačati tudi takrat, kadar se prosi ustno, ne da bi se zapisal zapisnik.

Prošnje za sledeča prava:

1. Za podeljenje, potrjenje ali prenos plemskih stopinj, podeljenje redov, dovoljenje smeti nositi inozemske rede, združenje ali poboljšanje grbov, dovoljenje za spremembe ali prenose imen, podeljenje častnih mest, častnih naslovov in drugih odlikovanj, združenih z obrtnimi podjetji, se kolekujejo po 10 K od vsake pole.

2. Za podeljenje, priznanje ali potrjenje privilegijev, kamor spadajo tudi izključeni industrijski privilegiji, se kolekujejo po 6 K od vsake pole.

3. Za podeljenje ali priznanje avstrijskega državljanstva, za podeljenje meščanstva ali občanstva ali za sprejem v občinsko zvezo, se kolekujejo po 4 K od vsake pole.

4. prošnje za podeljenje potnih listov, za uvoz, izvoz in prevoz kuhinjske soli, tobaka, smodnika ali za dovoljenje za uvoz ali izvoz določenega blaga, ako je za to potrebno dovoljenje, se kolekujejo po 2 K od vsake pole.

Splošne določbe c. kr. pošte.

g pomenja gram, *kg* kilogram.

S pismeno pošto se pošiljajo navadna pisma, priporočena pisma, ekspresna pisma, dopisnice, tiskovine, vzorci blaga, pošne nakaznice, poštni nalogi in časniki in priporočene pošiljatve s povzetjem.

Pisma. Pri frankiranju pisma se pritisne znamka na gorenjem desnem oglu sprednje strani pisma, nikakor pa ne na zadnji strani. Frankirana v avstro-ogrske kraje, v Bosno in Hercegovino namenjena, kakor tudi iz poslednjih sem dospela pisma do 20 *kg* veljavo 10 v (v lokalnem prometu 6 v), nefrankirana pa dvakrat toliko.

Pisma in pisemski zavoji ne smejo v Avstro-Ogrski, v Bosni in Hercegovini ter na Nemškem biti težji nego 250 *g*; pismom, ki se pošiljajo v druge države, ni to nobena meja, kar se tiče teže. Pisemski zavoji, odločeni za avstrijske dežele, ki tehtajo več nego 250 *g*; morajo se oddajati pri tovarni pošti. Uradni pisemski zavoji pa smejo v Avstriji tehtati 2 $\frac{1}{3}$ *kg*; iz Avstrije na Ogrsko le 1 *kg*.

Čez pismeno znamko se sme pisati naslov. Ako se pa nanjo pritise privatna štamplja, ni veljavna. Za frankiranje se ne smejo rabiti s pismenih kuvertov izrezane znamke in koleki, ravnotako tudi ne poškodovane znamke, n. pr. take, katerim se je okrog odrezal beli rob. Znamke, ki so se že rabile, se tudi ne smejo več rabiti za frankiranje pisem.

Priporočena pisma se morajo frankirati. Za domače in inozemske dežele zadošča, ako se pismo navadno zapre. V Nemčijo se priporočena pisma lahko pošiljajo tudi nefrankirano.

Povpraševalna pisma (pristojbina 25 v) napravijo se lahko za vsako tudi nepriporočeno pisemsko poštno pošiljatev, ki ni prišla na določeni kraj.

Dopisnice se smejo pošiljati tudi nefrankirane, ako se ne priporočajo (rekomandirajo). Vsakemu je dovoljeno dati si napraviti dopisnice po privatnem obrtu, vendar morajo, kar se tiče velikosti in moči papirja biti popolnoma enake uradnim. Na dopisnice se lahko tiska in zajedno piše, a to le na zadnji strani, kajti sprednja stran je namenjena le za prejemnikov naslov, kamor pa tudi pošiljatelj more napisati svoje ime ter take opomnje, ki se tičejo pošte.

Dopisnicam v domačih deželah se lahko pripenjajo poskušnje ali vzorci blaga, ako se ne pišejo potem nanje nikakršne druge, nego za poskušnje blaga ali vzorce dovoljene pismene opombe, ter ako so frankirane za 10 v.

Tiskovine se morajo frankirati in se tudi lahko priporočajo.

Pošiljatve vezanih in broširanih knjig in odprte karte ne smejo biti nad 1 *kg* teže in se ne smejo bistveno razločevati od poštnih pošiljatev. V svetovnopoštnem prometu so dovoljene pošiljatve tiskovin do 2 *kg* teže, a ne smejo meriti na nobeno stran več kakor 45 *cm*.

Razen naslova, datuma in podpisa na tiskovinah ne sme biti ničesar pisanega, tudi ne kaki dostavki. Izvzete so korekturne pole, katerim se smejo pridejati dotični rokopisi, poprave in rokopisne opomnje, tičoč se tiska, dalje kurzni listi, trgovski cirkularji in ceniki (hektografirani vendar le po 20 ali več izvodov vkupe), pri katerih so dopuščene rokopisne ali mehaničnim potem napravljene izpremembe cen, imena potnikov, načina naročevanja ali plačevanja. Posebni deli tiskanega teksta pa se smejo v ta namen podčrtati, da se opozori čitatelj na kako določeno mesto. Dalje je še določeno na tiskanih vizitnicah napisati natančnejši naslov in stan pošiljalca ter pristaviti običajne črke (n. pr.: p. f. itd.); na povabilih navesti ime povabljenca, dan, namen in kraj zborovanja; pri knjigotržnih naročilnih listih na zadnji strani pismeno imenovati naročene ali ponudene knjige, tiskani tekst sprednje strani pa deloma ali popolnoma prečrtati; tiskovne pomote popraviti.

Poslovni papirji, kakor: akti vsake vrste, vožna pisma, poslovni dokumenti, prepisi in izpiski aktov, muzikalije in sploh pisma, ki se ne morejo smatrati za pravno ali osebno dopisovanje, smejo se v prometu svetovne poštne zveze, izvzemši Nemčijo, pošiljati pod križnim zavitkom (tudi priporočena) do 2 *kg* teže in 45 *cm* širjave.

Vzorci se prevažajo v kraje avstro-ogrske države, v Bosno in Hercegovino, Belgijo, Bulgarijo, Črnogoro, Egipt, Francijo, Nemčijo, Grecijo, Veliko Britanijo, Italijo, na Portugalsko, Rumunsko, Srbsko, Špansko, Švico, Zjedinjene države severne Amerike in v one turške kraje, kjer se nahajajo avstrijski poštni uradi, do 350 *g* teže, drugam pa le do 250 *g*.

Kar se tiče mere, ne smejo presežati na dolžnost 30, na širakost 20 in na visokost 10 *cm*. Vzorcem in blagu za poskušnjo se ne sme priložiti nikako pismo.

Na naslovu mora biti vsakokrat opomba „vzorec“ ali „pokušnja blaga“.

Na naslovu sme razentega biti navedeno: Ime ali tvrdka odpošiljateljev, tvorniško ali trgovsko znamenje poleg natančnejšega

označenja blaga, številke in cene, teže in mere blaga ter koliko ga je na razpolago. Razen omenjenih podatkov se ne smejo dodajati takšnim pošiljtvam nikaka pismena naznanila ali kakršnekoli opombe.

Tudi žive čebele se morejo pošiljati po domačih krajih, na Ogrsko, v Bosno in Hercegovino, Nemčijo, v razne druge dežele kot blago za pokušnjo, ako so tako shranjene, da se pošta lahko prepriča o vsebini, in da ni pri prevažanju nikake nevarnosti.

Pri nezadostno frankiranih pošiljtvah s tiskovinami, poslovnimi papirji in vzorci se zahteva nedostatek od prejemnika, in sicer dvakrat toliko, za kolikor so bile premalo frankirane.

Popolnoma nefrankirane prej navedene pošiljatve se ne odpravljajo, nego se vrnejo pošiljatelju; če pa poslednji pošti ni znan, postopa se žnjimi tako, kakor z nedostavnimi pismi.

Priporočene pošiljatve s povzetjem.

Priporočene (rekomandirane) stvari se morejo pošiljati po Avstro-Ogrskem, v Bosno in Hercegovino in v nekatere tuje dežele (glej „povzetta v inozemstvu“) tudi s povzetjem, in sicer po domači državi ter v Bosno in Hercegovino do 1000 K, drugam pa do 400 K = 400 mark = 500 frankov. Pri takih pošiljtvah, za katere veljajo ravno iste pristojbine, kakor za navadno priporočene, se mora napisati na vrhu nad naslovom beseda „povzette“, ako so namenjene v inozemstvo pa „remboursement“. Precej zraven ali pa spodaj naj se navede povzetni znesek s številkami, a krone tudi z besedo, in sicer vedno v denarni veljavi tiste države, kamor se pošiljatev glasi, tedaj v Nemčijo v markah, v Švico in Francijo v frankih itd. Pod zneskom pa mora pošiljatelj natanko in razločno zabeležiti svoj naslov. Da ne nastanejo kake pomote, treba je med tem naslovom in onim, ki označuje prejemnika, pustiti nekoliko praznega prostora.

Kakor brž je prejemnik vplačal znesek in pošiljatev prevzel, odtegne dotični poštni urad od povzetnega zneska pristojbino za navadno poštno nakaznico in 10 v terjalnih stroškov, ostanek pa pošlje oddajalcu po nakaznici.

Poštna pristojbine.

Avstro-Ogrsko in Nemčija: Pisma do 20 g (Nemčija le 15 g) 10 v (mestni promet 6 v), do 250 g 20 v (mestni promet 12 v), dopisnica 5 v; dopisnica z odgovorom 10 v, priporočitev 25 v (mestni promet 25 v), vzvratni list 25 v (mestni promet 25 v), ekspres 30 v,

tiskovine do 50 g 3 v, do 100 g 5 v, do 250 g 10 v, do 500 g 20 v, do 1000 g 30 v, vzorci v avstro-ogrskih kraje in v Nemčijo do 250 g 10 v, do 350 g pa 20 v.

Bosna in Hercegovina: Pisma 10 v do 20 g, dalje do 250 g pa 20 v, kakor za Avstro-Ogrsko v Sandžak-Novi Bazar za vsakih 15 g 24 v. Ekspresne pošiljatve so dopuščene samo v kraje, kjer so pošte.

Črnagora: Pisma za vsakih 15 g po 10 v, dopisnice 5 v (z odgovorom 10 v), za tiskovine in vzorce veljajo iste pristojbine kakor v Srbijo. Poslovni papirji niso dopuščeni.

Srbija: Pisma za vsakih 15 g 15 v. (v mejnem prometu, oziroma z Ogrskega 10 v), dopisnica 10 v (za Srbijo z odgovorom 20 v). Tiskovine, poslovni papirji, vzorci za vsakih 50 g 5 v, priporočila 25 v, vzratni list 25 v, ekspres 30 v.

Poštna nakaznice v domačih deželah.

Za zneske do 20 K 10 v, do 100 K 20 v, do 300 K 40 v, do 600 K 60 v, do 1000 K 1 K.

Poštna nakaznice v Bosno in Hercegovino in iz Bosne in Hercegovine

so dopuščene do 1000 K in znaša pristojbina do 40 K 20 v, od 40 do 100 K 40 v; od 100 do 300 K 60 v; od 300 do 600 K 1 K 20 v in od 600 do 1000 K 2 K.

Poštni nalogi

posredujejo poplačevanje menic, računov, kuponov itd. in se morejo poslati na vse pošte avstro-ogrskih držav, v Bosno in Hercegovino ter v Turčijo, in sicer v Adrijanopolj, Beirut, Konstantinopol, Solun in Smirno, kjer se nahajajo avstrijske pošte, slednjič tudi v Nizozemsko v znesku največ 1000 K — v Belgijo, Nemčijo, Egipt, Francijo (Algir), Italijo, Luksemburško, Norvegijo (naj se naredi naslov na pošte v Pragi), Rumunijo, Švedijo, Švico in Tunis do 800 K (800 mark ali 1000 frankov).

Poleg uradnega vzorca (cena 1 v), adresira se terjatev utemeljujoči dokument (pobotan račun itd., toda znesek mora biti pisan s črkami) kot priporočeno pismo, n. pr.: „Na poštni urad v „poštni nalog“. Kakor hitro je znesek vplačan, prejme oddajalec poštnega naloga znesek, odštevši pristojbino poštna nakaznice in 10 v terjalnih stroškov za vsak dokument, na kateri se je dobilo plačilo.

Ako se poštni nalog ne sprejme, pošlje se nazaj zastonj. Pristojbine so torej kakor za priporočena pisma, poštno nakaznico in vsako pobotnico itd. 10 v terjalnih stroškov.

Poslati dokumente poštnega naloga na kakšen drugi kraj nego se je navel s prva, je dovoljeno.

Denarne in tovarne pošiljatve.

Denarna pisma: Za Avstro-Ogrsko do 250 *g* 100 K vrednosti do 10 milj dalje 30 v, nad 10 milj 54 v, od 100 do 600 K do 10 milj dalje 36 v, nad 10 milj 60 v, za vsakih daljših 300 K 6 v več, — iz Avstro-Ogrskega v Nemčijo do 600 K vrednosti do 10 milj 36 v, nad 10 milj 60 v, za vsakih daljših 300 K pa 6 v več.

Poštni zavoji (paketi): Za Avstro-Ogrsko do 5 *kg* do 10 milj 30 v, nad 10 milj 60 v; za zavarovanje pristojbina po 6 v do 100 K, od 100 do 600 K 12 v; za vsakih nadaljnjih 300 K pa po 6 v več.

Avstro-Ogrska in Nemčija: do 5 *kg* do 10 milj 30 v, nad 10 milj 60 v; za vsak nadaljnji *kg* do 10 milj 6 v, 20 milj 12 v, 50 milj 24 v 100 milj 36 v, 150 milj 48 v, nad 150 milj 60 v več; vrednostna taksa do 600 K 12 v, za vsakih nadaljnjih 300 K po 6 v več. Pošiljatve se dopuščajo le do 50 *kg*.

Za pošiljatve v Bosno, Hercegovino in Novi Bazar plača se do 500 *g* 60 v, od $\frac{1}{2}$ *kg* do 5 *kg* 1 K. Za težje pošiljatve računa se do Imotskijā ali Broda gori navedena vozarina in vrednostna taksa odpadajoča za Avstrijo, najprej pa za vsaki *kg* 16 v vozarine in vrednostna taksa za vsakih 300 K 6 v več.

Povzetja v domačih deželah

se morejo pošiljati na vse pošte avstro-ogrške države do 1000 K.

Za vsako pošiljatev s povzetjem se poleg vozarine plača še posebna provizija. Ta znaša za vsake 4 K 1 v, najmanj pa 12 v, tudi pisma se pošiljajo lahko s povzetjem. Povzetja brez navedene vrednosti do 250 *g* se pošiljajo s pisemsko pošto.

Pošiljanje pisem v svetovni poštni zvezi.

a) Pisma za vsakih 15 *g* 25 v, za dopisnico 10 v, z odgovorom 20 v; b) tiskovine: za vsakih 50 *g* 5 v do največje teže 2000 *g*; c) vzorci blaga za vsakih 50 *g* 5 v, najmanj 10 v, dopustna teža 350 *g*; d) trgovinski papirji za vsakih 50 *g* 5 v, najmanj 25 v, dopustna teža 2 *kg*; e) priporočitev 25 v, vzvratni list 25 v, ekspres 30 v.*

* V katere inostranske dežele so ekspresne pošiljatve dopuščene, izve se pri vsakem poštnem uradu.

Za dežele in kraje, ki niso pri svetovni poštni zvezi, se računijo tudi ravno navedene pristojbine, razložek je samo ta, da se pošiljatve večinoma ne morejo priporočiti, dostikrat še celo ne frankirati do tistega kraja, kamor so namenjene in da se dopisnice smejo odpravljati le v Kaplandijo v južni Afriki.

Poštna nakaznice v inozemstvo

in sicer v Nemčijo, Belgijo, Chile, Kino (nemške poštna agenture v Shangai, Tientsin in Tsintan), Kongo, nemško vzhodno Afriko, nemško južno-zapadno Afriko, Egipt, Francosko in Algerijo, Italijo, San Marino in Erytreo, Japonsko in Koreo, Kamerun, Kiautschou, Luksemburško, Črnogoro, Nizozemsko, Norveško, Portugalsko z Madeiro, Švedijo, Švico, Srbijo, Togo (samo v Klein-Popo in Lomé). Tripolis (ital. poštni urad), Tunis, Turčijo (c. kr. avstrijski poštni uradi do 1000 K); v Argentinsko republiko, Bolgarijo, Dansko, nemško Novo-gvinejo, Finlandijo, Anglijo, Irsko in kolonije, Malto, Maroko in francoski poštni nrad Tanger, Nizozemska vzhodna Indija, Rumunija, Samoa (nemški poštni urad Apia), Siam (samo v Bangkok in Chiengmai), Tripolis (francoski poštni urad), Zedinjene države v Ameriki, Zanzibar (francoski poštni urad) do 500 K; v Grško do 400 K in znaša pristojbina v Nemčijo do 40 K 20 v, potem pa za vsakih 20 K 10 v več; v druge dežele, izvzemši Črnogoro in Srbijo, pa do 100 K za vsakih 25 K 25 v, čez 100 K pa za vsakih 50 K 25 v. Za Srbsko in Črnogoro veljajo ravno tiste pristojbine kakor v Bosno in Hercegovino.

Brzjavne poštna nakaznice so dovoljene: v Belgijo, Bolgarijo, Dansko, Francijo, Italijo (izvzemši Tripolis), Japan (in sicer le v Tokio in Yokohamo), Luksemburško, Nemčijo, Nizozemsko, Norvegijo, Rumunijo, Švedijo, Švico in Tunis, Egipt (a le v Aleksandrijo, Ismalio, Kairo, Port-Said in Suez), Srbijo in Črnogoro do 100 K.

Poštni zavoji do 3 kg v inozemstvu po nizki vozarini so dopuščeni v naslednje dežele: Anglijo in kolonije, Apio (5), Argentinsko republiko, Ascension, Belgijo (5), Bolgarijo, Chile (5), Dansko (5), Egipt (5), Islandsko (5), Italijo (5), Japan (5), Kamerun (5), Kanado, Kitaj (5), Kolumbijo, Kongiško državo (5), Kostariko, Luksemburško (5), Malto, Meksiko, Nizozemsko (5), Norvegijo (5), Portugalsko, Rumunijo, Salvador, Srbijo (5), Straits-Settlements (5), Španijo, Švedijo, Tanger, Togo (5), Turčijo (c. kr. pošte), Urugvaj, Zanzibar (5). Pristavljena številka (5) pomeni, da se v onih deželah sprejemajo pošiljatve po 5 kg teže.

Povzetja v inozemstvo

in sicer v Belgijo †, Nemčijo †, Angleško, Francijo čez Nemčijo †, Egipet, Helgoland, Italijo †, Luksenburško †, Nizozemsko †, Norvegijo †, v Francijo čez Švico v Dansko, Portugalsko, Rumunijo do 500 K, v Švedijo †, Švico †, Turčijo in severo-ameriške Zjedinjene države se vzprejemajo do zneska 1000 K, v Srbijo do 1250 K avstr. velj., v dežele z † zaznamovane, se tudi vzprejemajo priporočena povzetja. Provizija znaša pri voznopoštnih povzetjih (izvzemši vozarino) v Nemčijo in Švico 2 v za vsaki 2 K, najmanj pa 12 v; v Srbijo do 24 K 12 v, potem je pa za vsake 4 K 2 v več, a v druge dežele 20 v za vsakih 20 K.

Brzjavni cenik.

	taksa za vsako besedo:	najmanjša taksa:
Lokalne brzjavke:	2 v	40 v.
V Avstro-Ogrski	6 v	60 v.
V Bosno in Hercegovino		
V Bosni in Hercegovini		
V Nemčijo		

Za besedo velja do 15 črk ali 5 števil; naslov in podpis se ravnata zaračunja kakor tekst.

Evropski promet.

Pristojbina za vsak telegram po 60 v temeljne takse in nastopne takse za vsako besedo, sestavljeno iz 15 črk ali 5 števil.

Algir 26 v. — Anglija, Škotsko, Irsko in Kanarski otoki 26 v. — Belgija 21 v. — Bolgarija 16 v. — Črnagora iz Dalmacije 6 v, sicer 9 v. — Dansko 21 v. — Francija, Korzika in Monako 16 v. Gibraltar 33 v. — Grško (celina), Evbeja in Poros 41 v. — Krf čez Trst 26 v, na druge otoke 44 v. — Italija, mejni promet 8 v, sicer 16 v. — Luksemburško 21 v. — Malta 37 v. — Nizozemsko 19 v. — Norvegija 32 v. — Portugalsko 33 v. — Rumunija 9 v. — Rusija (evropska) 24 v. — Srbija 9 v. — Španija (celina) 28 v. — Kanarski otoki 88 v. — Švedsko 24 v. — Švica s Tirolskega, Predarelskega in iz Lichtensteina 6 v, sicer 9 v. — Tripolis 68 v. — Tunis 26 v. — Turčija (evropska), čez Bosno 28 v, čez Trst 38 v.

Važnejša določila poštne hranilnice.

Vsi poštni uradi sprejemajo med navadnimi uradnimi urami tudi denar v svojo hranilnico in dajo po potrebi vsakršna pojasnila o vplačevanju in izplačevanju.

Vložnik je vsakdo, kadar sam ali zanj kdo drugi vloži znesek, večji kakor 1 K. Znesek mora biti s 50 deljiv. Vložnik sme imeti le eno poštno hranilno knjižico in te vrednost ne sme presežati 2000 K.

Prvo vlogo mora vložnik sam vložiti, da se podpiše s svojim navadnim podpisom, v knjižici na določenem mestu in na nasprotnem potrdilu („protipisu“) ter pove stan, kraj, dan, mesec in leto rojstva ter svoje stanovanje; izvoli si tudi lahko „geslo“ (to je kako poljubno besedo, katera mu v mogočih slučajih spričuje lastninsko pravico), kar pa napiše le v „protipisu“, sam pa si jo dobro zapomni. Knjižica in nje vročba so brezplačne.

Vsako vlogo vpiše poštni uradnik v knjižico in vrhutega pošlje vložniku poštni urad še prejerno potrdilo. Najmanjša vloga je 1 K, katero sprejemajo vsi poštni uradi.

Za manjše zneske kakor 1 K so pa „poštne hranilne karte“. Te karte z vtisnjeno 10 v znamko se dobe po vseh zalogah poštних potrebščin po 70 v. Na tako hranilno karto se potem prilepi še devet 10 v poštних znamk, kar znaša z vtisnjeno ravno 1 K. Te karte z znamkami izpolnjene sprejemajo potem vsi poštni uradi kot vloge po 1 K.

Znesek od 2 K do 40 K se takoj lahke vzame iz poštne hranilnice pri vsakem poštnem uradu, toda mora se najmanj 1 K še pustiti v hranilnici za tisto knjižico. Znesek pod 2 K in nad 40 K treba je pa pri poštno-hranilničnem uradu na Dunaju odpovedati, na kar se prejme, ako je bila odpoved v redu, kmaln „plačilna nakaznica“. — Vloge se obrestujejo po 3 odstotke.

Vložnik mora zahtevati, da se za njegovo vlogo nakupijo državni obrestonosni papirji; mora pa tudi že tako vložiti v poštno hranilnico ter dobi posebno rentno knjižico.

Obresti v poštni hranilnici so prosje dohodninskega in tudi drugih davkov. Vložna knjižica poštne hranilnice je nedotakljiva last vložnikov, ne more se mu ne vzeti, ne zastaviti, pa tudi ne zarubiti.

V čekovni oddelek stopi vložnik lahko tedaj, kadar vloži v poštno hranilnico najmanj 100 K, katere mora imeti vložene, dokler hoče ostati pri čekovnem oddelku. Glede zneska, ki to „osnovno vlogo“ prehaja, more on potem razpolagati in zahtevati z ene strani, da se nakazane vsote vpišejo na njegov račun, z druge, da se poljubni zneski nakažejo katerikoli osebi ali tvrdki. Potrebne tiskovine za objavo pristopa z zavitkom dajo poštni uradi brezplačno.

Natančen pouk o poštni knjižici se nahaja v vložni knjižici.

Natančen pouk o čeku in njega porabi z vzorcem položnih listov in čekov dobi se pri poštah uradih brezplačno.

Ploskovne mere.

1 danska milja	7.532 km
1 angleška milja	1.609 "
1 morska milja vseh narodov	1.852 "
1 francoska morska milja (= 3 morske milje)	5.556 "
1 norveška milja	11.295 "
1 ruska vrsta	1.067 "
1 švedska milja	10.688 "
1 geografična milja	7.420 "
1 stopinja ekvatorja = 15 geogr. milj.	111.306 "



Denar vseh dežel.

Relativni kurz najobičajnejših novčnih vrst v kronah.

<p>Amerika, Zdr. drž., 1 dolar à 100 centimov . . . K 4·93¹/₂, 10 dolarjev = 1 eagle, Juž. Amerika 1 pijaster (à 8 realov po 4 cuar- tille ali 100 centimov), „ 5·11 Anglija, 1 funt šterlingov à 20 šilingov (Gw.) (Guin. 21 šil.) . . . „ 24·01³/₄ 1 šiling à 12 pensov . . . „ 1·17¹/₂, Arabija, 1 Moka-tólar à 80 kabirjev (120¹/₂, Moka- tolarjev = 100 avstr. Marije Terezije tolarjev) „ 4·12 Argentinska ljudovlada, 1 peso fuerte . . . „ 4·82 Avstralija, 1 funt šterlingov à 20 šilingov à 20 d. . . „ 24·01³/₄ Avstrijsko-Ogrsko, 1 gld. = 1 gld. à 100 kr. = 1 : 85·06 . . . „ 2·— in 1 krona à 100 vin. . . „ 1·— Belgija, 1 frank à 100 cent. „ —95¹/₄¹ Bolgarija, 1 lev (frank) à 100 stotink v zlatu . . . „ 1·— Običajni denar v srebru „ —93 Brazilija, 1 milreís (peso) v zlatu à 100 reísov . . . „ 2·58¹/₂ Ceylon, 1 rupija . . . „ 2·35 Dansko, 1 krona à 100 oer „ 1·30 Egipet, 1 pijaster (à 40 par) „ —25 Finsko, 1 marka à 100 pennijev . . . „ —95¹/₄ Francosko, 1 frank à 100 centimov . . . „ —95¹/₄ Grško, 1 drahem à 100 leptov . . . „ —95¹/₄ Holandsko, glej Nizozemsko. Italija, 1 lira à 100 cente- zimov . . . „ —95¹/₄ Japonsko, račun v deželi, 1 itzebou . . . „ 1·76</p>	<p>račun z Evropo, 1 me- hikanski srebrn dolar . K 3·59 Kanada, postavno kakor na Angleškem, v prometu 1 halif, à 5 s. . . „ 5·88 Kitajsko, 1 tačl ali lieng à 10 tsienov, à 10 fenov 10 cashov . . . „ 7·52 Kuba in Portoriko, 1 pijaster à 100 centimov . . . „ 5·10 Mehika, 1 peso à 8 realov à 4 kvartile . . . „ 5·10 Nemčija, 1 marka à 100 pf. „ 1·17¹/₂² Nizozemsko, 1 gl. à 100 cent. (ali 20 stiblingov) . . . „ 1·99 Norveško, 1 krona = 100 oer „ 1·32¹/₄ Nova Granada, 1 peso à 10 dec. à 10 centov . . . „ 4·70 Paraguay, 1 pijaster à 8 re- alov . . . „ 5·18 Perzija, 1 doman = . . . „ 9·41 10 kranov, 1 kran = . . . —94¹/₄ 10 dinarjev, 1 dinar . . . —09·4 Portugalsko (conto de reís 1000 milreís), 1 milreís à 1000 reísov . . . „ 5·32 Rumunsko, 1 lej à 100 banijev „ —95¹/₄ Rusija, * 1 zlat rubelj à 100 kopejk . . . „ 3·77 1 polimperijal (novejšega kova) . . . „ 19·04¹/₂ Srbija, 1 dinar à 100 paras „ —95¹/₄ Spanija, 1 peseta à 100 cent. „ —95¹/₄ 1 duros à 10 realov à 100 centimov . . . „ 4·93 Švedsko, 1 krona à 100 oer „ 1·32¹/₄ Švica, 1 frank à 100 rapov „ —95¹/₄ Turčija, najnovejši denar: kos za 20 pijastrov . . . „ 4·23 1 pijaster (gerš) à 40 par „ —21 Vzhodna Indija, 1 komp.-rup. à 16 annas à 12 pijes . . . 2·35</p>
--	--

¹ 0·95¹/₄, ali natančneje 0·95·23. — ² 1·17¹/₂, ali natančneje 1·17·56. —

* Papirnati rubelj ima menjajočo ažijo.

Deželne barve evropskih držav.

Anglija — rdeče-modro-belo.

Avstro-Ogrsko — državna barva:
 črno-rumeno; avstr. ces. hišna
 barva: karminovo rdeče-belo;
 avstr.-ogrške vojne mornarice
 zastava: rdeče-belo-rdeče;
 avstr.-ogrške trgovske morna-
 rice zastava: rdeče-belo-rdeče
 (spodnji kos je deljen v rdeče
 in zeleno).

Badensko — rdeče-rumeno.

Bavarsko — modro-belo.

Belgija — črno-rumeno-rdeče.

Bolgarija — belo-zeleno-rdeče.

Črnagora — rdeče-belo.

Dansko — rdeče-belo.

Francija — modro-belo-rdeče.

Grško — belo-modro.

Hansa-mesta — belo-rdeče.

Hesensko — belo-rdeče.

Italija — zeleno-belo-rdeče.

Meklenburg — rdeče-modro-
 rumeno.

Nemčija — črno-belo-rdeče.

Nizozemsko — rdeče-belo-modro.

Norveško — rdeče-belo-rdeče.

Ogrsko — rdeče-belo-zeleno.

Oldenburško — temnomodro-rdeče.

Portugalsko — modro-belo.

Prusija — črno-belo.

Rumunija — modro-rumeno-rdeče.

Rusija — belo-modro-rdeče.

Saksonsko — zeleno-belo.

Srbija — modro-rdeče-belo.

Španija — rdeče-rumeno.

Švedija — rumeno-modro.

Švica — belo-rdeče.

Turčija — rdeče-zeleno.

Virtemberško — črno-rdeče.

Barve avstrijsko-ogrskih dežel.

Bosna in Hercegovina — rdeče-
 rumeno.

Bukovina — modro-rdeče.

Češko — belo-rdeče.

Dalmacija — modro-rumeno.

Galicija — modro-rdeče-rumeno,
 tudi rdeče-belo (poljsko) in
 modro-rumeno (rutensko).

Gorica in Gradiška — belo-rdeče,
 rumeno-modro.

Hrvaško in Slavonija — rdeče-
 belo-modro.

Istra — rumeno-rdeče-modro.

Koroško — rdeče-belo (srebro).

Kranjsko — belo-modro-rdeče.

Moravsko — rumeno-rdeče-modro.

Ogrsko — rdeče-belo-zeleno.

Reka — belo-modro in zeleno-rdeče.

Solnograško — rdeče-belo in črno-
 rumeno.

Spodnje-Avstrijsko — modro-zlato.

Šlezija — črno-rumeno.

Štajersko — belo-zeleno.

Tirolsko in Predarelsko — belo-
 rdeče (Strelci: belo-zeleno).

Trst — rdeče-belo-rdeče.

Zgornje-Avstrijsko — belo-rdeče,
 tudi črno-rumeno.





Zabavni del.



Na tihi poljani.

Da sem šel
mimo samotnih cvetov
na tihi poljani.

In je prišla
k meni dražestna vsa
pa je v me vrpla pogled
na tihi poljani.

Zahrepenel
sem neskončno po njej
in jo objel
na tihi poljani.

In zašumeli
samotni so cveti
na tihi poljani —

in se objeli.

VEKOSLAV SPINDLER.



Zašepetala je poljana ...

Zašepetala je poljana
pravljice mi iz davnih dni,
ki jih nekoč v to grudo sveto
je pisala slovenska kri,
ki jih stoletij temne vihre
so zbrisale za večni čas,
ko zazvenel čez polja cvetna
je ljudstev tujih tuji glas.
Tokrat poljana je molčeča
zazibala se v tihi san
in čaka trepečoče duše,
da pride ji rešilni dan ...
Le redko, redko v tihi noči,
ko zvezd se množica žari,
ko šelestijo sape južne,
poljana tajnostno golči ...
In v travo rosno se naslonim,
in duša sreče trepeta,
iz davnih dni pravljice sluša,
ki jih poljana šepeta.

VEKOSLAV SPINDLER.



Simon Rutar.

Komaj se je dobro zaprla gomila nad grobom profesorja Ivana Vrhovca, že je stal slovenski narod pred jamo, v katero so mu položili drugega vrlega sina, profesorja Simona Rutarja. Bila sta si vrstnika, skoraj istih let, oba strokovnjaka, oba učenjaka, oba zgodovinarja. Ni naš namen primerjati delovanja obeh teh mož, niti ne mislimo poviševati drugega nad drugega, naše mnenje je pač, da sta se izpopolnjevala — kar ni storil Vrhovec, je storil Rutar, in kar se je temu izmaknilo, je vstavil prvi. Kar je bil Vrhovec za Kranjsko, je bil Rutar za Primorsko. Vrhovec, rojen Ljubljčan, je raziskaval zaprašene arhive ljubljanskega mesta in po dolenskih mestih in gradeh, Rutar, rojen Primorec, je vzel za podlago svojemu delovanju svojo ožjo domovino, Primorsko, in kakor se je prvi poleg detaljnosti tudi oziral na celoto, je storil isto tudi drugi, oba sta pa nam Slovencem ustvarila celotno sliko nekdanje in sedanje domovine.

Simon Rutar se je narodil dne 12. oktobra 1851. leta pod Krnom na Tolminskem. Srednješolske študije je dovršil na goriški gimnaziji, vseučiliške pa na graškem vseučilišču. To so bili tedaj oni časi, ko se je slovenska vseučiliščna mladina začela krepko gibati v narodnostnem oziru in začela misliti na veliko važnost skupnega, močnega delovanja, katero se doseže le potom društvene organizacije, v kateri se zbližujejo duhovi in skupaj navdušujejo za isti edini cilj in upravljajo k istemu skupnemu smotru, bodočemu samostojnemu delu za domovino. Tudi v Gradcu bivajoči slovenski

visokošolci so tedaj izprevideli, da jim je resna priprava za bodoče življenje mogoča le tedaj, ako se morejo krepko naslanjati drug na drugega, in ta misel je rodila akademično društvo „Triglav“, katero tudi danes stoji v nemškem Gradcu kot močna predstraža in neomajna trdnjava slovenskega naroda proti nemškemu navalu. Rutar je bil soustanovitelj „Triglava“.



† Simon Rutar.

Že kot gimnazijski dijak se je živo zanimal za slovenske starine in njegova najsrčnejša želja je bila zaviriti v najtemnejše strani naše povestnice. Želja se mu je izpolnila. L. 1877. je prestal izpite in že v istem šolskem letu je bil nastavljen v Gorici. Njegovi predmeti so bili zgodovina in zemljepisje ter nemščina z nemškim, slovenskim in hrvatskim učnim jezikom. V Gorici je ostal samo eno leto, potem je bil premeščen v Dalmacijo, kjer je služboval v Kotoru in Spljetu

do leta 1889., ko je nastopil službo na ljubljanski realki. Leta 1890. je bil zopet premeščen na II. državno gimnazijo v Ljubljani.

Rutar je mnogo potoval. Slovenska domovina mu je bila znana do zadnjega kotička. L. 1893. je potoval po Laškem in Grškem. Ogledal si je ostanke izza klasične dobe ter prepotoval celi Balkan. V zadnjih letih svojega življenja je bil večkrat bolehen, ali ni mu bila namenjena smrt na bolniški postelji, umrl je groznejše smrti — užgala se mu je obleka in umrl je vsled opeklin 3. maja l. 1903. star 52 let.

Njegov učenec, profesor dr. Dragotin Lončar, je posvetil svojemu učitelju spis, po katerem nam bodi dovoljeno vsaj v glavnih obrisih posneti sliko Rutarjevega znanstvenega delovanja. Ogromno je gradivo, katero je umrli učenjak obdelal in menimo, da bomo zadovoljili naše bralce, ako Rutarjeva dela navedemo samo po številu v onih skupinah, v katere jih je razdelil dr. Lončar.

Rutar je pisal v slovenskem, hrvaškem, italijanskem in nemškem jeziku. Njegovi spisi so bili priobčeni v 24-tih raznih listih, izvestjih itd. Samostojnih spisov navaja omenjeni avtor 9 s skupaj 1540 strani, člankov 106, ocen in književnih poročil 69, zapiskov in drobnih novic 61, en stenski zemljevid avstroogrške monarhije, en zemljepisni atlas s sedmimi kartami in stensko tablo pra-in ranozgodovinskih spomenikov iz Avstro-Ogrske. To so spisi, pri katerih se je Rutar podpisal, koliko je pa takih, ki jim ni pridejal svojega imena. Vsa njegova dela bi obsezala gotovo do pet tisoč strani navadne knjižne oblike, kar je gotovo dokaz velike piščeve marljivosti. Rutar je začel s svojimi rasizkavanji v najstarejši, prazgodovinski dobi in polagoma stopal nižje in nižje do modernega veka. Obdelal je vso mogočo tvarino, starinoslovsko, zgodovinopisno, zemljepisno in narodopisno. Zanimal se je mnogo za narodne pripovedi in pesmi, vse mu je bilo prav, da je le količkaj bilo v zvezi z nekdanjostjo slovenskega

naroda. Vsaka knjiga, vsak spis, tičoč se našega naroda, njegovega dejanja in nehanja, sedanjega in prošlega, je preštudiral in natančno ocenil njega vrednost.

Po njegovi unanosti bi mu ne bil nihče presodil tolikega znanja, tolikega dela, kajti bil je nekoliko samosvoj, večinoma resen, tuptam celo osoren, včasih hudo nervozen, ali kdor je imel priliko biti v ožji dotiki žnjim, je spoznal v njem moža globokega znanja in blagega srca. Bil je vobče priljubljen, posebno pri dijakih, za katere je imel vedno srce in roke odprte. Narodna društva so izgubila žnjim rednega podpornika. Sicer pravijo, da nihče na svetu ni nenadomestljiv, a vzlic temu si upamo trditi, da je ostala po smrti Rutarjevi v vrsti slovenskih učenjakov velika zev, katera se ne bo tako kmalu izpolnila, posebno če pomislimo, koliko bi smel narod še upati od njega, ako bi mu bilo dano nadaljevati svoje delovanje, za katero mu bo vedel pozni potomec zahvalo, dokler se bo pisala zgodovina del slovenskega naroda. Zgradil si je sam spomenik, ki ga zob časa ne bo razrušil.



Dr. Hinko Šuklje.

Ni bil mož, katerega ime smo nadedi sledečemu spisu, slaven vojskovodja, ni bil svetovnega glasu politik, ni bil mož učenjak, katerega bi bil poznal širni svet, a bil je mož, mož v besede najplemenitejšem pomenu.

Ni je bilo osebe v Celju, ki bi bila tako priljubljena, kakor je bil rajni doktor Šuklje, in to ne samo pri svojih rojakih, temveč ravno tako tudi pri celjskih Nemcih, kar je najboljši dokaz, da je bil dr. Šuklje res mož na svojem mestu. In kakor je vsem zatrepetalo bolesti srce, ko je prispela iz daljnega juga brzovavka: Šukljeta ni več. Marsikatero oko je postalo rosno, iz marsikateroga srca se je vzvil vzdih, a ni ga bilo človeka v Celju, ki ne bi bil rekel: škoda ga je, v resnici škoda.

Šuklje je dovršil medicinične študije na vseučilišču v Gradcu. Njegovi tedanji tovariši se ga spominjajo kot veseliga, za vse lepo navdušnega tovariša. Izza časa njegovih izpitov se pripoveduje anekdota, katera naj že bo resnična ali ne, ki pa prav jasno kaže, četudi morda samo v priliki, kakim nezgodam so izpostavljeni naši visokošolci na nemških univerzah, kjer so na milost in nemilost izročeni nemškonacijonalnim profesorjem. Piscu tega življenjepisa je pripovedoval o Šukljjetovem zadnjem izpitu njegov tovariš iz dijaških let sledečo dogodbico. Šuklje je bil že skoraj pri kraju s svojimi izpiti, prestatl je moral še onega iz kirurgije. Profesor mu da vprašanje, kake posledice bi mogel imeti padec iz drugega nadstropja na ulico. Šuklje mu našteje vse

mogoče kostolome in bogve, kaj še vse, ali profesorju ni bilo nikdar zadosti. Pa kaj še in kaj še? No vidite, pravi profesor, mogoče bi bilo, da bi ležalo pod oknom kup blazin, in dotičniku bi se ne bilo zgodilo čisto nič — niste se pripravili — in Šuklje je padel pri izpitu, kar pa ni bilo povod, da ne bi bil pozneje kot zdravnik tako obče priljubljen, tako spreten, da je vsak bolnik le njega in zopet njega hotel imeti poleg sebe. Mnogim je življenje otel, a sam sebi ga ni mogel.

Kot sekundarij je posloval Šuklje v ljubljanski bolnici a potem se je preselil v Celje, kjer mu je njegova spretnost pridobila ogromno prakso. Gotovo mu je bila le njegova delavnost kriva, da se mu je vsadila v sicer močno telo kal bolezni, katera ga je končno položila na smrtno posteljo in v grob.

Komaj pol leta pred svojo smrtjo si je izbral družico. Ni mu bilo dano dolgo uživati sreče, neizprosna koščena roka mu je prerezala nit življenja, ko je komaj okusil sladkosti domačega ognjišča. Preostro celjsko podnebje je zelo vplivalo na hitrejši razvoj njegove bolezni, in zato se je odpeljal na solnčni jug, upajoč, da se mu ob valovih sinje Adrije zopet povrnilo porušeno zdravje. Toda motil se je, tam doli ga je dohitela smrt. Oči mu je zatisnila njegova mlada soproga.

Truplo so prepeljali v Celje, odkoder se je vršil sprevod v Žalec. Ob tej priliki je pisala celjska „Domovina“: „V sredo (1. aprila 1903.) je bil pokojni dr. Šuklje prepeljan iz Zadra v Celje. Od kolodvora skozi celo mesto se je vršil veličasten sprevod v dve uri oddaljeni Žalec. Takega sprevoda že dolga leta Celje ni videlo. Udeležila so se poleg sorodnikov svaštva in znancev vsa narodna društva iz Celja, zlasti „Celjsko pevsko društvo“ z zastavo, „Sokol“ z zastavo in akad. tehn. društvo „Triglav“ iz Gradca. Svirala je narodna godba pretresljive žalostinke in „Celjsko pevsko društvo“ je zapelo na kolodvoru, nadalje ko je prekoračilo mestno ozemlje in



JOŽA UPRKA: POLDNE.



slednjič na pokopališču v Žalcu. Sprevod je vodil celjski opat in pred pokopališčem ga je pričakal žalski župnik z več gg. duhovniki. Udeležilo se je ogromno število občinstva iz Celja in iz vseh krajev Slovenije, zlasti obilo zdravnikov. Kako spoštovan in čislan je bil blagi pokojnik kot neprecenljiv zdravnik in kot človek, dokazala je obila udeležba neslovenskega odličnega občinstva, častnikov, političnih, sodnih in drugih uradnikov in zlasti veliko število dam.

Dr. Šuklje je bil takorekoč središče, gonilna moč slovenskega društvenega delovanja v Celju. Sam izvrsten glasbenik, je povsod, kakor je prišel, takoj skušal ustanoviti društvo, ki naj bi gojilo glasbo. Kot sekundarij v Ljubljani je ustanovil gospejinsko tamburaško društvo. Celjska narodna godba ima mnogo zahvaliti Šukljetu, ki ni samo pridno nabiral podpornih udov, temveč tudi sam vzel svoj cello in sodeloval pri vsakem nastopu. Ravno tako je ustanovil tamburaški klub „Celjskega Sokola“. Pri vseh drugih društvih je bil eden izmed najdelavnejših članov, vedno vesel in zabaven družabnik, vedno odločen, neustrašen narodnjak. Njegova smrt je bila hud udarec za ves slovenski živelj v Celju ter bližnji in daljni okolici.

Dohitela ga je bila žena na daljnem bratskem hrvatskem jugu, a truplo mu počiva pod domačo grudo, katero je ljubil ves čas svojih dni. Na njegovi gomili je ljubeča roka zasadila bujnih cvetic in skrbno jih goji, kakor je on gojil v svojem srcu cvetici, kateri se pravi tako redko, redko najdete vznikli iz istih grudi — človekoljubje in rodoobjubje. Ljubil je svoj narod, ljubil je vse ljudi — marsikteri bolnik, ki je ž njegovo pomočjo zopet vstal zdrav z bolniške postelje, bi vedel povedati o Šukljejevem človekoljubju, kako je ljubil svoj narod, vemo vsi, ki smo imeli priliko videti ga pri njegovem narodnem delu. Odšel je, veliko prezgodaj je odšel — mlad je še bil in koliko bi bil še lahko storil, a —
umrl je mož



Ivan Vrhovec.

Tekom enega leta nam je Slovincem pograbila nemila smrt kar dva moža učenjaka, dva zgodovinarja, ki sta s svojimi neumornimi raziskavanji odkrila slovenskemu, pa tudi tujemu svetu marsikatero še neodkrito stran zgodovine našega naroda.

Kdor je prebiral tekom zadnjih dveh desetletij slovenske časopise leposlovne in znanstvene vsebine, je čital pod mnogim naslovom ime moža učenjaka v svoji stroki, znanega našega zgodovinarja Ivana Vrhovca. Ni ga bilo skoraj „Ljubljanskega Zvona“, da ne bi naleteli v njem zgodovinske črtice, ki je izšla iz Vrhovčega peresa, in „Mohorjani“ bodo pogrešali njegovih spisov v koledarju in Slov. Večernicah. Slovenska Matica je izgubila ž njim neumornega pisatelja in muzejsko društvo enega izmed najboljših sotrudnikov.

Ivan Vrhovec se je rodil v Ljubljani dne 21. maja 1853. l. Gimnazijske nauke je dovršil v Ljubljani l. 1873. Ves čas njegovih študij sta mu bila najljubša predmeta zgodovina in zemljepisje, zato se je tudi posvetil zgodovinskim naukom dasiravno bi bili starši najrajši videli, da bi bil Ivan postal „gospod“. To je tudi bilo povod, da se je moral Vrhovec kot vseučiliščnik boriti z znano bedo slovenskih visokošolcev, kateri, skoraj vsi od doma odločeni za semenišče, morajo za časa vseučiliških študij jesti grenki kruh instruktorjev velikomestnih trdoglavih paglavcev. Grenak je ta kruh in marsikomu je že temeljito pregnal želje po akademičnih časteh, ali večina našega dijaštva je kremenito trdne volje, ki se ne

ustraši pomanjkanja in bede, samo da doseže svoj cilj. Tudi Vrhovec se ni ustrašil težav vseučilišnih študij. Po končanih študijah je par let poučeval kot domači učitelj na Ogrskem in Hrvaškem in se medtem pripravljal za učiteljski izpit iz zgodovine in zemljepisja, katerega je napravil leta 1881. in pozneje še iz slovenščine.

Po dovršenem izpitu je nastopil službo na ljubljanski gimnaziji, leta 1886. je bil premeščen v Novomesto, odkoder se je leta 1897. zopet vrnil v Ljubljano. Že leta 1886. je obolel na nogah, toda boleznini nikdar smatral resne. Zdravnikom, ki so mu dokazovali nasprotno, ni verjel in se vedno tolažil, da bo boljše. Vzlic temu mu pa se mu je v zadnjih letih toliko shujšalo, da je moral večkrat prositi za dopust.

Končno že ni mogel več hoditi, morali so ga voziti, a še ni obupal. Bil je vedno vesel in je v kljub svoji boleznini še vedno zahajal v družbo, katero je znal zabavati z naj kratkočasnejšimi dosetkami, a zdravje so mu le ni hotelo vrniti. Od dne do dne mu je bilo slabše in 19. septembra l. 1902 je preminol.

Kakor že omenjeno, ni bil Vrhovec strokovnjak sam zase, samo v šoli, temveč je kaj pridno priobčeval uspehe svojih raziskavanj v javnosti. Kot dijak je sicer poskusil tudi s pripovednimi spisi, a ostal je le pri teh poskusih, nadaljnji njegovi spisi so le znanstvene vsebine, zgodovinske ali zemljepisne. Veliko jih je priobčil v „Ljubljanskem Zvonu“, večinoma pod skupnim naslovom „Iz domače zgodovine“. Veliko je pisal tudi za „Družbo sv. Mohorja“, posebno v



Ivan Vrhovec.

koledar in „Slovenske Večernice“, kjer se nahaja največ njegovih krajših sestavkov, a ista družba je izdala tudi daljši njegov spis, knjigo „Avstralija in nje otoki“. Svoja raziskavanja raznih arhivov, posebno mestnega ljubljanskega ter dolenskih gradov je priobčeval v knjigah Slovenske Matice, posebno v Letopisu, pa tudi v samostojnih knjigah, kakor „Ljubljanski meščanje v minolih stoletjih“ in „Zgodovina Novega mesta“. Veliko krajših sestavkov je objavil v „Izveštjih muzejskega društva za Kranjsko“. Nekaj spisov je obelodanil tudi v nemškem jeziku. Njegovo delo je tudi šolska knjiga „Zgodovinske povesti za meščanske šole“ v treh stopnjah in „Zemljepis za prvi razred srednjih šol“. Veliko njegovih sestavkov je tudi po ljubljanskih časopisih.

Bil je izredno marljiv. Privoščil si je zelo malo miru. Večino svojih spisov je spisal po noči in to je bilo največ vzrok, da je moral leči v prerani grob. Njegovi spisi so velike važnosti ga spoznavanje naše domovine in njegove zasluge zna ceniti samo oni, ki ve, koliko truda je treba, predno se izorje ledina, kakor jo je moral izorati Vrhovec.

Slava njegovemu spominu!



Viktor Parma.

Lanski „Ilustrovani narodni koledar“ je prinesel sliko in življenje enega izmed onih slovenskih mož, ki so ustvarili slovenskemu narodu ono skupno posest, katera mu je v dnevih veselja in žalosti gotovo najljubša, slovensko umetno pesem. Slovenci smo narod, ki sicer na zunaj ne kaže rad svojih notranjih strani. Slovenec je sicer navdušen za vse lepo in dobro, a le malokedaj se mu nudi prilika, da bi to povedal svetu, veselje in radost, tugo in žalost rad zaklepa v svoje srce in je ne nosi naprodaj svojim sosedom. Edini vir, iz katerega se mora črpati pravo spoznanje duše našega naroda, so njegove pesmi. V nje je stoletni trpin izlil vso svojo radost, v njih se zrcali njegova bol, in le oni glasbenik se omili našemu narodu, kateri je znal zadeti v svojih umotvorih ono struno, katere glas odmeva tudi iz duše našega naroda.

Lansko leto je prinesel „Ilustrovani narodni koledar“ življenje dr. Gustava Ipavica, katerega mile pesmice so tako omilile slovenskemu narodu, da so takorekoč popolnoma pošle v njegovo last, letos naj pa orišemo v kratkem življenje in delovanje drugega slovenskega glasbenika, ki se je sicer postavil na višje, obširnejše stališče, kakor dr. Ipavic, a vkljub temu ostal slovenskemu narodu enako razumljiv, enako priljubljen. Kateri Slovenec ni navdušenja zaploskal, ko je začul ono „Mi smo vojaki, korenjaki...“?

Viktor Parma se je narodil v Trstu dne 20. februarja 1858. l. Oče njegov je bil policijski nadkomisar in je kot umirovljen policijski svetnik umrl v Metliki na Dolenjskem.

Viktor Parma je pohajal gimnazijske študije v raznih južno-avstrijskih mestih, v Zadru, Novem mestu in Tridentu. Vseučilišče je pohajal na Dunaju. Nato se je posvetil politični službi, v kateri je služboval skoraj po vseh kranjskih okrajnih glavarstvih. L. 1900 je bil premeščen v Črnomelj, kjer je bil leto pozneje imenovan okrajnim glavarjem, in tu slušbuje še sedaj.



Viktor Parma.

Sin južnega podnebja, svojo prvo mladost je preživel v Trstu in Benetkah, je bil takorekoč rojen muzik. Že kot učenec ljudske šole se je jako zanimal za glasbo, a kot gimnazijski dijak je že sodeloval pri koncertih in opernih

predstavah kot izboren violinist ali cellist. Pozneje v Tridentu, posebno pa na Dunaju je pridno nadaljeval glasbene študije in je že takrat začel skladati manjše skladbe. Ko je bil po končanih študijah nameščen pri raznih okrajnih glavarstvih, je povsod, kamor je prišel, skušal ustanoviti svoj orkester, kakor se mu je tudi povsod posrečilo, tako v Kranju, Krškem, Kamniku itd. Ali to ni bilo njegovo edino delo.

Kakor smo že rekli, je Parma začel že v svoji mladosti komponirati. Slovenskemu narodu so gotovo znani njegovi krasni valčki po slovenskih narodnih motovih, kakor „Pozdrav Gorenjski“, „Bela Ljubljana“, „Triglavska roža“. Ravnotako priljubljena sta potpourija slovanskih pesmi „Pesmi venec“ in „Slovanske cvetke“. Toda v teh krajših delih se ni mogla pokazati vsa moč njegovega glasbenega talenta. Moral je na širše polje. Tako je zagledala beli dan opera „Urh, grof celjski“ po besedilu A. Funtka, katera je bila v ljubljanskem gledališču z navdušenjem sprejeta. Pozneje jo je skladatelj še predelal in popolnil. Druga njegova opera „Ksenija“ se je uprizorila začetkom leta 1897. v Ljubljani in je sedaj stalno na repertoarju ljubljanskega in zagrebškega gledališča. Posebno priljubljen pa je iz te opere „intermezzo“, kateri je gotovo znan vsakemu Slovincu, ki se le količkaj zanima za glasbo. Drugo operno delo je zopet „Stara pesem“, katera se je uprizorila l. 1899. prvokrat v Zagrebu in potem takoj tudi v Ljubljani. Zadnje njegovo delo je opereta v treh dejanjih „Amaconke“, katera se je občinstvu zelo priljubila. — Ob tej priliki naj omenimo tudi ozkosrčnost ljubljanske cenzure, ki je v operetinem besedilu prav nečloveški mesarila s svojim rdečilom. Vsa imena so se skoraj morala črtati in celo v naslovu je morala odpasti ena beseda. — Izmed krajših del ne smemo pozabiti koračnice „Mladi vojaki“, katero je komponiral Parma za narodno žaloigro „Rokovnjači“. Ako bi ne bil Parma nič drugega komponiral, kakor samo to koračnico, bi bilo ostalo vendarle njegovo ime stalno na

jeziku našega naroda, kajti „Mladi vojaki“ se pojo in igrajo povsod, kjer se čuje slovenska govorica. Sedaj pripravlja skladatelj zopet novo večje delo, katero bo kmalu ugledalo beli dan na slovenski ali hrvatski pozornici.

Viktor Parma je pravi tip vedno veselega, zabavnega družabnika. Po materi, hčerki majorja francoske vojske izza časa Napoleona I., je podedoval ono okretnost in ljubeznivost, ki je priznana last francoskega naroda, po očetu, rojenemu Slavoncu, pa krepak značaj. Parma je sedaj v najboljši dobi in slovenski narod sme pričakovati od njega še mnogo lepega. Dal Bog, da nam vrli skladatelj ostane še dolgo, dolgo čil in zdrav in podari slovenskemu narodu še mnogo tako krasnih del, kakor mu jih je naklonil dosedaj.



Mordá . . .

Čez daljnje vasi, čez zelena poljá
se fantovsko petje glasi,
po beli tam cesti marširajo
prav kakor na vojsko bi šli.

In šopek na prsih in radost v očeh,
ponosno vsi ukajo v svet,
in njihove pesmi razlegajo pač
se tja čez vasi devet.

Tam v koči pa mamica sama kleči
pred križem, kjer On je razpet —
Njej bil sin edinec je zadnja pomoč,
in mordá — ah mordá ji je vzet.

VEKOSLAV SPINDLER,



Višji vzori.

(Rinaldo.)

Pred župno cerkvijo v G. je stala precej številna družba hribolazcev. Bilo se je jedva zdanilo, in tam na vzhodu se je vzbujal in vstajal izza rdečkastorožastih pernic poletni dan ter obetal našim junakom mnogo vžitka. Že prejšnji večer so došli bolj oddaljeni udeleženci, da bi se mogel izlet vršiti na vse zgodaj zjutraj, ko je hoja najprijetnejša. Cilj jim je bil Triglav Savinskih planin — Mrzlica s Hausenbichlerjevo kočo.

„Pojdimo!“, zaklical je domačin Š., ko je bila zbrana vsa družba.

Med veselimi pogovori so hiteli naprej. Kmalu so bili zunaj vasi, odkoder je peljala pot po gozdu polagoma navkreber. Na čelu sta stopala dva dijaka, noseča v velikih nahrbtnikih potrebni založaj. Za njima se je uvrstil jurist Medved sè svojo spremljevalko Zoro Zlatičevo, učiteljico iz bližnjega trga. In tako se je razporedila cela vrsta veselih turistov, ki so po dva in dva krepko speli po strmi gorski poti. Ali je hotel slučaj, ali kaj, skratka, ostala je brez spremljevalca šestnajstletna Zdenka Dobnikova, hči višjega poštnega uradnika v C. V tem prihiti po bližnjici bogoslovec Zdravko Hribar, se ji predstavi in pridruži.

Bil je v nemali zadregi. Zabavati mlado dekle, ki se je ravno razvijalo kot popek divne vrtnice v bujno cvetočo rožo, a se obenem ne dotakniti tistih strun, iz katerih donè akordi ljubezni in mladostnega veselja, to je malo težavna

uloga. Že je hotel, da kaže strog, filistrski obraz, ali neugnana Zdenka, kateri je položaj njenega tovariša očitno ugajal, je znala napeljati besedo v tak tir, da se je kmalu vnel med njima živahen pomenek . . .

Stopali so višje in višje. Drevje je čakalo v neki skrivnostni tišini, le zdajpazdaj je zavel lahen vetrič, in listovi so zašumeli, kakor bi se vzbudilo v njih sladko hrepenenje, kakor vzplujejo iz tihih, zadušeni src novi občutki nove nade.

Silijo na dan, ti jih tlačiš z neusmiljeno roko nazaj, a zopet in zopet se ti vkrade tak biser, pronikne iz globočine tvoje duše in se prikaže neopažen na površju ozirov, hoteč ti prekrižati tvoje trdne sklepe in visokoleteče načrte . . .

Po košatih vejah pa so žvrgoleli neumorni jutranji pevci slavošpeve krasnemu jutru.

Družba je dospela na gorski travnik. Po Savinski dolini je ležala gosta, umazanobelkasta megla, ondi za hrvatsko mejo pa se je rdečilo obnebjje, in kmalu je vzplavala izza koničastih gorâ veličastna solnčna obla. Novo življenje je potrkalo pri naših izletnikih, in rade volje so mu odpri svoje hrame. Prosteje so se jim dvigala prsa, sè slastjo so dihali vase sveži, gorski zrak. Iz mladostnih grl pa je zorilo „Domovina, mili kraj“.

Mogočno se je razlegalo petje po planini in odmevalo nazaj od bližnjih gorskih grebenov.

Zdenka je snela klobuk, in lahka jutranja sapica ji je božajoče objela mehki valuti lepih kostanjevih las, da so se malce vznemirili. Od hitre hoje ji je zaplula rdečica cvetoči obraz in od jutranje vlage so se ji porosile oči.

Tako je stala na planici poleg svojega tovariša, brhka in živa kot gorska vila.

Bila je krasna mladenka ta Zdenka.

Tedaj pa se je ozrl v njo. Pogledal ji je v sanjave oči in se zdrznil.

Zazdelo se mu je naenkrat, da je postal kakor čez noč prerasel grob ali zapuščena grajska razvalina. Krog in krog njega se ovija bršljan, vse brsti, cveti in se veseli življenja, samo v njem ni vstajenja, ni prerojenja.

Glej, kamor se ozreš bujna pomlad sè svojimi tisočerimi čari, povsod veselje in prostost! Sami radostni obrazi, prosta srca, polna oživljajoče ljubezni! In kaj hočeš ti med njimi? Živiš jim življenje tuje, nepoznano, da, dozdevaš se jim nerazsoden, poln ozirov in predsodkov, smešen — — —

Vse to je občutil Zdravko v onem trenutku, in za hip so ga obvladali nemili občutki, oglasil se je v njegovi duši uporen glas. Leglo mu je nekaj kakor svinčenatežka megla na srce, in v očesu, ki je gledalo še maloprej tako trezno v svet, zaigrala je solza . . . Toda hitro se je ojunačil in nevoljno zmajal z rameni.

Ali bistremu Zdenkinemu očesu ni ušla ta izpremembra. In čudno. Ni zazvonel njen srebrni, nagajivi smeh v tihi gozd, izginil ji je temveč z rožnatih usten, in skoro nekako boječe se je obrnila k njemu ter tiho pripomnila, ko so nadaljevali pot:

„Kaj Vam, je gospod Hribar? Ali mogoče niste srečni v svojem poklicu? Ah, gotovo ne! — Čemu se pač trudite, čemu se žrtvujete radi par malenkostnih ozirov? Premislite si še, dokler je še čas! Vi se svojimi nazori nikdar ne boste našli med kolegi pravih prijateljev, ki bi Vas razumeli. Samevali boste — — —“

„Ne, gospodična!“ povzel je Zdravko. „Oprostite mi, da sem se udal za kratek čas mehkužnim občutkom. Ej, sicer gledam prosto in trezno v svet! Jasno načrtano imam pred seboj pot. Krepko stopam po njej, in ne odvrne me nobena sila od mojih načrtov. Mislite, da sem nesrečen — ali vprašam Vas: Kje najdete več zadovoljnosti in sreče, ako služite svojim sebičnim željam, ali ako se žrtvujete za svojega brata, hoteč vsaj njega osrečiti? Toda gospodična aiste rojena kakor jaz pod borno kmetsko streho, Vi ne

poznate žuljev in težav, ki tarejo naše slovensko ljudstvo. Vse to ste dosedaj zrli samo iz daljave, in zato se Vam bodo mogoče moje besede zdele čudne, neznane in težke. Ali jaz sem videl te mukotrpne obraze, slišal vzdihne težko obremenjenega naroda, in tedaj se je rodil v dnu moje duše trden sklep, žrtvovati srečo, ki mi jo nudi pomlad življenja, za ta ubogi narod. Potreben je môž, da ga bodo branili oblastnežev, ki mu hočejo izpiti zadnjo kapljo krvi, da mu bodo vlivali tolažilni balzam v njegove odprte rane. Hočem postati pravi duhovnik — demokrat. Dvomite, da bom vztrajal na tej poti? — Ali Vi gledate samo moje resno oko, vidite samo moj strogi obraz, da, toda moje notranjosti, te ne morate občutiti. — Ha, kaj to, če se včasi protivi srce temu duševnemu toku. Saj je že davno izgubilo svojo moč. Naprej hitim po tem kršnem potu, naprej do ciljev, do zmage, naj se mi zabada trnje v noge, naj se upira vse mladostno hrepenenje, naj se rdeči ostro kamenje moje poti od gorke, srčne krvi . . .“

Ni popolnoma razumela vseh njegovih besed, ali slutila je, da ji govori o nečem, ki ji je bilo do sedaj tuje. Pa bilo je nekaj velikega, kar je presegalo njene moči. Skoro se je vstrašila te govorice, ker se ji je zdela robata, nedostojna.

Kje je tu mičnost in lepota življenja, tisti topli dih pomladanskega dne, kje tisto vse oživljajoče solnce ljubezni? Samo pusta, daleko se razprostirajoča prerija, ki jo neusmiljeno žgó opoldanski žarki, prerasla na vse strani z bodečim trnjem. In preko teh ovir in nevarnosti hoče iti zmagovalec. — In kje je tisti cilj? Je-li vreden zatajevanja in boja?

Hotela je ravno nekaj ugovarjati, ko prispeta iz razoranega kolovoza na mali parobek, s katerega se je odprl čaroben razgled.

Rodovitne doline z zelenimi travniki in dobro obdelanimi njivami, na kojih se je zibalo in valovilo zlatoklasno žito, med bogatimi sadonosniki prijazne in vabljive vasi slovenskega

kmeta. Ondi malo bolj proti severovzhodu zeleno Pohorje in slovenjebistriške gorice. Zemlja slovenska in vendar ne slovenska — kajti tujec je njen gospodar — zaslužjena je! Kdo bi se ne napil ob tej krasoti omamljivega vina domovinske ljubezni?

Zdenka je ploskala z rokami veselja nad nepopisnim užitkom, a ko se je ozrla v njega, ki je z neko sveto radostjo zrl doli v dolino, razumela je naenkrat prejšnje njegove besede.

Da, tu je vzrastel, na teh domačih tleh, tu mu je rodni dom v preprosti vasici. In ta zemlja, krasna slovenska zemlja, ta ga je dojila na svojih prsih, mu je vlivala v mehko, sprejemljivo srce svoje občutke, svoje mišljenje, ga je napolnila s svojimi glasi. Iz neusahljivega njenega vira je zajemal navdušenja in ognja domorodne zavesti. In tisto blato, ki ga je nametal tupatam stranski človek na ljubeče materine grudi, vžgalo je njegovu duši brezmejno sovraštvo in stud do vsega, kar je omazanega in sirovega, oholega, tujega . . .

Želela si je stati na strani njega, ki je s tako mladostnim žarom gorel za svoje vzvišene ideale. Podpirala bi ga pri njegovem delu v trudih in naporih, in kedar bi prišel domov utrujen in zdvojen, otrla bi mu sè svojo alabastrsko desnico znojne srage, razgnala z iskrenim poljubom oblak razizmučeno čelo . . . Tedaj pa se je spomnila, da ju loči nepremostljiv prepad, da ji ni dovoljeno-gojiti kakšnih nad . . .

Globoko jo je zbolelo pri tem spoznanju, ali premagala se je.

Pri koči se je razvila živahna zabava. Vnela so se srca, in napivalo se je domovini in njenim zaslužnim možem. Skoro vsak se je smatral pozvanim, da izpregovori nekaj v prid slovenskega naroda, ali tudi svoje osebne časti. —

Veselih src so se vračali z gore.

Solnce se je bližalo zatonu. Vrhove Savinskih planin je oblival ognjen žar, da se je videlo, kakor bi bil en sam

velik kres. Zdenka je bila resna in otožna. Na razstanku podal ji je še prijateljsko desnico in tišje spregovoril:

„Gospodična Zdenka, ostanite srečna, ali če pridejo kedaj nad Vas prevare, če se porodi tedaj v Vašem srcu žalost po minljivi osebni sreči, ne zdvajajte! Spomnite se njega, ki je v rani mladosti nastopil trnjevo pot, da išče in najde vzvišenejšo in popolnejšo srečo kot je varljiva sreča posameznika, da osreči svoje ubogo ljudstvo in s tem tudi samega sebe!“



Spomin.

V življenja zapuščenih dneh
so tvoje roké me objele —
oči so mi tvoje žarele
v življenja zapuščenih dneh.

Sred širnih, molčečih poljan
mi vzišla je fata morgana,
ko tvoja me duša je vdana
vzljubila na véliki dan.

VEKOSLAV SPINDLER.







LIECK JOSIP: HREPENENJE.



Črtica o severnem tečaju.

Spisal inžener **Ferdo Lupša.**

Pod imenom „arktične ali severne pokrajine“ so zastopane vse dežele in otoki, ki leže onkraj severnega tečajnika ($66^{\circ} 33'$ sev. širine). Izmed vseh krog tega tečaja ležečih, do danes odkritih dežel ne seže nobena čez $84.$ stopinjo, tako da je krog tečaja še nad šest stopinj našega planeta nam popolnoma nepoznanih, ker tu še do današnjega dne ni stopala človeška noga. Med nekoliko raziskane dežele severno tečajnih pokrajin pa spada med drugimi celi kompleks otokov ob severni Ameriki, ki se razdeli zopet med seboj v različne kope. Prva, južno-zahodna, obseza Banksovo deželo (ali Beringov otok), Princ-Albertovo, Wolastonovo, in Viktorija-deželo, ki pa so združene v enem otoku ter kralj Viljemovo deželo, kjer je Franklin našel s 129 mož svoje ekspedicije v drugi četrtini preteklega stoletja tragični konec in kjer so potem Mac Clure (1850), dr. Rae (1854), Mac Clintock (1857) in drugi neutrudno delali in nam mnogo novin donesli. Druga kopa se imenuje Baffinov arhipel, kojega glavni otoki so Princ-Walesova dežela, Nordsomerset, Cockburnova dežela, Nordgallovay, Foksova in Cumberlandova dežela, Meta incognita ter Bothia Feliks, kjer je Ross (1831) odkril magnetični severni tečaj in sicer pod $70^{\circ} 5'$ sev. širine in $96^{\circ} 46'$ zahodne dolžine od Gr., katerega pa hoče zopet neki mlad Šved, Raold Amundsen, ki je v poletju 1903 proti severu odplul, vnovič odkriti, ker

dognalo se je, da je ta za znanstvo velevažni tečaj tekom 72 let od Rossovega razkritja svojo lego spremenil. Tretja kopa je dobila svoje ime po slavnem Parryju, katere glavni otoki so: Norddevon, Cornvalis, Barturst, Melville in Prnc-Patrick. To so jako puste in ob severnih obrežjih še popolnoma nepoznane dežele. Četrta in zadnja kopa obdaje vse ostale visoko v sever ležeče otoke, ki mejijo na velikansko cirkumpolarno ledovje, koder še ni nikdar stopala človeška noga. Glavni otoki so: Nordlincolu, Elesmere-, Grinelova in Grantova dežela. Tudi tukaj so skušali mnogoteri zasledovalci svojo srečo, posebno dr. Hayes (1860), ki je došel ob zahodnem obrežju Elesmerove dežele do $81^{\circ} 35'$ sev. širine, kateri prostor je imenoval kap Lieber. Tudi Stefenson in Nares (1875) sta dosegla tukaj $83^{\circ} 7'$ sev. širine. Nekoliko v zahodu pa je tudi v novejšem času (1898—1902) Sverdrup žel obilen sad neizmernega truda.

Na vzhodu teh tukaj navedenih dežel leži Groenlandija. V sredini te dežele vzdigujejo se visoki hribi in griči z neizmernimi ledeniki (največji je Humboldov ledenik). Čeravno je število zasledovalcev ob vzhodnem kakor zahodnem obrežju precejšnje, vendar nam je do današnjega dne še ostal ta „beli kontinent“, če smem Groenlandijo tako imenovati, zelo nepoznan. Dr. Kane (1853), dr. Hages (1860), Hall (1871), Peary (1898—1902) itd. so raziskavali z veliko pozornostjo zahodno obrežje, drugi zopet, kakor Gieselke (1806), Scoresby (1822), Nemška ekspedicija (1869—1870) trudili so se ob vzhodnem doseči njih cilje. Toda vsem tem, kakor tudi Nordenskjöldu (1870, 1883), ki je skušal prodreti v znotranje dele ter pozneje Nanzenu (1888), ki je celo prekoračil Groenlandijo od vzhodnega do zahodnega obrežja, se ni posrečilo, da bi donesli pravo luč v te skrivnostne, s strašnimi prepadi obdane in za eksistenco prav neugodne dežele.

Dalje proti vzhodu slede otoki:

Spitzbergen, danes že precej poznana zemlja. Od teh otokov je Pary (1827) dosegel 82° 42' sev. širine, od teh otokov pa je tudi odplul v svojem zrakoplovu inžener Andrèe (1897) proti severnem tečaju, od koder se ni več vrnil.

Potem sledi Nowaja Zemlja, koder so se vršile marsikatero karakteristične zgodovinske dogodbe. Omeniti hočem le tragično poročilo, ki nam pripoveduje o prezimovanju Barentsa leta 1696, ko je namreč ta hrabri argonavt, kateremu so že poprej njegovi predstavljeni delali vsakovrstne zapreke, izgubil tukaj svojo ladjo ter bil primoran prezimiti, je nastopila strašna perijoda za njega in njegove tovariše. Kot zavetišče jim je služila majhna hišica, kojo so si sestavili iz materijala razbite ladje; v kurjavo so rabili na obrežje priplavljeno sibirsko šibje in lesovje. Zima je bila tako huda, da so sodi, v kojih so imeli pijačo, kar pokali, spalne vreče je obdajal debel leden okov in ubogi argonavti so ozebli tako, da niti čutili niso, ko jim je pregorelo ubovalo na nogah od ognja, krog katerega so sedeli, opozarjal jih je na to bolj vonj ko čut. Toda vkljub vsem nadlogam in težavam niso ti vrli možje obupali nikdar, in čili duh Barentsov jih je vedno vzpodbujal in tolažil. O tem pričajo besede, katere je svoj čas napisal nekdo izmed teh mož v dnevnik in se tako glase: „Skrilo se je solnce, ni hotelo namreč gledati groznih muk in težav, katere so morali prestati ti ubogi možje tukaj v popolni samoti in zapuščeni od domačih, in nebo se je pokrilo žaluje s črnim prtom. In sredi tisočerih teženj polarnega velikana je Viljem Barents piskal na piščalko ter s tem tolažil tovariše in jih vzpodbujal k novemu delu.“

Končno je padel Barents s štirimi tovariši kot žrtva polarne sfinge. Mir, s katerim je umrlo oko tega mučenika, je občudovanja vreden — imel je, tako pravi zgodovina, zemljevid pred seboj in se razgovarjal o bodočnosti in vrnitvi tovarišev v domovino! Hišico, v kateri je prezimil Barents,

je našel skoro 300 let po njegovi smrti, namreč leta 1871 kapitan Carlsen, odkoder je ta bila prenešena v Barentsovo domovino in kojo sem videl pred nekoliko leti z lastnimi očmi ob priliki nekega potovanja po Nizozemskem v Barentsovem muzeju v Haagu.

Danes Nowaja Zemlja ni več nepoznana in neugodna dežela, kajti že obstoje nekatere ruske kolonije na zahodnem obrežju južnega otoka. Pri Pomorskaji Gubi, Bjelneki in Karmakuli znašlo se je vsako leto okolu 2000 do 3000 Samojedov, ki so se pečali najbolj z lovom, preteklo leto je celo okolu 100 Samojedov tukaj prezimilo, ne da bi imeli prestatiti te ali one polarne težave.

Med Spitzbergi in Nowajo Zemljo leži dalje proti severu Franc Jožefova dežela, polna divje romantike in ledenikov, katero sta odkrila leta 1873 Avstrijca Weyprecht in Payer, zadnji je došel tukaj celo do $82^{\circ} 5'$ sev. širine. Marsikatero pomembne ekspedicije so v novejšem času ravno tukaj iskale novih potov v nepoznane nam kraje. Omeniti hočem ekspedicijo princa Luega pl. Savojen, nadvojvodo Abruzov (1899), ki je v zalivu Teplitz s svojo ladjo prezimil. Od tukaj je skušal njegov prijatelj in tovariš kapitan Umberto Cagni s pomočjo sani doseči severni tečaj, toda posrečilo se mu ni, vendar je došel do $86^{\circ} 33'$ sev. širine in to je danes najvišja točka, po kateri je kedaj stopala človeška noga, Torej je Cagni s tem prekosil Nanzenov najvišji rekord ($86^{\circ} 14'$ sev. širine) za 19 minut. Nadalje slede proti vzhodu Novosibirski otoki in Wrangelova dežela s Heraldovim otokom, in sicer v severu od Sibirije. Prve je odkril leta 1806 Sirowatskoj, a zadnje kapitan Long l. 1867. — Ob tej priliki naj mi bode dovoljeno omeniti ekspedicijo de Longa (1879), ki je v okrožju teh otokov, in sicer med 77. in 78. stopinjo severne širine dični parnik „Jeanneto“ izgubil ter sam pozneje v sibirskem ledovju tragično končal. V treh čolnih so se hoteli namreč ti argonavti, kojih število je bilo 32, rešiti v Sibirijo, toda le moštvo pod nadinženerjem Mel-

villejem je dospelo srečno v mesto Irkutsk. De Long sam in nad polovico tovarišev je padlo mukam polarnih moči. Ko je nadinžener Melville potem iskal tovariše, našel jih je že mrtve; roke mrličev so bile ožgane, kakor da bi umiraje sedeli krog ognja, in po žepih njihove obleke našli so se kosci usnja, katerega so lačni možje v njih največji bedi in sili grizli. Kako so umirali drug za drugim, o tem pripoveduje dnevnik, katerega je de Long do zadnje ure vestno pisal, le stavki malo pred njegovo smrtjo so bolj lakonični in kratki. Tako se je godilo moštvu drugega čolna, o tretjem, ki je stalo pod poročnikom Chippom, se ni nikdar slišalo.

Skoro tri leta potem so našli ob južnozahodnem obrežju Groenlandije nekatere reči potopljene Jeannette. To je dalo Nanzenu povoda za teorijo, da so te reči prišle tu sem le potom nekega še nepoznanega polarnega toka, kajti na noben drug način ni bilo mogoče, da bi dospele te reči od vzhoda preko cirkumpolarne ledene puščave proti zahodu. In z ekspedicijo, koja je na podlagi tega Nanzen (1893—1896) preko cirkumpolarnega ledovja izpeljal, potrdil je popolnoma to misel. Septembra 1893 je zamrznila njegova ladja „Fram“ ne daleč od Novosibirskih otokov v cirkumpolarni led, ki je gnal v začetku naravnost proti severu ali severozahodu. Ker pa se je končno začel polarni tok bolj in bolj obračati proti jugu in jugozahodu, zato se je Nanzen odločil s tovarišem Johannsenom ladjo zapustiti in s pomočjo sani riniti naprej do tečaja. Poveljstvo je oddal Swerdrupu ter zapustil ladjo sredi marcija 1895 z 28 psi, ki so bili vpreženi pred tri sani, dvema kajakoma, (to je čoln povzet od Eskimov) pod $83^{\circ} 59'$ sev. širine in $102^{\circ} 27'$ vzhodne dolžine od Gr. Dospela sta do $86^{\circ} 14'$, kjer sta se naša argonavta zaradi neugodnih polarnih razmer morala vrniti, toda šele prihodnje leto in ravno nekaj dni poprej kakor Fram, sta po prezimenju na Franc Jožefovi deželi dospela zopet v domovino.

Rezultati, katere je Nanzen na tej ekspediciji, katero so Angleži imenovali v začetku „lastno uničenje“, nabral, so

mногоštevilni. On je prvi, ki je meril globočino severnega morja do 4000 m, vendar je za nas važno pred vsem to, da je potrdil existenco polarnega toka, ki naj bi nam služil v podlago za vsako nadaljnje sistematično zasledovanje v teh krajih, kajti edino le na ta ali oni način s pomočjo tega naravnega toka, je mogoče dospeti dalje in dalje v nepoznane kraje, kakor sem razjasnil to že v knjigi „Die Nordpolsphinx“ (založil Dragotin Hribar v Ljubljani 1903). Da se je do sedaj tako malo doseglo, temu je krivo edino le to, ker so dosedanji argonavti hoteli, večinoma nevedoč, od zahoda proti vzhodu, to je proti temu polarnemu toku, ki jim je zmiraj staval vse s seboj prinešeno ledovje v bran, prodreti v notranje dele polarnega velikana.

Ne dostaja mi prostora tukaj opisovati natančno vseh tu sem spadajočih problemov, orisati še hočem rajši nekoliko severno tečajne podnebne in naravne razmere, kajti vsi tukaj omenjeni, kakor vsi neimenovani deli kontinentov Evrope, Azije in Amerike, ki spadajo v okrožje tečajnika, imajo zanimive posameznosti, ki se drugod ne najdejo nikjer na naši zemlji. Zaradi velike poševnosti solnčnih žarkov zapazimo tukaj pred vsem interesantno razsvitljava in razdeljenje dni in noči tekoč leta. Ob času, ko sta pri nas dan in noč enaka, to je ko traja noč in tako tudi dan samo 12 ur, se na severnem tečaju vidijo solnčni žarki le nekoliko ob obzorju, torej približno tako, kakor če pri nas solnce vzhaja ali zahaja. Še-le če se mislimo od tečaja nekoliko oddaljene, lahko govorimo v resnici o pravem solnčnem vzhodu ali zahodu. Če se potem solnce na nebesnem oboku premika proti nasprotni poli, tedaj izgine za opazovalca na severnem tečaju solnce pod obzor in še le pri vrnitvi za pol leta prikaže se dotičniku zopet — in čas razsvitljave, to je čas dneva se začne. Iz tega sledi, da sta tečaja, severni kakor južni, tista dela naše zemlje, kjer traja leto le en polletni dan in eno polletno noč. Toda čim bolj se mislimo oddaljene,

tem bolj se bližamo našim razmeram in zato je mogoče, da se v severnih krajih najdejo najrazličnejši dnevi in noči; opazovati se zamore celo to, da se vzhod in zahod solнца pojavljata v enem in istem momentu, to je, da sveti za dotični kraj solnce le mali trenotek. Iz sledečih števil se razvidi dolgost dnevov in noči onkraj tečajnika:

ob sev. širini	70°	solnce ne vzhaja	65 dni,	ne zahaja	60 dni
" " "	75°	" " "	103	" " "	95 "
" " "	80°	" " "	134	" " "	127 "
" " "	85°	" " "	161	" " "	163 "
" " "	90°	" " "	186	" " "	179 "

Iz tega sledi, da pomenja na severu dan tudi njega poletje, noč pa zimo; drugih letnih časov ni. Vendar nadomestujejo spomlad in jesen kratke perijode z dežjem in nevihtami, kakor snegom in gosto meglo. Ko se je enkrat solnce na nebesnem oboku vzdignilo dovolj, tedaj tava to zmiraj v krogu med opazevalčevim obzorjem, ono sveti jasno s svojo podolgasto podobo, toda brez gorkote in bleska, ter se da prav dobro opazovati tudi s prostim očesom, kar pri nas, kakor vsakdo zna, na noben način ni mogoče. Redkokedaj se ogreje temperatura do + 6° C; najlepši čas severnega poletja primerjamo lahko s prvimi dnevi naše spomladi. Dnevni čas se razloči pri dobrem opazovanju le nekoliko v intenziteti solnčne svetlobe, o polnoči n. pr. stoji solnce najnižje nad obzorom in sveti nekoliko z rdečkasto zarjo; voda, led in sneg blišče se potem dalj časa v vsakovrstnih vijoličnih barvah; goste megle so na dnevnem redu, kajti tudi solnčna gorkota je manjša. Kdor je navajen na zmerno menjavo dneva in noči, za tega je vse to povod nekake razburjenosti, ker ob času počitka manjka navadno gospod spanec.

Ob času poletja in dneva prebudi se tudi narava iz zimskega spanja; sneg kopni na vseh solnčnih krajih, in v nižjih širinah se prikaže tu in tam kaka rastlinica nižje vrste; severno živalstvo prične se povsod oživljati, morski

toki prihrume in dero ob skalnatih obrežjih, ledovje začne pokati in se premikati proti jugu, zalivi in prehodi se odpro. Preračunalo se je, da dovede polarni tok vsako leto n. pr. med Groenlandijo in Spitzbergi približno 3 milijone kvadratnih kilometrov ledene površine v Atlantiški ocean. To neizmerno, 1 do 6 metrov debelo ledovje ima mnogo romantičnega na sebi. Navadno obstoji iz velikanskih plošč, kojih površina meri mnogokrat 50 in še več kvadratnih kilometrov, ki plavajo z veliko hitrostjo pred vetrom ali morskim tokom.

Če trči več takih plošč druga ob drugo, tedaj nastane tukaj za opazovalca strašna prikazen, gorje ladji, ki bi bila med njimi. Na tak način so končale n. pr. ladje kakor Jeannetta, Hanza, Tegetthof in druge.

Jako interesantna arktična prikazen so ledeni bregi, kateri niso nič drugega, kakor odtrgani konci ledenikov, ki sežejo celo do morske obali. Če se od nas pelje kdo v mesecu maju ali juniju v Ameriko, ta lahko opazuje tu in tam to prikazen v nižjih širinah, seveda ne v tisti krasni podobi kakor na severu; ni še dolgo, ko so se videli taki bregi ob 48° 48' sev. širine v Atlantiškem oceanu. Kakor plavajoči potoki pokažejo se ti v najzanimivejših podobah na obzorju, podobni so visokim stolpom, izdelanim v najlepši ornamentiki, v kojih se vidijo velikanske dvorane, obeliski, grozni prepadi, dična podstrešja in kupole, altarjem podobne stene i. t. d. in vse to se blišči v nepopisljivih, vsakovrstnih barvah. Ni umetnika, ki bi nam zamogel to krasoto risati, manjkajo nam tudi besede, ki bi dale pravo podobo tega kinča severne narave!

Ker je led specifično lažji ko voda, zato se vidi približno osmi del teh bregov nad vodo, ki se dvigajo navadno 10 do 60 m visoko v zrak, tako da sežejo ti 80 do 500 m in še bolj globoko pod vodo ter imajo često premer večih kilometrov. Število, v katerem se navadno v nižjih širinah prikažejo, je precejšnje, tako je n. pr. videla ladja „Swanton“

leta 1842 pod 43° sev. širine in 50° zahodne dolžine okolu 300 takih gričev, Scoresby jih je tekom enega lova na kite okolu 500 naštel in leta 1888 je parnik „Concordia“ v kratkem času videl 78 bregov.

Taki bregi so seveda ladjam, kakor vsakemu živemu bitju jako nevarni, ker mnogokrat so tako rahli in izjedeni od solnčnih žarkov ter vodenih tokov, da zamore detonacija enega samega strela, še celo človeški glas povzročiti njih popolno zrušenje. Interesantna je prikazen, ako se taki bregi zadenejo ob podmorske skale. Conthony je videl leta 1827 tak breg, on je osciliriral in se vrtil s strašnim šumom in pokanjem, katero se je slišalo blizu 80 km v daljavo. Končno se je zrušil ter povzročil tako valovje in veter, ki je kar naenkrat prekucnil več kilometrov oddaljene čolne.

Dogodi se tudi, da ostanejo nekateri ledeni bregi kakor tudi drugo ledovje v polarnih krajih v kakem zatišju sto in stoletja. V takih najdemo često ostanke prejšnjega tamkajšnjega organskega življenja, katere nam je mnogokrat led bolje ohranil ko egiptovski grobi svoje mumije. V sibirskem ledovju, posebno na Novosibirskih otokih, nahaja se predhistorični slon „Mamut“ v velikem številu in prav dobro ohranjen. Našla se je n. pr. še v želodcu take živali, ki je že več tisoč let tukaj pokopana, popolno ohranjena hrana, vse kosti so bile obdane s prav okusno predhistorično pečenko, katero so marsikateri zasledovalci resnično tudi pokusili.

Kako pa nam arktična narava predlaga danes organsko življenje prejšnjih dob, tako bode predlagala tudi v prihodnjih dobah isto prihodnjim narodom in zato je mogoče, da bodo poznejše, morda telesno popolnoma premenjena človeška bitja ob kaki priliki občudovala našega zasledovalca, ki je padel kot žrtva polarne sfinge, kajti ravno ta neizmerno velik geografično-fizični problem je zahteval neusmiljeno tu in tam cele ladje, kri in zadnji zdihljaj hrabrih mož, ki so se podali v njih puste in strahu polne pokrajine! Za mnoge

so ravno ti nepoznani kraji ledeno pokopališče, v katerem spe večno spanje vsi, ki so tamkaj v grozni zimi in temi, gladu in obupu padli! Ni cvetlice, ki bi se razprostirala na njih nepoznanem grobu, mnogi so, žalibog, popolnoma pozabljeni in le redki so med njimi kojih ime bi svetilo ko krvavordeči severni sij v zgodovino severnotečajnih podjetij. —

Oddaljil sem se nekoliko od namena, toda natančnosti o ledenih bregih zdele so se mi važne in interesantne, vrnimo se torej zopet k podnebnim razmeram — Vse živahno gibanje traja na severu le malo časa. Solnce obseva vse prikazni postrani, ker ono tamkaj tudi po letu nikdar ne dospe na nebesnem oboku višje kakor pri nas po zimi, in komaj se je začelo to premikati proti jugu, tedaj izgubljajo njegovi žarki že zopet svojo moč, tako da se julija in avgusta prične delati nov led — arktična zima se bliža. Vsa narava dobi naenkrat zopet popolno zimsko obliko; rastlinice, ki so se prikazale, pomro in ptiči seliči zapuste v velikanskih trumah te kraje, le kralj tečajnih živali, beli medved, ne brigajoč se za mrzlo okolico, sprehaja se ponosno po svojem kraljestvu; na nebesnem oboku se pojavljajo vsakovrstne zanimive prikazni, tu se vidijo fantastične podobe v marsikaterih barvah po oblakih in meglah, zračne prikazni so torej na dnevnem redu — postranska in nasprotna solnca in meseci, krogi, krone in enake prikazni se vidijo. Dogodi se, da svetita solnce in mesec obenem in z isto intenziteto, kar povzroča neko posebno magično razsvitljivo vsej naravi.

In ko je nastopila polarna noč, tedaj se spremeni vsa narava zopet v romantično ponočno scenerijo. Toplomer pade povprečno do — 35° C, pa tudi — 50° C, so že morali prestat (navadno le meseca januarja) marsikateri zasledovalci. Sedaj se pričnejo širiti čudovitosti polarne noči, vlada sicer noč, toda tema ni enakomerna. Mnogoštevilne zvezdice svetijo v svojem nenavadnem svitu in mesec pošilja svoj čas blede, čisto luč na ledovje in sneg. K temu se pridruži ča-

robni severni sij, ki se kaže osuplemu opazovalcu v najrazličnejših podobah ter vznemirja magnetično iglo osamelega potnika.

Končno si še oglejmo nekoliko narod, ki prebiva razun nekaterih manjših po vseh teh krajih raztrošen, in to je narod Eskimov. Skoro vsi okolu tečaja bivajoči narodi žive pod istimi pogoji življenja, kar velja n. pr. o Samojedih, Čukčenih in drugih, skoro isto velja tudi o narodu Eskimov. Po katerih krajih stanujejo ti ponajveč, to še ni dognano. V večjih množinah raztrošeni so se našli ob zahodnem obrežju Groenladije n. pr. v vasi Upernavik, Etah i. dr. in po nekaterih krajih severnoameriških otokov. Proti severu so se našla njih bivališča celo na otokih Nordlincoln, Waschingon, Grinel in Elesmere, to je ob 80. stopinji sev. širine. Zanimivo je posebno to, da se Eskimo sami imenujejo „innuit“, kar nič drugzega ne pomenja kakor „mož“. Ime Eskimo dali so jim sovražni sosedni narodi in izhaja iz besede „eškimak“, to je „narod ki vživa sirove ribe“.

Oboji spol je krepek in močan ter prav lepih in dičnih rok in nog, rasti pa precej majhne (130 do 140 cm); obličje nekoliko ploščato, lice malo izbočeno, oči majhne in globoke ter črne. Nos je širok, ušesa precej dolga, v katerih nosijo različni kinč; usta so normalna in ustnice tanke. Lasje so črni in debeli in pri moških so brke prav redke.

Noša Eskimov je za severne kraje jako prikladna; obleko nosijo dvojno, spodnjo in zgornjo, razloček med obema je le ta, da imajo pri spodnji kožuh obrnjen proti telesu in pri zgornji ravno nasprotno. Po letu rabijo kot zgornjo obleko, posebno pri lovu tudi, primerno izdelana čreva kitov in morskih psov. „Vulguti“, to je torba za tabak, pipo in ogenj, pri nekaterih narodih ob pasu privezana, ne sme manjkati. Ženska obleka se skoro nikjer ne razlikuje od moške.

Eskimo stanuje v utici, katero si je sestavil iz kamenja, zemlje in ledu ter jo z mahom povsod dobro zamašil in s kožami

pokril. V strehi se nahaja majhna luknja, skozi katero odhaja dim, istotako so v stenah majhne odprtine, v katere se namesto šip razpno navadno le čreva kitov ali morskih psov ter služijo kot okna. Vhod je jako nizek in dolg, tako da se Eskimo mora skoro skozi njega po trebuhu plaziti, predno dospe v notranji prostor, v katerem se ob straneh nahajajo ležišča za posamezne ude cele družbe. V sredini tega prostora je videti nekoliko zloženega kamenja, na katerem gori tu in tam ogenj. V svetilko jim služi isklesan kamen v katerega se vlije nekoliko ribje masti in v kojem se moči mah, da se potem užge, ko se je olja dovolj napil. Ta svetilka greje ob enem utico ter suši premočeno obleko.

Proti tujcu, ki išče v njihovi družbi prenočišča, so Eskimo jako gostoljubni. Sprejem je približno sledeč. Najpoprej se da tujcu najboljših jedil, kakor kitova mast ali sirove, na solncu posušene ribe; potem sledi ples pri petju v prav monotonih potezah in melodijah in brez vsakega ritma, kar je tudi vzrok, da se jih je jako težko naučiti. S tem skušajo vsi kolikor mogoče tujca zabavati. Potem mu prinese vsak neko darilo in bilo bi prav napačno odkloniti tak dar, čeravno pričakujejo vsi Eskimo prav gotovo revanže.

Ob vsakem potovanju se Eskimo poslužujejo lesenih sani, ki se razlikujejo po obliki od vseh narodov, dolge so približno 3,50 m, 60 do 70 cm visoke in do 60 cm široke ter so ob sprednjem koncu navzgor zakrivljene; obtežijo se lahko s 300—400 kg. Velikega pomena je tudi kajak, to je prav lahek čoln, katerega obok je povsod prevlečen s kožami morskih psov ter ima majhno odprtino le tam, kjer sedi veslač. S takimi sanmi, pred katere vprega izurjene pse, ter s kajakom hodi Eskimo tudi na lov in ribarenje in ker mu primanjkuje navadno pripravnega orodja (njegove harpune, sulica, loki so izdelani navadno le iz pripravljenega lesovja, kosti in mišic morskih psov ali kitov), treba mu je k temu tudi mnogo bistrouma. Daljave, katere Eskimo prepotuje, so tu in tam velikanske, tako so bili n. pr. svoj čas

narodi ob Hotham-zalivu tudi poznani na kap Lisburne; velike snežene planjave so njih pravi element. Na saneh prepotuje često do 150 km na dan, in če ga doleti noč, tedaj se zavije v kože ter spi na prostem ravno tako kakor bi bil v lastni utici doma.

Želja po mnogoženstvu je jako razširjena in da se dekleta skrivaje odpeljejo, dogodi se šestokrat. Ljubezen do otrok je velika, toda skrb za nje se ravna po spolu, z dečkom n. pr. ima cela rodbina veliko in nepopisljivo veselje, toda dekle se povsod, v prvi mladosti kakor pozneje prezira od obojega spola in dogodi se, da stariši celo žalujejo pri porodu kakega dekleta. Otrokomora in menjavanja otrok, pri divjakih nekaj precej navadnega, Eskimo ne pozna. Visoka starost ni častna, in tudi so redki, ki žive danes do 35 ali 40 let. Umrli se ne pokopavajo, ampak z vsakovrstnim vresjem, kožami in drugimi primernimi rečmi se truplo mrliča na nekem prostranem prostoru pokrije ter kolikor mogoče obvaruje pred napadi divjih zveri. Najbolj spoštovani osebi sta duhovnik (zdravnik) in narodu prijazni čarobnik (angelok), ki sta takorekoč svetovalca cele družbe. Povsod preganjani pa so takozvani sovražni čarobniki, katerim pripisuje Eskimo vsa huda dela; taki ljudje se tudi povsod more in ubijajo.

Jezik Eskimov ima mnogo dolgih in združenih besed, tako se reče n. pr. „on živi“ „innuvoc“, ta beseda pomenja obenem tudi „človek“, in „innuksisivavoc“ „on je človek kakor ta v Groenlandiji“. V novejšem času so se začeli posebno narodi ob zahodnem obrežju Groenlandije izobraževati in civilizirati. Interesantno je slišati, da je misijonar Samuel Kleinschmidt, ud misijonarske štacije Neu-Herrenhut blizu Godthaab-a, sestavil gramatiko za ta narod, in leta 1861 otvoril je Eskimo Lars Möller prvo tiskarno v Groenlandiji, kjer izhaja edini časopis Eskimov pod imenom „Nekaj, kar je zato, da se bere, pripovedke, ki so vredne, da se poslušajo“. Dolgo časa je bil ta Möller urednik, ilustrator in upravnik ob jednem, a pozneje je prejel njegov sin različna

opravila. Da je nastal tukaj med tem zapuščenim in v najneugodnejih razmerah živečim narodom že ta napredek, to je zaslužek dr. H. Rinka, ki je dal mladega Eskimo v Kopenhagen-u v tiskarstvu izučiti ter ga je po 8 mesečni dobi učenja poslal zopet v Groenlandijo, da osnuje omenjeni časopis.

* * *

Kakor se vidi so bile v zadnjih perijodah arktične zgodovine tu se razprostirajoče pokrajine one, v katerih se je veliko žrtvovalo, ne da bi se primerno toliko tudi doseglo. Tukaj pa ni bila, kakor bi si lahko marsikdo mislil, morda morda radovednost in strmenje, katero povzroča navadno vsak glas iz severa, ampak potreba znanja o resničnih in gotovih razmerah v okrožju tega tečaja, ker te z večnim ledom prevlečena vendar tudi z mnogimi krasotami obdarovane pokrajine mejijo celo do dežel, kjer vlada že sto in stoletja civilizacija, zato je tisti čut, ki navdaja može pri raziskavanju sam ob sebi razumljiv. Preiskavanje arktike je iz znanstvenih kakor praktičnih vzrokov potrebno in resnično lahko opazimo, kako lepo in krasno se je začelo znanje in zanimanje po tem polju razvijati!

Če tudi še dosedanje ekspedicije niso zamogle rešiti občnega vprašanja „severni tečaj“, vendar nam zgodovina priča, da človeški duh ne bode miroval predno se ne doseže, cilj, katerega zasleduje človeštvo že nad štiri sto let. Naloga naše generacije je torej ta, da vse to, kar so nam pridobili predniki ravno v isti meri povekšavamo. To je naša dolžnost! In ako se držimo vzgleda, katerega so nam dali stari argonauti le količkaj, tedaj lahko rečemo: Moment v katerem bo občudovalo človeško oko severni tečaj ni več jako oddaljen, kajti učenjaki trde da se je pot ki vodi v kraje, kjer vladajo skrivnosti polarne sfinge, že deloma našla!

Vaška noč.

Sinoči po naši vasi
si fantje zapeli so
in k ljubicam svojim pod okna
radostno hiteli so.

Aj to je bilo prepevanje
in ukanje celo noč —
in celo noč plavali glasi so
mimo tihih koč.

A jaz sem sam, brez ljubice stal
sredi cvetnih poljan,
na nebu pa zvezdice sanjale so
nebeški svoj san.

In duša zahrepenela
mi po družici je,
mogočno mi zadrhtela
po pravi sestrici je.

Ki bi lajšala njene samote bolest
in jo spremljala vse dni
skozi bede pekel in radosti nebó
v nedolžne, božanske sni.

In dalje po vasi prepevali
so fantje si na glas —
In moje srce je začutilo,
da zdaj je ljubezni čas.

VEKOSLAV SPINDLER.



Našla sta se.

(Spisal **Radovan.**)

V inoroden kraj so Zlatice, ki so bile zlasti v prejšnjih časih poznane ne le samo po teh krajih, ampak tudi po Gorenjskem, od koder so prihajali vinski kupci v obilnem številu kupovat vina med zlatiške vinogornike.

Na vzpetem griču opaziš med kmetskimi hrami enonadstropno hišo, lastnino profesorja Stanjaka, ki je bival v bližnjem mestu. Vilica ima sedaj druge prebivalce, odkar se je pred kakimi štirimi leti preselil njen prejšnji lastnik, profesor Stanjak v zeleno Štajarsko.

* * *

Bilo je vročega dne popoldne. Nikjer ni bilo videti oblačka, ki bi mogel vsaj deloma vzbujati vinogornikom nado, da se vendar prevrne vreme. Vsi so ga menda brez izjeme želeli, kajti zemlja je jela kar pokati prevelike vročine; še tisto malo studencev, ne vštévši luž, v katerih so se oglašali pod noč zategli glasovi njihovih prebivalcev, je skoraj popolnoma usahnilo. Ljudje so morali hoditi ali v dolini po vode, ali pa si gasiti žejo z vinom. In zadnjega jim ni bilo treba pripovedati. Pogostoma se je slišalo med gorskimi kočicami na boj pozivajoče petje, pomešano s poskočnimi napevi, ki so naznanjali, da vinogornika ne mine dobra volja dokler ima kaj vina v hramu.

V Stanjakovi vinici je bilo vse živo. Zdaj se je slišal zapovedujoči glas gospe Ane, sedaj ropotanje in rožljanje s kuhinjsko opravo, piskrčki, valčki in drugimi pripravami,



S. MAGOLIČ: OB SAVINI.



katere je vzela gospa kot dobra gospodinja seboj. Vedela je, da jo obišče ta ali ona prijateljica v njenem letovišču; prva skrb ji je torej bila, da bi jih zadovoljila. Vedela je, da se njene prijateljice nič kaj ne odlikujejo po oni ženskam tako potrebni lastnosti, katero so pa naše Eve izbacnile iz svojega bon-tona, — mislim — po molčečnosti. Da bi pa ona, soproga občespoštovanega profesorja Stanjaka ne mogla prenesti.

Lepa je bila, ko se je tako urno obračala krog preprostega ognjišča in ji je ogenj razžarjal ljubki obrazek.

Bila je hči nižjega uradnika, ki je štel poleg nje še petero takih mičnih obrazkov za svojo lastnino.

S profesorjem Stanjakom se je seznanila ta čas, ko je bil ta še suplent na gimnaziji glavnega mesta. Njeno preprosto vedenje mu je ugajalo in ni čuda, da jima je v srcih vzplamtela vroča ljubezen, katere ni kar nič oviralo, da je bila gospa Ana za deset let mlajša. Stara teta, pri kateri je bivala Ana, ji pa tudi ni branila. Pred petimi leti pa je bil gospod profesor Stanjak premeščen na našo gimnazijo. Bog ju je obdaril s hčerko Marico, ki je bila duša vsemu družinskemu življenju. Vez, ki ju je prej spajala, postala je sedaj še tesnejša.

„Mama, mama! Draganov Jožko je tu, ima nekaj za te, hočem ga dovesti sem,“ zaklicala je Marica, prihitevša iz vrta, kjer je prilivala cvetlicam.

„Veš, tako se sramuje. A jaz ga že dovedem.“

Radovedna je stopila gospa Ana v vežo, kjer je vlekla Marica bosopetega kmetskega dečaka za srajčni rokavček.

„Noče iti; šele, ko sem mu obljubila belega kruhka, — veš, sladkorja še maral ni, — sem ga spravila čez prag. Sedaj se pa ti pomeni ž njim, jaz grem po svojih opravilih“, dejala je resnobno mala ter stekla v vrtec, hudomušno se smejoč prašnemu dečku. Ta pa je izvlekel iz rute belo pisemce ter dejal, da ga je poslala mati s tem pismom že zjutraj, da pa se je malo zamudil v gozdu, kjer je iztaknil ptičjih gnezd.

Hipoma je zapustila boječnost malčka, ko je videl priljudno gospo. Ta pa je odhitela v sobo ter odprla pismo. V njem naznanja soprog, da je prišel sinoči Ivan Sanec, sin njegovega rano umrlega prijatelja. Danes popoldne jo prideta oba obiskat. Gospod Ivan ostane nekoliko časa pri njih na počitnicah. Torej bi bilo dobro, če bi mu pripravila gospa Anka za ta čas stransko sobico z razgledom v dolino.

Radovedna, kakor vse ženske, stala je gospa Ana nekoliko časa ugibaje, kakov naj je neki sin soprogovega prijatelja. No, mož ji ni nikoli pripovedoval česa o kakšnem varovancu.

Odhitela je na vrt, kjer je bila na konci stezice spletena iz trt mična lopica.

Po leti je bila pravi dar za vrtine prebivalce. V vročih dneh se je zatekala sem gospa Anka in mala Marica, zlasti pa se je priljubil ta prostor gospodični Vidi, Ankini sestri. Po več ur na dan je presedela Vida, sedeča v tem zatišju ter čitala knjige, katere je prinesel gospod Stanjak za njo in ženo.

Vida se je preselila po Anini poroki k teti. Kot druge hčere revnih očetov se je tudi ona obrnila v učiteljšče, kjer je prebila mučna štiri leta. Tedaj pa se je spoznala s pravnikom Ivanom Sancem. Dasi ni prišlo do onih blaženih trenutkov, ko dihne žarna devojka svojemu ljubemu s trepetajočim in razburjenim glaskom: kako te ljubim, čutila sta vendar vse te radosti v iskrenih pogledih, ognjevitih stiskih desnic ko sta se srečavale na ulici. Lepa dvojica sta bila ta mirni, včasih malce sentimentalno nadahnjeni Ivan in pa mladeniške živahnosti žareča Vida.

Bilo je na neki veselici. Med povabljeni bila sta tudi Ivan in Vida s svojo teto. Dvorljivo se je priklonil Ivan strogi gospi teti, po tem pa zardeli Vidi ter je uvedel v vrste plesalcev. Po plesu pa jo je odvedel Ivan zopet k teti, kateri je med tem časom delal družbo bledoličen poročnik, ki je stanoval v tetini hiši. Jel se je prilizovati tudi Vidi ter hvaliti njeno lepoto in krasoto; kakor vsem drugim za-

stopnicam nežnega spola je ugajalo tudi Vidi njegovo govoričenje, vsaj kaj enakega ni čula iz Ivanovih ust. Nehote se jo ozrla po dvorani ter opazila med cipresami in drugim eksotičnimi drevesi in cveticami Ivana. Videla je nemo očitaje njegovo, a to jo je še bolj spodbodlo, kljubovati mu. Saj je pa tudi tako prijetno in mično dražiti svoje bitje. Vračala mu je istotako poglede, a zraven koketno se smehljala slokemu Martovcu. Čes nekaj časa se je ozrla zopet tja a njega — ni bilo. Odšel je razburjen, očitaje si, da se je spozabil ter ljubil ono, ki njegova strastne ljubezni ni vredna, ki je le brezsrčna koketa. Pač jo je vleklo srce za njim, a ostala je vendar.

Drugo jutro je dobila kratko pismece, v katerem ji je očital Ivan njeno sinočno vedenje. To pismo je bilo poslednje od njega. Spoznala je kmalu, kaj je izgubila. Iz živahne Vide postala je molčeča devotka.

Dostavši izpite, prišla je za učiteljico nekam na Gorenjsko, kjer se je seveda čutila popolnoma osamljeno. Njeno že tako slabo zdravje se je obrnilo še na slabše, da se je bilo bati, da podleže bolezni. V tej stiski je pisala svoji sestri Ani, bi je li ne hotela vzeti za par tednov k sebi v solčni dolinski svet.

Kdo je to rajši storil ko Ana, ki si je že davno želela objeti svojo dragico. In tako je prišla ona v naše mesto k Stanjškovi obitelji, pozneje pa se je preselila na Zlatiče. Zdravje se ji je jelo sicer na boljše obračati, a onega radostnega smehljaja, ki ji je prej krožil na finih ustnicah, si zastonj iskal. Iskala ni društva; ako je prišla kaka meščanka v posete, ali pa jo je prosila gospa Ana, da naj greste na povabilo k graščaku, ki je imel v vznožju gore svoj gradič, se je vedela Vida odtegniti sestrinim pozivom. Ako se je pa le morala udati, ali je kako drugače nanoslo naključje, tedaj se je vedla jako hladno, tako da jo poslej tudi niso več vabili. Sestra jo je čuvala ko majhno dete; dobro vedoča, kaj bi jo utegnilo razveseliti, če tudi za hip, se ni strašila

zaprek, ampak skušala je iztrgati svojo ljubljenko železnemu objemu letargije, v katero se je pogreznila. Sčasoma pa jo je dobila v svojo oblast, da je mogla voditi ko majhno dete.

Neznosna soparica je danes privedla Vido v lopico. Spustila se je v pleten naslonjač, dela pred se drobno knjigo ter jela čitati. A kmalu so ji jele uhajati oči po s peskom nasuti poti. Nevoljna je odložila knjigo, prsknila ob kupček peska, katerega je nasula Marica kot grobček za svojega kanarčka, ki je postal žrtev ostrih krempljev lisaste mačke. Prestrašen se je dvignil Samo, ki je do sedaj ležal na pesku in se približal svoji gospodarici. Zrl jo je, ko da bi hotel vprašati, kaj se pripetilo, potem se parkrat pretegnil, vzdignil glavo ter hlastnil po muhi, ki se mu je preveč približala.

Bilo je vse tiho.

Tam nekje v dolini se je slišalo enakomerno zvonkljanje vaške čede in posamezni vzkliki pastirjev.

Vida se je spustila v mrežnico, ki je bila razpeta med dvema stebroma, podprla si glavo in povabila dolge trepalnice. Črni lasje so se ji razpustili. Roki je imela trdno sklenjeni, sedaj pa sedaj se ji je razlil ljubek smehljaj okolu ustnic. Oh, sladki sen, ki lajšaš gorje nesrečnim, trpečim dušam! Izginil ji je popolnoma iz lica oni trpki izraz.

Gospa Ana je, prišedši na vrt obrnila takoj svoje korake proti zelenici; slutila je, da je Vida notri. Začudena je zrla v njeno snežno obličje. Solza se ji je potočila, ko je videla tu svojo sestro ter premišljevala razliko med nekdanjo živahno Vido in sedanjo. S skrbečo roko ji je vzravnila črne kodre, ki so ji zakrivali lice in jo poljubila na ustnice.

Vzbudila se je.

„Ti, Ana“, dejala je medlo. „On ne!“

„Nisem te hotela zbuditi, a, ko sem te videla, tako lepo, se nisem mogla vzdržati, da te ne bi poljubila.“

„Kaj te je privedlo ob tej uri sem; menila sem, da me ne bode nihče motil, zato — — —“

„Ni dolgo temu, kar sem dobila pismo, da pride danes popoldne moj soprog sem gori s sinom svojega umrlega prijatelja.“

„Ah, tako! — In kako se zove?“ vprašala je hlastno čez nekoliko časa Vida.

„Ivan Sanec“, odvrnila je gospa Ana.

Rdečica je oblila za hip blede Vidino obličje. Ana ni opazila te izpremembe. Slutila je sicer vzrok Vidine bolesti; sklepała pa je to iz raznih vzklikov Vidinih, kajti Vida ji naravnost ni odkrila svoje boli. Kdo pa je oni, ji je bilo popolnoma neznano.

Odhitela je zopet v vinico pripravljat se za sprejem ljubih gostov. Vida pa je ostala sama v lopici. V rokah je držala še vedno pismo svojega svaka, njene begajoče oči pa so bile uprte proti izhodu lope, kakor da bi pričakovala, da se zdajci prikaže oni, čegar ime jo je polnilo z boleščjo. Hipoma pa plane kviško ter odhiti iz zelenice naprej po beli poti. Neka sila jo je vlekla k kapelici nad Stanjakovo vilo, kjer je rada posedala vračajoča se s svojih sprehodov. V enakih trenutkih pokleknila je Vida pred Bogorodico ter ji potožila svojo bol, ki ji je trgala cvet mladega življenja. Tako tudi danes.

Po cesti proti Zlaticam pa je drčala tedaj kočija. V njej sta sedela gospod Stanják in njegov nekdanji učenec, doktor Ivan Sanec. Gospod profesor je z neumorno besedo razlagal mladeniču okolico, imenoval hribe in gore ter seveda ni pozabil, pokazati svoje vinice, ki se je kaj ljubko vzdigala med zelenimi vinogradi in gozdičem na levi. Z vidnim zanimanjem mu je sledil Ivan ter pripomnil tuintam kako besedo. Dospevši do gore, sta morala izstopiti ter iti po precej strmi cesti navkreber.

Do gozdička jima je prišla nasproti gospa Ana z Marico.

„Da ste mi zdravi in veseli!“ klical je gospod Stanják, poljubivši svojo soprogo in oklenivši se Marice, ki mu je hitela na vsa usta praviti, da je njena punčika že precej zrastle, da se nič več ne joka in tako dalje.

„Gospod Ivan Sanec, moj nekdanji učenec“, je predstavil Ivana.

„Dobrodošli! Jako me je razveselilo, ko sem dobila poročilo, da me pridete obiskat. In seveda, Vi ostanete nekaj časa tu v našem kraju?“

„Gospod profesor me je skoraj presilil, da sem sprejel njegovo ponudbo, dasi — — —“

„Idimo!“ klical je profesor.

Družba se je napotila proti vili.

Z različnimi čuvstvi je vstopil Ivan v mično letavišče. Sam ni vedel, kaj mu je bilo. Zdaj se je kesal, da je sploh obiskal svojega dobrotnika, zdaj ga je zopet vleklo nekaj siloma v prijazen kraj ter ga sililo ostati tukaj.

Gospa Ana je peljala gosta v obednico. Govorili so o tem in o onem, največ se je seveda vrtela govorica okolu Ivana in njegovega očeta, katerega je hvalil gospod Stanják na vso moč.

„Gotovo se dobro počutite v tem rajskem kraju, gospa“, dejal je Ivan.

„Istinito!“ pritrdila je gospa Ana, „uverili se boste, da je ravnal moj soprog popolnoma prav, ko je kupil lansko leto to letovišče. Sedaj domujem tukaj že drugo leto. Dasi smo v samoti, vendar ne morem tožiti, da mi je dolg čas. Sedaj pride to, sedaj ono, in tako ne preide noben dan brez zabave. No, sedaj bo pa tem prijetneje, ker pridobim takega gosta pod svojo streho“, dejala je šegavo gospa profesorjeva.

„Gospa, le bojim se, da Vas ne bodem mogel zadovoljiti v vsem.“

„A, pojdite!“ zaklical je gospod profesor. „Kaj bi tisto, taki ljudje, ko ste Vi, morali bi biti vedno veseli. Glejte,

kakor sem jaz. A, veš“, dejal je obrnjen proti soprogi, „gospod Ivan se da prositi. Le bodi brez skrbi. Tako bo še oživel, da ne bo rad šel od tod. Ej, tiha voda je deroča, hi, hi,“ smejal se je hudomušno gospod Stanják. „Bog Vas živi tu pod mojo streho,“ dejal je potem, povzdignil kupico ter nazdravil svojemu gostu. „Mislim, da Vam moja ženka kmalu ozdravi Vašo čmerikavost. Ona razume, he“, dejal je izpraznivši kupico.

„Kaj pa sedaj?“ vprašala je gospodinja. „Najbolje bode, da razkažeš milemu gostu vinico in nasade, potem se bomo pa zabavali.“

„Vi naju ne spremljate, Vi, ki Vam je gotovo znana vsa okolica. Lepo prosim, gospa, ne odbijte mi moje skromne prošnje, sicer Vam ubežim kar v mesto“, šalil se je Ivan, ki se je med temi ljudmi takoj udomačil.

„Oh, oh, saj pravim“, sopihal je gospod Stanják, „nehvaležnost je plačilo sveta, kaj Vam nisem zadosti razkazoval okolice. Seveda, seveda, mlad človek posluša raje šepetanje sladkih ženskih ustic, ko zarobljene besede nas, starih mož“, dejal je preteč Ivanu. „Idimo!“

Družbica je šla ogledat naprej vrt, nasade in gozdiček, odkoder je vodila dokaj složna pot na gore. Ivan jn gospa Ana sta šla naprej, za njima pa sta korakala gospod Stanják in njegov ponos, njegova Marica, ki je hitela sedaj praviti vse dogodbice svoje. Jožka seveda ni pozabila, omenila svoj vrtec, da je ravno tam pod ograjo zasadila nove cvetlice za svojega ateka. Gospa Ana pa je razkazovala gostu okolico.

„Tu bodele našli svojo drugo domovino, gospod Ivan“, končala je gospa. „Tu med tem preprostim ljudstvom se bodele čutili popolnega domačega. Za trdno smete upati, da Vama bodeva jaz in moja sestra pomagale radovoljno po svojih močeh, da se ne boste dolgočasiti.“

„Vi imate sestro?“

„Gotovo, pa še kako. Pazite, gospod doktor, da vas ne ujame s svojimi sanjavimi očmi.“ —

„Gospa —!“

„— in vas ne izneveri drugi. Bi se li po tem če čutiti nesrečnega?“ dejala je resno gospa.

„Jaz — jaz ne“, dejal je razbujeno ter maknil po marjetici, ki je rastla ob potu. Potem pa je, kakor bi se sramoval svoje razburjenosti, ter zopet ponudil gospi roko.

„Odpustite mi, gospa, moje vedenje; človeka prevzamejo včasih misli, ki ga otujujejo ljudem.“

„Tedaj se kesate, da ste izpovedali svoje bol“, dejala je užaljeno gospa Ana, „nas ženske vse drugače sodite, kakor smo v resnici.“

„Ne, gospa, tako hudo nisem mislil.“

„Torej ostanete tukaj?“

„Gospa, ostanem, dokler me sami ne odpodite, ker čutim, da bom tu vendar našel ono, česar sem dodej povsodi zaman iskal.“

Velja torej, gospod Ivan? Vi ostanete tu. To bode krasno. Prirejali bodemo izlete v okolico, na primer tja k oni cerkvici, — pravijo, da je jako lep razgled po sosednji bratski zemlji — zvečer pa bodemo sedeli v prijetnih pogovorih v salonu ter poslušali igranje moje sestre. Ona vam je prava umetnica, že na učiteljišču je žela priznanje za svoje umetniško igranje; a le redkokedaj jo preprosim, da stopi k glasoviru ter zaigra, Vi bote imeli gotovo več sreče.“

„Dvomim, gospa.“

„Vi da ne bi mogli! Ženske smo slabe. Par uljudnih fraz, nekaj žarečih pogledov, in proč je svoboda“, se je šalila gospa Ana. „In sestra se tudi ne bo ustavljala vašim prošnjam. Pa saj vem, da ste si svesti zmage.“

„Gospa, Vi me ne umejete. Jaz nisem eden izmed onih gizdalinov, katere ste vi tako izvrstno označili. Je-li mogoče, da bi se oni, ki mre notranje bolesti, še šalil zunanje?“

„Vi tedaj ne bi mogli več ljubiti?“

„Ne.“

„In kje naj iščem vzroka?“ Ivan je molčal.

„In ko bi našli svoj uzor, bi potem še tožili, da ne morete ljubiti“? nadaljevala je gospa Ana.

„Ne tožil bi — — a našel ga ne bom nikoli.“

„Bi li smela vprašati, zakaj ne bi bilo to mogoče?“

„Svobodno! — — — Izgubil sem ga.“

„In Vi ste obupali, da bi ga še našli, malosrčnež?“

„Da.“

„Ivo, Vi mislite, da je ugasnila ljubezen v onem vzoru do vas?“

„Gospa.“

„Vi ne bi zavrgli nesrečnice, ko bi vas prosila odpuščenja? Ne, Vi ne bi mogli biti tako neusmiljeni ter pahnti od sebe svoje sreče in uničiti srečo drugega in to radi samoljubja.“

„Kako? Vam je znano, kaj je vzrok moje in Vidine —?“

„Vidine?“ vprašala je brzo gospa Ana. „To je gotovo ta Vaš vzor?“

„Da, gospa! Vida ji je bilo ime. Bila je hči nižjega uradnika. Bivala pri svoji teti, ko sem se seznanil žnjo. Na neki veselici pa me je vrgla usoda iz višave v brezdno. Od tedaj je nisem videl.“

„Čudno, čudno“, mrmrala je gospa Ana.

„Gospa, ne moram Vam tajiti, da ste bili Vi prvi, komur sem razodel svoje gorje in torej —“

„Preverjeni bodite, da ga niste razodeli nevrednici, ki Vas ne bi umela. Pomagati Vam hočem, saj se mi dozdeva, da Vam morem.“

„Gospa, Vi mi morete povrniti izgubljeno srečo.“

„Tiho, tiho! O tem drugikrat. Utegnil bi naju slišati moj soprog; saj veste, kaki so ti profesorji.“

Dospeli so na vrh gore. Tu je stala mala cerkvica. Proti jugu je obkroževal planoto kostanjev gozdček, ki ga je zasadil prejšnji lastnik grajščine, kateri so pripadali vinogradi okolu vrha.

„Vida, Vida“, zaklicala je hipoma gospa Ana. „Oprostite, moja sestra“, dejala je kazaje proti gozdičku, kjer je bilo videti za hip visoko žensko postavo. „Počakaj vendar, gospod doktor je tu!“

„Vida“, kriknil je razburjeno Ivan. „Ne, ni mogoče, ona! — Vida“, mrmral je sam seboj.

„Ah, gospod doktor, ne zamerite ji, da se tako vede. Ona je bolna“, prosila je Ana ter vedla Ivana v gozdiček, v katerem je ravnokar izginila Vida. Ob stezici je bila napravljena klopica.

„Ah, tu je sedela, knjigo je pustila še tu“, zaklicala je gospa Ana ter sedla na klopico, kjer je ležala odprta knjiga. Podala jo je Ivanu.

„Ostaniva tu toliko časa, dokler ne prideta za nama soproj in Marica.“

Ivan je odprl knjigo. Bile so Jenkove poezije. Nehote mu je obstalo oko na pesmici „Slovo“.

Mogoče kedaj,
Mogoče nikdar;
Le roko podaj
In — Bog te obvar!

Videti je bila, da je lastnica često prebirala te pesmi.

Med tem je prispel gospod Stanjak z Marico. Napotili so se po drugi strani gorice proti vili. Proti domu grede so govorili o prebivalcih, prereševali razne novice, katere je prinesel gospod profesor iz mesta.

Mračilo se je že, ko so dospeli domov.

Gospa Ana je odhitela iskat Vido v njeno sobo. Slonela je pri oknu ter plakala. Iz daljave se je slišalo petje vasujočih fantov o —

Teman oblak izza goré
privlekel se je nad polje;
nad poljem vsredi je obstal,
nebo je čez in čez obdal.

To ni oblak izza gore,
to tudi ni ravno polje;
To misel le je žalostna
na sredi srca mojega,

je odmevalo iz doline. Ona pa je plakala.

Začutila je mehko roko na svoji strani. Obrnila se je, pred njo je stala Ana.

„Vida, kaj ti je? Govori. Čemu plakaš? Kaj te je vznemirilo, kdo te je razžalil?“ je vpraševala.

„Ti, ti — — —, tukaj! — — — Ana, ti edina me še ljubiš, ti edina!“ in strastno jo je poljubila.

„V obednici naju pogrešajo,“ dejala je Ana po dolgem molku. Otrnila si je Vida solze, ki so ji drsele po licu ter sledila sestri v jedilnico.

Mrzlo, ko da bi se nikoli ne bila videla, sta si podala Vida in Ivan roki. Med obedom sta govorila le profesor in njegova soproga. Zlasti je imel profesor veliko opraviti z Ivanom ter mu le kolikor mogoče namežikoval. Trdno je bil prepričan dobrovoljni gospod Stanjak, da občuduje Ivan njegovo svakinjo, da pa isto nekako izpod čela pogleduje, s kratka: da se med njima nekaj plete.

Zabava se le ni hotela prav razviti. Končno predlaga gospod profesor, da naj zaigra Vida kaj na glasovirju. Ko je slednjič izrazil tudi Ivan željo, da bi rad čul njeno po gospej Ani toliko slavljenjo muzikalično ročnost, se je udala ter prisedla k glasovirju.

Lahno so se zazibali prvi zvoki. Vedno burneje so se vsipali glasovi, vedno silnejše so vreli na dan, kakor divji vihar, neusmiljeno lomeč, kar mu je na poti, ne meneč se za nežne cvetke, ki so komaj odprle svoje čašice. — Vihar ponehuje. Vedno tišje in tišje, dokler rezko ne konča zadnji glas, kakor da bi se struna vtrgala.

„To je ena onih pesmi, katere igra, ko se čuti najbolj nesrečno“, šepetala je Ana Ivanu.

Davno je že utihnil zadnji zvok, a družba je še vedno molčala. Niti enemu ni hotela hvala iz grla, vsakdo je le preživo čutil globoki vtis, katerega je napravila Vida s svojo igro. Bleda v obraz je sedela poleg glasovirja, njeni snežno beli roki ste počivali na tipkah, svetla solza se je prikradla iz oči ter zdrknila po bledem licu na tipke. Nihče je ni opazil razun Ivana.

Hotel je planiti tja k njej ter ji pasti pred kolena, a zavračal ga je njegov ponos. Je-li on kriv? Ne!

Vida pa je odhitela iz sobe. Vleklo jo je tja v lopico, kjer je prvič začula, da pride on, o katerem je menila, da ga ne bode več videla. Padla je v naslonjač ter plakala.

„Proč od tod! Moj Bog, sem li toliko zakrivila, da me tako tepeš! Pravični, usmili se me, nesrečnice, ki se je spozabila le enkrat za kratek hip v svoji sreči. Sem li morala za to okusiti sladkosti prve ljubezni, da moram sedaj izprazniti do dna kupo trpljenja? — Proč od tod, proč iz njegove bližine, on me ne sme videti, da trpim radi njega. Na veke od tod, ne bom mu grenila dni, katere si je namenil preživeti tu, da preboli bolesti, ki sem jih zakrivila jaz. Kmalu, jutri — — — ne takoj, takoj!“

Skočila je kvišku. V tem so jo objele Ivanove roke. Ko je namreč opazil, da je zmanjkalo Vide, tedaj tudi njega ni več strpelo v sobi, poslovil se je ter odšel na vrt. Vleklo ga je tja k lopici. Slišal jo je plakati. Vsak vzdih ga je pretresel. Ko pa je slišal, da se mu hoče izogniti, tedaj mu je vzkipel srce, planil je tja pred njo in pozabljeno je bilo vse.

Roko v roki sta stopila v obednico. Začudena sta ju gospa Ana in profesor zrla, še bolj pa sta se začudila, ko sta začula, kaj se je pripetilo. Solze radosti so lile gospej Ani po licu, ko je poljubljala radosti se topečo Vido.

„Kaj sem dejal, kaj sem dejal, sanjavim očem ni zapupati“, smehljaj se je profesor. „No, pa da sta le oba ozdravljena. Ana buteljko, da jo izpijemo v čast zaročencema!“

Zaman . . .

V
tolažiti sem hotel
po domu hrepenenje,
ki vleklo me je s silo
tja v daljnji, daljnji jug.

Pa vzel sem sliko tvojo
in s plamenečo dušo
poljubljal jo, poljubljal
kot svojo boginjo.

In v solze se mi gorke
je zlilo hrepenenje —
In vendar s silo novo
me vleče v daljnji jug.

Ah nikdar, draga, nikdar
ne pogasi se plamen,
ki v noči je viharni
se dvignil do neba.

VEKOSLAV SPINDLER.



Razgled po svetu.

Slovenci.

V preteklem letu nimamo Slovenci ravno zabeležiti posebnih dogodkov, vendar se pa je dogodilo širom slovenskih zemlja mnogo stvari, ki bi bile vredne, da se jih spomnimo v našem koledarju.

V prvi polovici preteklega leta smo Slovenci živeli pod vtisom krvavih dogodkov na Hrvaškem, kjer je naš bratski narod vstal proti dvajsetletnemu tiranskemu vladanju bana grofa Khuen-Hedervaryja. Z orožjem v roki je moral ubogi narod braniti svoja prava proti vladi sami, ki je po navodilih madžarskih nenasitnežev dovedla deželo do popolne propasti. V svoji hudi sili se je obrnil hrvaški narod na svojega najbližjega brata, slovenski narod. Slovensko ljudstvo ni bilo gluho za ta obupni klic in pokazalo je, da se po njegovih žilah pretaka slovanska kri, da v njegovih prsih bije srce za trpinčenega brata. Na veličastnih shodih, ki so se priredili širom cele Slovenije, je protestoval naš narod proti tiranskemu zatiranju bratov Hrvatov in čuli so se ti protesti tudi na najvišjih mestih. Slovenci so pokazali, da razumejo in tudi dejanstveno kažejo slovansko vzajemnost.

Druga skupna zadeva vseh Slovanov, ki je posebno v zadnjem času zahtevala in še zahteva vso pozornost celega naroda, so žalostne pravosodne razmere v področju graškega nadsodišča. Krivica, ki se godi slovenskemu rodu in jeziku

pod pokroviteljstvom ministrskega predsednika pl. Koerberja in vodstvom predsednika graškega nadsodišča, grofa Gleispacha, v sodnih uradih, je končno vzdramila vse slovenske kroge, da so vstali proti takemu zistematičnemu kršenju državnih, temeljnih zakonov. Dejstvo, da se pri koroških sodiščih Slovenec ne sme v svojem materinem jeziku zagovarjati, da na Štajarskem skoraj ne najde pravice pred sodnijo, da se slovenski uradniki odpošiljajo drugam, samo da se morejo njihova mesta oddati Nemcem, ki nimajo niti pojma o narodovem jeziku, to je zopet zedinilo ves slovenski narod v močno falango, ki bo prej ali slej izvojevala boj proti krivični državni upravi, katera se je postavila popolnoma na stran velenemških šovinistov. Veličastni kongres vseh slovenskih odvetnikov, ki se je vršil v Ljubljani dne 23. oktobra 1903 s katerim se je strinjal ves slovenski narod je pokazal vladi, da zna in hoče tudi Slovenec čuvati svoje pravice.

Na **Štajarskem** smo bili Slovenci v političnem oziru naravnost rečeno — nesrečni, ako izvzamemo tupatam kako pridobljeno drobtinico, n. pr. slovensko zmago v Št. Ilju nad Mariborom, Oplotnici in še nekaterih drugih občinah. V okrajnih zastopih smo Slovenci izgubili — padel je brežiški okrajni zastop v nemške roke, v slovenjebistriškem so zmagali Nemci in ravno tako tudi v gornjeradgonskem, kjer je bila naša zmaga skoraj zagotovljena. Z veseljem pa moramo pozdraviti bujno se razvijajoče društveno gibanje. Ustanovil se je v Ljutomeru „Murski sokol“, ki bo stal tamkaj kot močna predstraža proti nemškemu navalu; ustanovil se je v Žalcu „odsek Celjskega sokola“, ki bo ohranil Žalcu za vedno slovenske lice; ustanovila se je „Zveza slovenskih požarnih bramb“ in še več drugih za razvoj slovenske ideje velepomembnih društev. Ako še omenimo, da so slovenski poslanci vstopili zopet v štajarski deželni zbor, kjer so dosegli vsaj nekaj gospodarskih pridobitev in volilno reformo za državni zbor, po kateri sta Slovencem zagotovljena vsaj

dva deželnozborska mandata, mislim, da smo navedli vse najvažnejše dogodke preteklega leta.

Na **Kranjskem** nimamo razun večnega medsebojnega boja ničesar posebnega zabeležiti. Ta medsebojni boj je bil kriv, da deželni zbor v spomladanskem zasedanju sploh ni zboroval, v jesenskem pa pač deželi naložil okrog 25000 kron stroškov, a dosegel ničesar. — V narodno gospodarskem oziru naj omenimo, da gradnja bohinjske železnice dobro napreduje. Predori skozi Karavanke in bohinske planine bodo najbrž tekom prihodnjega leta že dograjeni in potem ni več daleč čas, ko bo nova zveza Dunaja s Trstom dogotovljena. Naj bi ta nova železna cesta prinesla blagostanja slovenskemu narodu ob njenem tiru.

Na **Koroškem** smo Slovenci vobče nazadovali. Boj, ki ga je biti našemu ljudstvu proti nemški požrešnosti, je vedno hujši, posebno še zato, ker vlada povsod in vedno podpira naše nasprotnike. Ako pomislimo, da nimajo Slovenci na Koroškem niti svojih ljudskih šol, ako se ne priznava slovenskemu jeziku niti najprimitivnejših pravic pred c. kr. oblastmi, ako se imenuje vsakega slovenskega izobraženca, ki se „drzne“ v c. kr. uradu izpregovoriti slovensko besedo, panslavističnega agitatorja in bogve kaj še vse, je stem žalostni položaj koroških Slovencev dovolj jasno začrtan. Toda tudi na Koroškem se jasni. Velika pridobitev za koroške Slovence je odločni narodnjak dr. Janko Brejc, ki se je kot odvetnik naselil v Celovcu. Sicer se mu mečejo od vseh strani polena pod noge, ali upajmo, da mu ne usahne pogum, temveč da se bo vzdržal na svojem težavnem stališču v blagor slovenskega naroda v zapuščeni Koroški.

Na **Primorskem** se preteklo leto ni mnogo izpremenilo. V političnem oziru je ostalo, posebno na Goriškem, vse pri starem. V Trstu moramo zabeležiti zmago Slovencev v vseh okoličanskih volilnih okrajih. Pri teh volitvah se je pokazalo, kolikega pomena in važnosti za obstoj narodov je organizacija. Narod v tržaški okolici smemo imenovati najprobu-



K. CRNČIĆ: PERGOLA.



jenejši med vsemi Slovenci. Najboljši dokaz zato so bile ravno omenjene volitve, kajti Slovenci so zmagali s tako večino, da je moralo biti lahonske nasprotnike v resnici sram. Hud boj bojujejo v Istri Slovenci združeni s Hrvati proti italijanskim prenapetežem. Najlepšo sliko tega boja nam podaja istrski deželni zbor, v katerem se morajo Slovani posluževati celo obstrukcije proti svojim nasprotnikom, ki smatrajo Istro za provincijo italijanskega kraljestva. Velika in skoraj edina pomoč tužne slovanske Istre je družba sv. Cirila in Metoda, ki res kot prava mati skrbi za ubogo hrvatsko in slovensko dečo, da je ne pogoltne italijanska samopašnost. V narodnogospodarskem pogledu imamo zabeležiti otvoritev vipavske železnice, ki bo prebivalcem vinorodne vipavske doline sčasoma res prava blagodat, ako se namreč — preuredi po željah prebivalstva. V Gorici so Slovenci gospodarsko jako napredovali. Nakupili so dva največja hotela in si postavili krasen „dom“, na čemur se jim mora odkritosrčno častitati. Istotako si grade tržaški Slovenci svoj „Narodni dom“, kateri se otvori tekom letošnjega leta. Povsod napredek.

Končno naj ne pozabimo tudi beneških Slovencev, ki so se letos, menda prvič, kot taki pokazali širnemu svetu. Ob prihodu svojega kralja Viktorja Emanuela II. v furlansko stolico Videm so se mu poklonili kot Slovenci in na razstavi ki se je ob tej priliki otvorila, je bilo mnogo njih odlikovanih. Torej tudi ta vejica slovanskega drevesa se še ni posušila in, kakor vse kaže, se tudi ne bo. Bog daj, da bi se krepko tudi še nadalje razvijala!

* * *

Slovenski narod je izgubil v zadnji polovici predlanskega in v lanskem letu dokaj svojih mož, ki so se odlikovali bodisi že na katerem koli polju. Tri smo že navedli spredaj, Ivana Vrhovca, Simona Rutarja in dr. Hinka Šukljeta. V letu 1902. je umrl v Ljubljani Josip Nolli,

slavni operni pevec, katerega krasni bariton je žel na najimenitnejših italijanskih pozornicah obilo pohvale in priznanja. V poznejših letih je bil režiser ljubljanske slovenske opere, katera se ima njemu zahvaliti, da stoji na tako visoki stopnji dovršenosti. — Tekom enega leta smo izgubili Slovenci dva mlada, nadarjena pesnika, Dragotina Jesenkota (Doksov)



Ivan Škrjanec.

in Ivana Škrjanca, ki sta bila oba tovariša tudi rano v mladeniški dobi umrlih pesnikov Ketteja in Murna — talenti v najlepšem razvoju, katerim je nemila smrt v najlepših letih pretrgala nit življenja ravno takrat, ko je narod stavil najlepše nade v njihovo bodočnost. — V Novem mestu je umrl c. k. sodni pristav Ivan Mračé, katerega pravo ime v

javnosti ni bilo znano, pač pa njegov psevdonim „Vrnilež“, kakor ga je čitati pri večini slovenskih prevodov znamenitejših del poljskih pisateljev. Mračje je prevel Sienkiewiczzeve romane „Hanija“, „Stari sluga“ in „Z ognjem in mečem“ ter še več drugega. Bil je temeljit poznavalec vseh slovanskih jezikov. — V Gradcu je umrl vseučiliški profesor dr. Simon Šubić, katerega znanstveni spisi se nahajajo skoraj po vseh slovenskih leposlovnih in znanstvenih časopisih. Veliko njegovih del pa je še neobjavljenih. — Žnjim naj zaključimo letošnji pregled umrlih slovenskih odličnjakov.

Drugi slovanski narodi.

O žalostnih dogodkih v bratski zemlji **hrvatski** smo že nekaj omenili na drugem mestu. Pripomnimo naj le še, da je krivec vsega zlega, ban Khuen Hedervary, zapustil opustošeno deželo in da so se po njegovem odhodu Hrvatje oddahnili. Nastal je zopet red v deželi. Pozabiti ne smemo veselega dejstva, da sta se oba sorodna naroda, hrvatski in srbski, v zadnjem času toliko zbližala, da najbrž veseli dan končnega popolnega zedinjenja ni več daleč. Z isto radostjo moramo pozdraviti tudi zedinjenje vseh treh opozicijskih strank v eno celoto, kar je tudi samo še vprašanje najbližnjega časa. Upajmo, da bo letošnje leto pozdravilo hrvatski narod zedinjen v boju proti madžarskim in madžaronskim nasilnikom.

Čehi so izgubili preteklo leto moža, katerega sme češki narod imenovati gotovo svojega največjega sina. Umril je baron dr. Fr. L a d i s l a v R i e g e r, dolgoletni vodja češkega naroda v vsem njegovem dejanju in nehanju. V visoki starosti 84. let se je poslovil oče svojega naroda od svojih otrok in ves češki narod je stal s solzami v očeh ob grobu, v katerega so polagali ostanke moža, ki je s svojo železno energijo in veleumom dovedel Čehce do veljave, katero imajo sedaj ne samo v Avstriji, temveč širom celega prosvetljenega

sveta. Slava njegovemu spominu. — Ob tej priliki naj ne pozabimo spomniti se drugega velikega Čeha, ki je meseca septembra prošlega leta slavil sedemdesetletnico, h kateri mu je tudi naš slovenski narod z navdušenjem častital. Ta mož je **J a n L e g o**, katerega moramo prištevati onim redkim rodoljubom, ki so se ves čas svojega delovanja živo in delotvorno zanimali za probujanje slovenskega naroda. V tem oziru smo Slovenci res veliko hvalo dolžni slavljencu, kajti toliko zaslug si je pač malokdo pridobil za slovenski narod kakor ravno on. Bog mu daj še dolgo delovati v blagor njegovega in našega naroda!

Slovanski **Balkan** je bil v preteklem letu torišče krvavih dogodkov. 11. junija prošlega leta je pretresla celi svet grozna vest, da sta srbski kralj **Aleksander Obrenovič** in kraljica **Draga** umorjena. Slabo gospodarstvo Obrenovičev in preoblastni nastop kraljice Drage je končno dovel častnike srbske vlade do sklepa, da rešijo svojo domovino gotovega propada, pa bodisi na katerikoli način. Padla sta Aleksander in Draga in srbski narod si je par dni po tem dogodku izbral novega kralja iz stare kneževske porodice Karadjordjevičev, **Petra Karadjordjeviča**, ki si je nadel ime **Peter I.** Sicer so razmere v Srbiji še vedno jako zamotane, ali upajmo, da bo novi kralj s svojo dobro voljo in narodno podporo zopet zagotovil mir in blagostanje svojemu kraljestvu.

Iz **Macedonije** so tekom celega leta prihajala žalostna poročila o krivicah, ki se gode krščanskemu slovanskemu prebivalstvu po kruti turški sili. Narod ni mogel več prenašati težkega jarma in vzdignil se je proti svojim tlačiteljem. Tekli so potoki krvi. Turčija je zbrala vso silo vojaštva, da bi naredila red, ali ravno vojaštvo je s svojim požiganjem, plenjenjem in skrunjenjem gorje še pozvišalo. Končno so evropske velevlasti vendarle uvidele, da morajo poseči vmes, in Avstrija ter Rusija ste združeni zahtevali od turške vlade, da uvede nekake reforme, katere naj bi krščanskemu pre-

bivalstvu zljajšale vsaj nekoliko bedno stanje. Turčija sicer ne kaže nikake dobre volje, ali končno se bo le morala udati, če ne drugače, pa oboroženemu pritisku.

Neslovanski svet.

Ogrska, domovina upornikov, se je tudi v preteklem letu odlikovala po svojih posebnostih. Nova vojaška predloga je razburila duhove, katerih se še sedaj ni posrečilo potolažiti. Ogrska nima niti vojaških novincev, niti proračuna. Nihče ni prisiljen plačevati davkov. Znano je tudi, da Madjari niso nikdar bili dobri patrijotje in tega tudi ne tajijo. Cesarska pesem jim je kakor puranu rdeča barva. Slovanski odpadnik Košut jim je bog in komaj čakajo, da bi se odtrgali od Avstrije, katero smatrajo za povod vsega zlega. Vsekako žele, da se povrne leto 1848. No tudi mi bi jim privoščili drugi Világos.

Preteklo leto je bilo takoreč leto vladarskih obiskov. Našega cesarja je posetil angleški kralj Edvard VII. in kmalu potem ruski car Nikolaj II. in Leopold VII. kralj Belgijcev. Ravno tako je tudi angleški kralj potoval v Pariz, kjer so ga najslovesnejše sprejeli, in v Rim, v posete k kralju Viktorju Emanuelu II., kateri mu je vrnil poset v Londonu in obenem se tudi oglasil v Parizu. Za letošnje leto je napovedan prihod našega cesarja v London, in ruskega carja v Rim.

3. sušca preteklega leta je praznoval sivi starček na prestolu sv. Petra v Rimu 25-letnico svojega papeževanja. Ves svet mu je ob tej priliki častital, klanjajoč se velikemu duhu 93-letnega vladarja katoliške cerkve. Še ne pet mesecev pozneje pa je pretresla zopet ves svet tužna vest, da Leona XIII. ni več. 20. julija je zatisnil plemeniti starček na veke svoje oči. Zopet 14 dni potem se je razlegel iz večnega Rima veseli glas „habemus papam“ in Leon XIII. je dobil naslednika v kardinalu Josipu Sarto, ki si je nadel ime Pij X.

Dne 4. avgusta je bil novi papež izvoljen. Pij X. je sin kmetских staršev in se je povzpel od najnižje duhovske službe do najvišjega dostojanstva. Pripoveduje se o njem, da je jako ljudomil, pravi demokrat, toda pravijo tudi, da Slovanom, posebno slovanskemu bogoslužju ni preveč naklonjen. Bodočnost nas bo najboljše overila o tem.

Na daljnem vzhodu so se začele v novejšem času zopet nove homatije. Rusija, ki je dokončala sibirsko železnico, se nikakor ne mara odreči svojih pridobitev izza časa kitajske vojne, a Japonska, ki se je povzdignila do moderne države, ji ne privoščiči, da bi si trajno zagotovila svojo posest. Končno bo najbrž le moral odločiti meč, kdo bo gospodar vzhoda, ali Slovan, ali Mongolec.

Amerika se je po končani španski vojski odločila za velike gospodarske projekte. Panamski prekop, ki je svoj čas dvignil toliko prahu na Francoskem, bodo zgradili Amerikanci sami, in prometu bo odprta nova pot.

Tako vse hiti s časom za dobitkom in nadejajmo se, da bomo prihodnje leto mogli poročati o veselih dogodkih o splošnem miru ter občem blagostanju in napredku.

Bog daj!





Oglasi.



GRIČAR & MEJAČ

LJUBLJANA, Prešernove ulice št. 9.

Najstarejša in največja trgovina z izgotovljenimi oblekami. Priporočava svojo bogato zalogo izgotovljenih oblek za gospode in dečke, gospe in deklice po najnižjih cenah. Predmeti, kojih ni v zalogi, se izdelujejo po meri točno in ceno na Dunaju.

Zobozdravnik



dr. A. Praunseis



ordinira od 8. do 12. in od 2. do 6. ure, ob nedeljah in praznikih od 8. do 12. ure

v LJUBLJANI, Marijin trg števil. 3.

Plombira zobe, vstavlja nove umetne zobe in zobovja, leči zobne in ustne bolezni. Izdiranje brez bolečin s kokainom, narkozi itd.



Hotel „PRI SLONU“
v Ljubljani




ANTON GNEZDE vdova
lastnica.

HOTEL PRVE VRSTE
sredi mesta, blizu poštnege
in brzojavnega urada, ima
90 sob z vso ugodnostjo,
salon, jedilnico in kavarno.
Hotelski omnibus odhaja
k vsakemu vlaku, ekvipaže
— — — v hiši. — — —



Tu je edino kopališče z
ljubljskimi železnimi
in šotnimi kopeli
ednake Francovim kopelim
pod vodstvom gosp. vlad-
nega svetnika prof. dr. pl.
Valente, in parne, kropilne
— in kopeli v banjah. —



Slovenci! Svoji k svojim!

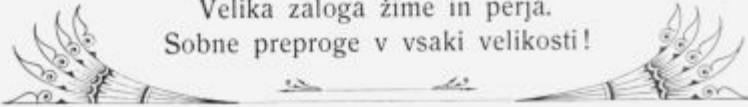
Prva narodna trgovina manufakturnega blaga
KAROL VANIČ V CELJU

„Narodni dom“ (Cesarja Jožefa trg) „Pri dobrem pastirju“ (Graška cesta)

priporoča svojo velikansko zalogo **suknenega, mod-
nega in volnenega blaga** za moške in ženske obleke. —
Baržuna, pliša, svile in vsakovrstnih modnih olepšal.
Perilnega blaga in platna. Čipke, veznine (štikarije),
**volnene zastore in vsakovrstne garniture. Potna in po-
steljna ogrinjala. Svileni robci.** — Velika izber **kravat,**
srajc, ovratnikov, nogavic in modrcev.

Velika zaloga žime in perja.

Sobne preproge v vsaki velikosti!



Prva kranjska z vodno silo na turbino delujoča
tovarna stolov




FRAN ŠVIGELJ

na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko



priporoča sl. občinstvu,
duhovščini, imetjem
in predstojnikom zavodov
in šol, krčmarjem in
kavarnarjem, ravnateljstvom
uradov, gg. brivcem
itd.

natančno in trpežno
izdelane

stole, fôtelje 
vrtne stole,
  gugalnike,
naslonjače i. t. d.

Blago je izdelano iz
trdega, izbranega lesa,
poljubno likano ali v
naravni barvi imitirano.

Največja izbira stolov, naslonjačev i. gugalnikov iz trstovine.

Na željo pošlje tvrdka najnovejše obširne cenike z
nad 80 slikami, iz katerih je razvidna oblika blaga in
cene, zastonj in franko.

Naročevalcem na debelo se dovoli znaten popust.



RAFAEL SALMIČ

trgovina z urami, zlatnino in optičnimi predmeti
Celje — „Narodni dom“

VELIKA ZALOGA vsakovrstnih ur; — prstanov, uhanov, zapestnic, priveskov, svetinj, križcev, medaljonov, vsakovrstnih verižic; lorgnon za dame in gospode v srebru in zlatu; — jedilnih garnitur, tobatier, ter raznih nastavkov; — budilk in ur z nihalom. — Bogata izber optičnih predmetov: očal, naočnikov, toplomerov, aneroidov, maksimal-toplomerov, tehtnic za vino, žganje itd.

*Vse po najnižjih konkurenčnih cenah.
Dveletna garancija za vsako prodano uro.*

Vsakovrstna popravila se izvršujejo zanesljivo in ceno.

Ilustrovani ceniki zastoj in franko.

Edina, zdravju prikladna žgana pijača je
pravi rastlinski likèr

FLORIAN

- ★ Ogreva in oživlja želodec.
- ★★ Probuja tek in prebavo.
- ★★★★ Daje dobro spanje.

Izdeluje pa edino:

Kranjska rastlinska destilacija

FLORIAN

Lastnik:

Edmund Kavčič v Ljubljani.



Sikošek Ferdinand

slikarski in pleskarski mojster

Cerkveni trg št. 4 ☞ CELJE ☞ Cerkveni trg št. 4

Izvršujem vsa v mojo stroko spadajoča dela, kakor vse cerkvene, sobne in dekoracijske slikarije, črkoslikarska dela na steklo, les itd.

Prevzamem vsa stavbena in pohištvena pleskarska dela, katera izvršujem vestno in po najnižjih cenah.



Najnižje cene.

Največji izbor.

Skrbno izdelovanje

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch,
tovarna deznikov
Ljubljana, Mestni trg 15



Robert Diehl, Celje

Graška cesta šte. 43 (pri gostilni „Stadt Graz“)

priporoča vsakovrstno **žganje in likerje**

na debelo in drobno po najnižji ceni.

Fotografični atelije

JULIJ MÜLLER

v LJUBLJANI, Miklošičeva cesta št. 8



se priporoča za izvrševanje vsakovrstnih fotografij v atelijeju kakor tudi izven hiše. ☞

Povečanja po vsaki podobi.

Pripoznanje
Nj. Veličanstva cesarja
Frana Josipa I.

! Nova trgovina!

v Ljubljani, sv. Petra cesta št. 4

priporoča svojo popolnoma novo urejeno trgovino vsakovrstnega manufakturnega blaga, suknenega in modnega blaga za ženske in gospode, **veliko zalogo** solidno izdelanih modrcev, ženskega in moškega perila, kravat, svile, baržuna, modnih nakitov, preprog, zastorov kakor tudi vseh krojaških potrebščin. — Vzorce bodem razpošiljal na zahtevo točno in poštne prosto.

Z jamstvom za solidno in točno postrežbo se priporočam z odličnim spoštovanjem

I. KOSTEVC.

ALOJŽIJ VODNIK

kamnarski mojster

Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 32
nasproti predilnice

Plošče za pohištva z vseh tu- in inozemskih
marmorjev.

**Zaloga grobnih spomenikov, mozaičnega
tlaka in porfirja.**

Delavnica splošnih kamenarskih proizvodov. 

Zmerne cene, solidna postrežba!



UMETNE ZOBE, POSAMEZNE
IN CELA ZOBOVJA, KAKOR
TUDI VSE ZOBOZDRAVNIŠKE
OPERACIJE IN PLOMBIRANJE
IZVRŠUJE PO NAJNOVEJŠI ME-
TODI ŠPECIJALIST ZA ZOBO-
ZDRAVNIŠTVO IN UMETNO
ZOBOVJE

MUDr. Jos. Žak

Ljubljana

Špitalske ulice
*
štev. 7.

Ordinira od 8.—6. ure.





Pariz 1903.



Zlata kolajna.

OTON SEYDL

v Ljubljani, Špitalske ulice 7.

Odlikovan z zlato kolajno.
Membre de Jury hors Concours.

Dobiva se pri:
A. Persche, Mestni trg. O. Seydl, Špitalske ulice 7
kakor tudi v vseh lekarnah in drugerijah.



O. Seydl-nova
kosmetična ustna voda i K. Zobni prašek 60 v.

Za zobovje najboljše.

JOS. MURNIK

trgovina s špecerijskim, delikatesnim blagom
in vinarna

priporoča p. n. cenj. občinstvu svojo izborno in bogato zalogo vsakovrstnega špecerijskega in delikatesnega blaga, kakor tudi raznovrstnih pijač.

šampanjca, pristnega francoskega ♣ ♣
♣ in tuzemskega medicinalnega konjaka,
♣ ♣ vina, ruma, likera i. t. d. ♣ ♣

Umetne zobe in zobovja

stavi ter opravi vse

zobne operacije in zobna plombovanja

zobozdravnik

Dr. E. BRETL

v LJUBLJANI, Francovo nabrežje 1

vogal Špitalske ulice (uhod za vodo).



M. Altziebler

LONČAR V CELJU

priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnih glinastih peči v vseh barvah, konzole za štedilna ognjišča

vrtne dekoracije, raznovrstne vaze

ter vse druge v njegovo stroko spadajoče predmete.

Josipina Šumi

tvornica kandičev v Ljubljani, Gradišče.

P. n. trgovcem in slav. občinstvu priporočam svojo veliko zalogo raznih sladličarskih izdelkov, ter navajam nastopno: Čokolada v vsaki velikosti od 2 v do 1 K 30 v. Kakao-prašek (Kakao-Pulver), zakuhano na mleku jako priljubljena pijača za male in odrasle. Malinovec (Himbeersaft) liter 1 K 60 v, na debelo ceneje. Fine bonbone iz čokolade in druge. Roks- in drops-metinke in druge trgovske sladčice. Vedno v zalogi cvetlice in rože za okrašenje tort v vsaki velikosti. Sadlin (solzne) kilo 1 K 60 vin.

Za sv. Miklavža in Božič

vsakovrstne predmete za okrašenje božičnih drevesc itd. Škatljice (Bonbonier) jako fino izdelane, napolnjene z bonboni, lepo ter času primerno darilo po vsakej ceni, za male in velike.

Vsa v to stroko spadajoča naročila izvršujem točno ter po najnižji ceni. — Privatnim pošiljam le proti povzetju.



Zdravje je največje bogastvo; da si ga ohranite pijte Paraskovičev „Marija pomagaj“ krepilni želodčni grenčec.

Želodčne bolezni in vse njihove zle posledice so nemogoče, ako se po vsaki jedi izpije majhna čašica Paraskovičevega „Marija pomagaj“ krepilnega želodčnega grenčeca (Mariahilfer Kraft-Magenbitter). Človek se obranuje ž njim želodčnega katarja, želodčnega krčca, težke prebave, slabosti itd., ako se po jedi zavžije nekaj kapljic te izborne pijače.

Zaprtje in nasledki kakor: kolika, hemorhoidi itd. ostanejo popolnoma neznani, ako se po jedi zavžije ena žlica tega grenčeca.

Pri pljučnih boleznih, onemoglosti, bledici se okrepča tek in prebava. Otrplost in slaba volja se odpravi in živahnost se zopet zadobi z vživanjem te pijače.

„Marija pomagaj“ grenčec (Mariahilfer Bitter)

tvori celo domačo in potno lekarno za potnike, vojake, kmete in družino. Vsaj ena steklenica tega grenčeca ne bi smela manjkati v nobeni hiši.

Litrska steklenica stane 4 krome. Poštni zaboj 5 kg franko 8 kron. Dobiva se samo pri Mr. T. Paraskoviču, Gutenstein, Nižje Avstrijsko, Dobavitelj Nj. c. in kr. Vis. gospoda nadvojvode Otona. Odlikovani v Parizu, Londonu, Berlinu, Pragi, Ostendi, Nici in na Dunaju.

Tovarniška zaloga šivalnih strojev



Ilustrovani ceniki zastonj in franko.

Ivan Jax & sin

v Ljubljani

Dunajska cesta št. 17

priporoča svoje priznано najboljše

šivalne stroje

za domačo porabo

in obrtniške potrebe.

Edina narodna
steklarska trgovina

FRAN ŠTRUPI

Celje, Graška cesta št. 4.

Podružnica v Laškem trgu.



Vsakovrstno v steklarsko stroko spadajoče blago, kakor svetilnice, zrcala, različni okvirji za podobe, šipe za okna itd. itd. na debelo in na drobno.

Prevzete vse steklarskih del pri cerkvah in privatnih stavbah, ki se izvršujejo po najnižjih cenah.

Najlepši okraski in dekoracije, jako primerni predmeti za darila in srečolovce.

Postrežba
točna in solidna.

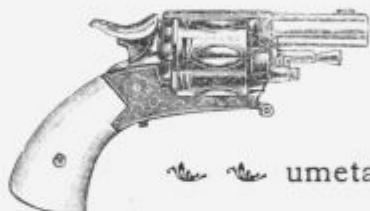
Zahtevajte pravo
Ciril-Methodovo kavino primes

katero priporoča domača

*I. jugoslovanska tovarna za kavine surogate
v Ljubljani*

————— Zahtevajte jo povsod! —————

Popravila se
izvršujejo
v moji
delalnici.



Velika
zaloga
vsakovrstnega

umetalnega ognja.

FRANC KAISER, puškar

v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 6

priporoča svojo bogato zalogo orožja za lov in osebno varnost,
streljiva in potrebščin za lovce.

J. J. KANTZ

v LJUBLJANI, Rimska cesta št. 16.

Tovarna za kruh in pecivo.

Opekarne (Ringofenziegelwerke) in tovarna za

==== jedilni kis ====



Prva kranjska tvornica
pletenin in tkanin

DRAGOTIN HRIBAR



Tovarniška
zaloga

v

Šelenburgovih
ulicah št. 13

pa prodaja
vse to na
drobno.

Cenjeno ob-
činstvo se
vljudno
opozarja na
to narodno
podjetje.



v LJUBLJANI

priporoča

gg. trgovcem
v mestu in
na deželi

lastne izdelke
pletenin, kakor:

nogavice,
jopiče, srajce,
spodnje

hlače, rokavice,

gorenjske
volnene jopiče,

otročje kapice
in srajčice itd.
na debelo.



Homeopatična lekarna.

Naročila več kakor 10 K po pošti franko.

Staroznana dež. lekarna pri Mariji pomagaj

Ph. Mr. MILAN-a LEVSTEK-a v Ljubljani

(E. Svobode naslednik)

Reseljeva cesta št. 1 (zraven novega Fran-Josipovega Jubilejskega mostu v Levčevi hiši).



Priporoča svoje dobro znane med. farm. izdelke in izborno delujoča domača zdravila kakor:

Cvet zoper trganje in revmatizem 1 stek. 1 K. Planinski zeliščni sok lajša hripavost in zdravi kašelj, 1 stek. 1 K. Najboljši staroznani balzam, 1 stek. 20 v, tucat 2 K. Zdravilna želodčna esenca, 1 stekl. 20 v, tucat 2 K. Medic. ribje olje za slabotne, ugodnega okusa, 1 stekl. 1 K. Melousine ustna in zobna voda, izbornega učinka, 1 stekl. 1 K. Tannočinin-tinktura zoper izpadanje las, 1 stekl. 1 K itd.

Domača zdravila za živino:

Redilna štupa za konje, govedo in prašiče, 1 zaboj 70 v. — Razen teh naštetih se dobivajo tudi vsa druga zdravila najboljše kakovosti vedno sveža po najnižji ceni. Po pošti na vse kraje pošilja se vsak dan dvakrat.

Zobozdravnik

dr. Julij pl. Koblitz

Ljubljana, Dunajska cesta št. 7.

*Umetne zobe in zobovja
in vsakovrstna plombiranja.*

Zobozdravnik

Avġust Schweiger

stanuje

vis-à-vis glavni pošti v hôtelu pri „Maliču“,

II. nadstropje, šte. 25 — 26.

**Ordinuje vsak dan od 9.—12. ure dopoldne
in od 2.—5. ure popoldne.**

Umetno se nadomeščajo zobje v kavčuku in zlatu brez da bi se odstranile korenine. Celo zobovje kakor tudi posamezni zobje napravljajo se po najnovejših in najboljših izkustvih. ☛☛☛☛☛☛

Plombovanje zob z zlatom, zlat amalgam in emajl za prednje zobe, najnovejša emajlplomba popolnem enaka barvi zob, izvršuje se trpežno in močno. Poprave zlomljenega umetnega zobovja se rado- voljno prevzemajo ter v dveh urah izgotavljajo.

Za vsa dela se jamči. ☛ Cene nizke in solidne.

☛☛☛☛☛☛ **Zobne operacije brez bolečin.** ☛☛☛☛☛☛

DRAGOTIN HRIBAR-JA

tiskarna knjig in umetnin, knjigoveznica, trgovina knjig, papirja, pisalnega in risalnega orodja

priporoča se p. n. gg. duhovnikom, pisateljem, založnikom in slavnemu občinstvu za vsakovrstno izvrševanje tiska od navadne do najmodernejšje oblike. Vedno v zalogi so **obrazci za posojilnice, sodnije, občine, šole** itd.; kakor tudi v več krasnih barvah tiskane **diplome za častne občane in člane**.

Nadalje priporoča gg. trgovcem in slavnemu občinstvu svojo veliko zalogo

vsakovrstnega papirja

za pisarne, pisma, risanje in zavijanje, raznovrstno barvanega, svilnatega (za cvetlice), za vezanje knjig itd., zalogo raznih risank in pisank in posebno še lastno zalogo najboljših šolskih zvezkov, Hardtmuthovih in drugih svinčnikov in angleških peres po originalnih tvorniških cenah.

Zavitke za pisma raznih velikosti in barv, peresnike, črnilo, tablice, črtalnike, brisalke, krede, gobice, pušice in škatlje za peresnike, torbice, knjižice za beležke, trgovske knjige, karte za tombole, pečatni vosek itd., po najnižjih cenah.

Posebno lepa izber papirja in zavitkov v mapah in elegantnih škatljah. **Najbolje citre, gosti, kitare, harmonike in strune.**

Velika izber albumov za fotografije in spomenice, map za pisma in papirje, tintnikov, okvirov za fotografije, listnic itd. po nizkih cenah.

Šolske in molitvene knjige še poseben popust.

Sv. podobice v vseh velikostih po najnižjih cenah. Preskrbi se tudi vsakovrstni tisk na podobice.

Stalno in povsod znano * Zaloge se nahajajo v vseh
domače sredstvo. deželah sveta.

A. Thierry-jeva lekarna „ANGEL VARUH“ v Pregradi pri Rogaški Slatini.



Na košček sladkorja vzami 20 do 40 kapljic, da dosežeš lek proti bolečinam, krepčilo za želodec, pomoček zoper kašelj in slino,

A. Thierry-jevega svetovnoznanelega balzama.

Ta balzam služi v mnogih slučajih zunanje, čisti rane in teši bolečine. Naj se skrbno pazi na zelen varstveno znamko, registrirano v vseh kulturnih deželah in mošični zatvor z vtisnjeno firmo: **Ich dien.** Brez teh znakov je vsako ponarejenje zavrnilo! — Po pošti franko 12 malih ali 6 dvojnih steklenic za 5 K razpošilja **le proti predplačilu** lekarna **A. Thierry-jeva pri „Angelu varuhu“ v Pregradi pri Rogaški Slatini.** — Na prodaj je skoro v vseh lekarnah, pri čemur je paziti na označene znake, da je zdravilo pristno.

Zagorski prsni sirup.

Jako prijetno okusno sredstvo za odraslene kakor tudi za otroke vsake starosti proti krčevitem in dušljivem kašlju, prsnem in pljučnem nahodu, zaslizenju, boleznem hlyuvanju, prsnim boleznim, utešljivo in bolečine odstranjajoče pri vseh, tudi zastarelih boleznih na prsih in pljučih.

Cela steklenica stane franko 3 krone 30 vinarjev. — Na vsaki steklenici mora biti kovinska mošnica z vtisnjeno mojo firmo. Izdeluje in dobiva se v lekarni

«Angel varuh» A. Thierry-ja v Pregradi pri
Rogaški Slatini.

Lekarna „Angel varuh“

Lekarnarja A. Thierry-ja

pristno centifolij-mazilo.



A. Thierry-ja v Pregradi.

Najzdravilnejše mazilo v sedanjosti, velikega uspeha zoper vnetje. Deluje vsled temeljitega čistenja in omehčitve takoj jako blažilno napram bolečinam in uspešno. Je neobhodno potrebno za turiste, zmrzline, oteklina vsake vrste se rabi z najboljšim uspehom. Po pošti franko 2 lončka 3 K 60 v. Naročitve naj se naslovljajo na lekarno A. Thierry v Pregradi pri Rogaški Slatini. — Varuje naj se pred ponarejanji, in pazi naj se skrbno na označeno, vsakemu lončku vžgano varstveno znamko.



Lekarnarja A. Thierry-ja

pristna angleška pomada za obvarovanje kože in boraks-milo

Before

nima v sebi nikakih škodljivih in prepovedanih snovi, najboljše mazilo zoper kožne nečistote vsake vrste. Odstranja solčne pege, zakažne črve in vse nečistosti kože, gube in razkavost, podela obrazu in rokam nežnost in čistost



Lonček z boraks-milom franko 3 K 30 v.

Naslovi na lekarno A. Thierry, tvornica za balzam v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Mnogoštevilna spridevala na pregled!

Pristno angleške Kaskara-Sagrada kri čistilne kroglice.

1 škatljica 60 vinarjev, 1 zavitek s 6 škatljami stane franko 3 krone 80 vinarjev. — Posebno priporočljive za pospeševanje potrebe brez škodljivih nasledkov Vsaka škatlja mora imeti lastnoročni podpis izdelovalca A. Thierry-ja. Kjer ni zaloge mojih izdelkov, naj se naroči naravnost v lekarni.

„Angel varuh“ A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Zaloge v vseh deželah sveta.



Lekarnarja A. Thierry-ja

pristna angleška

Tannochinin-pomada za rast las

Before. absolutno brez škodljivih in prepo-
vedanih snovi. Ona zadržuje izgi-
nitev las, potemni že osivele lase, pospešuje rast
las ter odstrani in zabrani vsako tvorjenje luskinj.

Lonček franko 3 K 30 v.

Naslovi na lekarno A. Thierry, tvornica za
balzam, v Pregradi pri Rogaški Slatini.



After.

Mnogoštevilna spričevala na vpogled.

DIGESTIV

pristno angleški univ. jedilni prašek in prašek za prebav-
ljanje, katerega izdeluje lekarnar

A. Thierry v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Nedosegljivo in nepresežno domače zdravilo, ki krepi želodec, zbuja tek, pospešuje prebavljanje, redi in kreпча telo in lahko odpravi vsako težko prebav-
ljanje, priporoča se posebno po povzitju premnogh in prekrepkih, mastnih in napi-
hujočih jedil ali preobilne pijače. Čisti tudi kri in ubrani začetek in razširjanje
večine boleznih na prebovilih. Tega praška naj se vzame ena ali dve majhni
žličici četrt ure po vsakem obedu s kupico vode ali še bolje dobrega vina in izpije
naj se potem še pol kozarca vode ali vina. — 1 škatljica velja franko 3 K.
— Vsaka škatljica mora imeti v dokaz, da je prava, lastnoročni podpis
izdelovatelja: „Thierry Adolf“. — Kjer ni zaloge tega izvrstnega praška, naj
se naroča naravnost in piše na A. Thierry-ja lekarno pri „angelu varuhu“ v
Pregradi pri Rogaški Slatini.



Hemorrhoidni prašek



gotova pomoč, zdravi in odstranjuje hemorhoide (zlato žilo, krvni tok čev, zavoz-
lanje). Rabiti le na zunaj, brez zadržka v opravkih. Natančneje pove navodilo za
rabo. — Vsaka škatlja mora imeti moj podpis. — Ena škatlja velja brez stroškov
doposlana 8 K. — Pravi prašek je le dobiti naravnost iz lekarne „angel varuh“.
A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Zaloge v vseh deželah sveta.

Čudotvorni Pain-Expeller

le za zunanjo rabo.



Presenetljivo gotov učinek mazila zoper protin, trganje po kosteh, hudo kostenico v sklepkih, bolečine v hrbtu in križu, vražji tok, mrtvoudnost, zunanje prehlajenje, izvinitev, otekline v udih, vnetje itd., kakor tudi kot zunanje krepčilo po vseh naporih in kot obvarovanje proti vsem navedenim boleznim.

Pristno le z zgoraj stoječo firmo in varstveno znamko ter s kovinsko-mošičnim zatvorom firme izdelovalčeve. — Manj kot dve steklenice se ne more pošiljati in staneti franko na vsako pošto Avstro-Ogrskega in Nemškega po poštнем povzetju ali za naprej poslani denar 3 K 60 v.

Lekarna pri „angelu varhu“

A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogaški Slatini.

HEMATIN-PASTILE

po originalnem francoskem receptu prirejene iz pristnega Liebiškega mesnega ekstrakta v spojini s kemičnimi bistvi so najbolj zanesljivo sredstvo zoper bledico in malokrvnost ter zoper bolezni, ki nastanejo iz teh dveh. One redijo ob ednem tudi kri in so sploh redilne. Pri vseh znakovih pričenjajoče se bledice in malokrvnosti, ki se lahko spoznajo po lahkem opešanju in pri slabosti mišic, srčnem utripanju, težkem dihanju, motenju prebavljanja, želodčnem krču, omotici, trdovratnem glavobolu itd. dotičnega človeka, naj se ne zamudi pravočasno ustaviti nadaljevanje te bolezni. Zato naj vsak zaupno naroči Hematin-pastile, ki so edino zanesljivo sredstvo zoper bledico in malokrvnost.

Hematin-pastile se narede za vsako naročilo sveže v lekarni „Angel varuh“ A. Thierry-ja v Pregradi pri Rog. Slatini.

Ena škatljica velja franko 4 K.

Vsaka škatljica mora imeti lastnoročni podpis izdelovalca.

A. Thierry-jev prašek zoper kašelj

raztvorja sliz in pomirjuje, 80 v ena škatlja, s pošto 1 K 20 v, franko samo ako se pošlje znesek vnaprej.

Zaloga v vseh deželah sveta.

**Tovarna oljnatih barv, firnežev
in lakov na električno silo**

Pleskarska .
obrt za . . .
stavbe . . .
in meblje .

BRATA EBERL

v Ljubljani, Miklošičeve ulice.

Priporočava preč. duhovščini in
p. n. občinstvu vsa v najino
stroko spadajoča dela v mestu
in na deželi kot priznana re-
elno fino delo in najnižje cene.

Črkosli-
karstvo.



Prodaja
barv . . .



Ustanov. 1842. Telefon št. 145

Delavnica v Igriških ulicah št. 6.



Reelni izvoz ur, glasbenega in optičnega orodja.

Tisoči pismenih priznanj.

Odlikovana tvrdka s c. in kr. avstr. drž. orlom.

Najce-
nejši



najboljši
izdelki.

Prva tvornica ur v Mostu (Brüx)

HANNS KONRAD

tvornica ur in izvozna trgovina glasbenega orodja
v Mostu (Brüx) št. 298, Češko.



razpošilja ilustrovane cenike z nad 600 slikami na zahtevo vsakomur zastoj
in poštine prosto. Priporoča najboljše izdelane ročne harmonike, brez carine, po
sledočih najnižjih tvorniskih cenah z 1, 2 ali 3 vrstami glasov, največja izber, z različ-
nimi tipkami in gumbi, pokrito ali odprto klavijaturo, kovinskimi basovimi tipkami,
dvojnimi mehovi z niklom okovanimi in ščitom za gube na mehu v različnim veliko-
stih s šolo za samonke.

St. 300	in pol B 19 tipk, 2 registra, 28 glasov, velikost 23 in pol : 12 cm . . .	gld. 2.40
" 305	in četrt 10 tipk, 2 registra, 48 glasov, velikost 23 in pol : 12 cm . . .	" 3.-
" 659	in pol 10 tipk, 2 registra, 28 glasov, velikost 31 : 15 in pol cm . . .	" 3.40
" 659	in pol 10 tipk, 2 registra, 48 glasov, dvoj. glas. velik. 31 : 15 in pol cm . . .	" 4.-
" 663.	10 tipk, 2 registra, 48 glasov, dvoj. glas. 3 vrst tromp. velik. 31 : 15 in pol cm . . .	" 4.25
" 686.II.	10 tipk, 2 registra 48 glasov dvoglas, velikost 33 : 16 in pol cm . . .	" 4.75
" 686.III.	10 tipk, 3 registri, 3 zbor. 70 glasov, velikost 33 : 16 in pol cm . . .	" 5.50
" 686.IV.	10 tipk, 4 registri, 4 zbor. 90 glasov, velikost 33 : 16 in pol cm . . .	" 6.50
" 678.	19 tipk, 2 registra, dvoglas. 100 glasov, velikost 30 : 18 cm . . .	" 8.-

Nadalje orglice, gosli, citre, pihalni akordeon, okarine, mehanična glasbila
itd. po jako nizkih cenah. Samo dobro in solidno blago se razpošilja. Razpošilja se
po poštnem povzetju ali če se pošlje denar naprej. Pisemske znamke vseh dežel se
sprejema za plačilo. Bogato ilustrovani ceniki z nad 600 slikami so vsakomur zastoj
in poštine prosto na razpolago.

KAROL REBEK

od c. kr. vlade
potrjeni zastopnik „Proge Rudeče Zvezde“

Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 41

druga hiša na desno roko.

Najkrajša, najcenejša in najboljša vožnja je na brzoparnikih:

Vaderland
Kroonland
Zeeland
Finland

poštних parnikih:

Penland
Switzerland
Rhymland
St. Paul
St. Louis
Paris
New-York
Friesland
Berolin
Southwark



Vozne listke se dobi v moji pisarni, Kolodvorska ulica 41.
Potniki bodo edino pri meni brezplačno zdravniško preiskani.



KWIZDE

restitucijski fluid

c. kr. priv. umivalna voda za konje.

Cena steklenici K 2-80.

Že 40 let v rabi v cesarskih konjušnicah, v večjih vojaških in civilnih hlevih. Rabi se za ojačenje pred in za zopetno okrepčanje po velikih naporih: pri zvinjenju, omrtvelosti mišic itd., usposablja konja k izvanrednim delom.



Korneuburški redilni

prašek za živino

Veterin. diet. sredstvo za konje, govedo in ovce.

Cena škatlje K 1-40. 1/2 70 vin.

Že 50 let v večini hlevov v rabi, če žival ne mara žreti, slabo prebavlja, če se hoče zboljšati mleko in pomnožiti količino mleka pri kravah i. t. d.

KWIZDE

Blister

siv, močno drgnjenje. 1 lonček K 2-50.

Kit za kopita

umetna roženina. 1 palčica K 1-60.

Mazilo za kopita

da se obvarujejo krhka kopita. 1 posodica s 400 g, K 2-50.

Kresolinovo mazilo

sredstvo za ohranjenje kopita. 1 posodica 1/2 kg, K 2-20.

Milo

za čiščenje domačih živali, 1 kos K —80.

Krepilna hrana za konje in govedo.

1 škatlja za 5krat K —60. Zabojček za 100krat K 12—, zabojček za 50krat K 6—.

Prašek za svinje

dietetično sredstvo za pospeševanje mastenja. Majhna škatlja K 1-20, velika škatlja K 2-40.

Prašek za perutnino

dietetično sredstvo kot primes k hrani za kokoši, purane, race, gosi, labode, fazane itd. 1 zavoj K 1—.



Kwizde fluid

(Znamka kača)

Turistovski fluid

Priznano dietetično kosmetično sredstvo (drgnjenje) za ojačenje in okrepčanje mišic človeškega telesa. Od turistov, kolezarjev in jezdecev rabljeno z uspehom za ojačenje in okrepčanje po večjih turah. Cena st. K 2—, pol st. K 1-20

Glavna zaloga

Franc Ivan Kwizda

c. kr. avstro-ogrski, kraljevi rumunski in kraljevi bolgarski dvorni založnik

in Korneuburgu pri Dunaju.

in provani ceniki gratis in franko.





Za pobarvanje šolskih tabel

*priporoča
trgovina*

Dragotin Hribarja

v Celju

izborni temni lak  

*brez leska, po originalni tvorniški ceni kilogram po
7 K 60 v. Eden kilogram tega laka zadostuje za
prebarvanje 4 do 6 tabel. Zunanja naročila se izvr-
šujejo točno.*

Gumi za trte.

Lampijoni.

Karte za tombole.

